

ROMÂNIA EROICĂ

Revistă editată de Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria"

* Fondată în 1919 sub numele "Cultul Eroilor Noștri" *

Nr. 1 (48)

Anul XVII - 2014

Serie nouă

**Din America,
Opritsa
Dragalina Popa,
nepoata
generalului erou
Ioan Dragalina,
finanțează un
premiu pentru
cea mai bună
lucrare despre
prizonierii de
război**

Din
sumarul
acestui
număr:

Lacrimi pe
obrazul unei
fice de erou

p. 34

Mărturiile unui
prizonier în
lagărul de la

Oranki p. 37

Un cimitir al
eroilor care
strigă peste
timp

p. 46

Cum a fost
salvat Gorunul
lui Horea

p. 64

Susținătorii revistei România Eroică

Susținătorii revistei *România eroică*, 2014

Și în acest an, revista noastră are nevoie de sprijin financiar pentru editare și tipărire. Dacă în 2013, redacția s-a bucurat de bunăvoința și generozitatea a 95 de persoane, asociații și fundații - din țară și din străinătate - anul acesta, cel puțin până la momentul trimiterii revistei la tipar, numărul susținătorilor este ceva mai mic.

Susținerea revistei constă în depunerea a cel puțin 100 de lei (Ron) la sediul asociației noastre (pe bază de chitanțier sau mandat poștal) sau în Contul Asociației Naționale Cultul Eroilor «Regina Maria»: **RO45RNCB0082004534620001, BCR, Sucursala Unirea, București**

Toți susținătorii vor primi câte un exemplar din fiecare număr apărut în 2014, iar la sfârșitul anului, conducerea Asociației Naționale Cultul Eroilor «Regina Maria» va acorda fiecărui susținător o Diplomă de Excelență.

1. **Ion Cantacuzino**, Paris, Franța = 100 Euro
2. **Director ing. Dorin Bucă**, Brăila = 1000 lei
3. **Fundația "Sf. Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruință"** = 500 lei
4. **Gl. mr. (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe**, București = 200 lei
5. **Gl. bg. (r) Petre Stoica**, București = 200 lei
6. **Gl. bg. (r) Constantin Tănase**, Târgoviște = 200 lei
7. **Gl. bg. (r) Grigore Buciu**, București = 200 lei
8. **Gl. bg. (r) Dan Radu Șerban**, București = 200 lei
9. **Col. (r) Ioan Todericiu**, București = 200 lei
10. **Col. (r) Constantin Chiper**, Ploiești = 200 lei
11. **Col. (r) Gheorghe Mateescu**, București = 200 lei
12. **Cdor. (r) prof. Dorin Ionescu**, București = 200 lei
13. **Cdor. (r) Nicolai Mazăre**, București = 200 lei
14. **Cdor (r) Gheorghe Lepădat**, București = 200 lei
15. **Col. (r) ing. Nicolae Mărunțelu**, București = 200 lei
16. **Col. (r) Dumitru Roman**, București = 200 lei
17. **Cdor (r) Marius Popescu**, București = 200 lei
18. **Ing. dr. Luminița Zugravu**, București = 100 lei
19. **Nicolae Sanda**, București = 100 lei
20. **Georgeta Bălan**, Brăila = 400 lei
21. **Acad. prof. Nichita Adăniloai**, București = 200 lei
22. **Col. ing. Marin Alniței**, București = 200 lei
23. **Col. Nicolae Dragu**, Călărași = 100 lei
24. **Gl. Marin Cojocaru**, București = 100 lei
25. **Col. (rtg.) Vasile Popa**, București = 200 lei
26. **Radu Petrescu**, București = 100 lei
27. **Aida Scheleru**, Brăila = 100 lei
28. **Valeria Bălescu**, București = 100 lei
29. **Eugenia Greceanu**, București = 100 lei
30. **Florea Demian**, Buzău = 100 lei
31. **Col. (r) Alexandru Popovici**, Turnu Măgurele = 200 lei
32. **Col. (r) Constantin Fulga**, Petroșani, HD. = 100 lei
33. **Col. (r) Virgil Sanda**, Vulcan, HD. = 100 lei
34. **Col. Constantin Ilie**, Vulcan, HD. = 100 lei
35. **Lt. (r) ing. Gheorghe Ile**, Vulcan, HD. = 100 lei
36. **Ing. Cristian Merișanu**, Vulcan, HD. = 100 lei
37. **Col. (rtg.) Ioan Levițchi**, Petroșani, HD. = 100 lei
38. **Ing. Constantin Postolache**, Petroșani, HD. = 100 lei
39. **Lt. col. (r) Vasile Dan**, Vulcan, HD. = 100 lei
40. **Ing. Marius Daniel Danci**, Vulcan, HD. = 100 lei
41. **Col. (rtg.) Pavel Mihaiu Coita**, Petroșani, HD. = 100 lei
42. **Col. (rtg.) Vodă Uță**, Petroșani, HD. = 100 lei
43. **Col. (rtg.) Toader Poșuș**, Ciopeia, HD. = 100 lei
44. **Col. (rtg.) Ion Gociu**, Tg. Jiu = 200 lei
45. **Col. (rtg.) Gică Valerian Constantin**, Islaz = 100 lei
46. **Prof. Florin Rățoi**, Săpata, Argeș = 100 lei
47. **ing. Mircea Abrudeanu**, Alba Iulia = 200 lei
48. **Col. (rtg.) Nicolae Dărăbanț**, Brașov = 500 lei
49. **Col. (rtg.) dr. Aurel Vaida**, Baia Mare = 100 lei
50. **Cdor. (rtg.) Aurel Pentelescu**, București = 200 lei

8 EVENIMENT

Premiul „Comandor Virgil Alexandru Dragalina”

18 PERISCOPE 155 de ani de la Unirea Principatelor Române

Col. (rtg.) Constantin CHIPER

42 REMEMORĂRI

Plugarii dispăruți la Turtucaia

Col. (rtg.) Remus MACOVEI

46 S.O.S.

Un cimitir al eroilor care strigă peste timp

Gl. bg. (rtg.) Grigore BUCIU

Coperta 1. Opritsa Dragalina Popa, nepoata generalului erou Ioan Dragalina.

Coperta 2. Susținătorii revistei

Coperta 3. Sediul Așezământului Național "Regina Maria", așa cum arăta în 1943

Coperta 4. Soldați din Regimentul 7 Racova, Vaslui, circa 1890.

Redacția României eroică roagă pe toți cei care au fotografii ale celor căzuți pe front sau în prizonierat, în cele două războaie mondiale, să se adreseze redacției!

ROMÂNIA EROICĂ

Revistă de cultură și educație
patriotică, de cinstitoare a eroilor neamului

Fondată în anul 1919 sub înalta ocrotire a Majestății Sale Regina Maria și a Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române PF Miron Cristea.
Serie nouă. Anul XVII. Fondator: Gl. Bg. (r) Petre Stoica.

EDITORIAL

Evenimente și ...evenimente,

de gl. mr. (rez.) prof. univ. dr. Visarion Neagoe 3

INVITATUL REVISTEI

Opritsa Dragalina Popa: În cântec sau în scriptă,

candela sfântă a amintirii eroilor trebuie reaprinsă..... 5

PERISCOPE

Turnul de control. Sacrificiul salvator de gl. brig. (rtg.) Gigore Buciu 10

Celebrarea Zilei Armistițiului la Iași de col. (rez.) ing. Ioan Timofte..... 14

Eroii R. 34 I., comemorați la Chilioara de col. (rtg.) Remus Macovei..... 16

Ziua Vânătorilor de Munte

de col. (rtg.) Gheorghe Suman, col. (rtg.) Constantin Chiper 17

Protocoloale de colaborare 19

Dialog cu cititorii 20

FILIALELE CULTUL EROILOR

Botoșani. Cartea de aur a comunei Păltiniș..... 23

Giurgiu. "Să facem ceea ce putem să facem!" de Mircea Alexa 24

Dâmbovița. Manifestări culturale la Chișinău și Târgoviște

de George Coandă..... 25

Vâlcea. Pe agenda culturală a Bibliotecii „Antim Ivireanu” 26

Vrancea. Elevi din Panciu în vizită la Arcul de Triumf

de mr. (rtg.) prof. Mihai Adafni, prof. Luminița Iliescu 27

Constanța. Ziua Dobrogei sărbătorită în cercurile Cultul Eroilor din Medgidia

de Traian Nichita..... 28

Dolj. Măreție și istorie de col. (rtg.) Sergiu Picioruș..... 29

Buzău. Sunt cineva! de Veronica Constantin Malancă 30

România Eroică

Director: General maior (r)
prof. univ. dr. Visarion Neagoe

Consiliul științific

acad. Dan Berindei, prof. univ. dr. Nichita Adăniloiaiei, colonel (rtg.) Petre Otu, prof. univ. dr. Alin Ciupală, comandor dr. Marian Moșneagu, general de brigadă (rtg.) Grigore Buciu, colonel dr. Mircea Tănase.

Redacția

Redactor șef: col. (rtg.) Dumitru Roman;
Redactor șef-adjunct: col. (rtg.) Constantin Chiper;
Redactori colaboratori: cdor (rtg.) Marius Popescu-Călărași, prof. Cornel Rigler, Carla Duță, Teodora Manole.

Art director: S. Angheloiu

Fotoreporteri: plutonier adjutant Adrian Robu, Cătălin Ovreiu, Petrică Mihalache, Eugen Mihai

Adresa redacției: Bulevardul Ion Mihalache nr. 124-126, Sector 1, București, Cod poștal: 70764, Tel: 021.2242651-3, interior 0158, 0159; Fax: 021.2242647

E-mail: romaniaeroica@gmail.com

Cont Bancar: RO 45RNCB0082004534620001
BCR, Sucursala Unirea, București
Cod Fiscal: 4505235

Tipar: CICERO GRUP

Răspunderea pentru conținutul articolelor aparține în exclusivitate autorului, conform art. 206 din Codul Penal

I.S.S.N 1453-9659

Copyright: este autorizată orice reproducere fără a se percepe taxe suplimentare, indicând sursa (revista România Eroică), cu excepția textelor și fotografiilor a căror proveniență este specificată expres.

**Acest număr a apărut în 2000 de
exemplare.**

Condiții de colaborare: cititorii din țară și din străinătate pot trimite pe adresa redacției texte și fotografii care se încadrează în tematica revistei. Manuscrisele nu se înapoiază.

IN HONOREM

General de bg. (rtg.) Petre Stoica de col. Dumitru Roman	31
Caporal Nicolae I. Popescu de Eugen Petrescu	32
Constantin Herțoiu de Eugen Petrescu	33

REMEMORĂRI

Lacrimi pe obrazul unei fiice de erou de locotenent-colonel Victor Epure	34
Mărturiile unui ofițer român prizonier în lagărul de la Oranki, din U.R.S.S. de Șerban Constantinescu	37
Ultimii veterani din Bălțătești de col. (rtg.) Alexandru Popovici.....	41
Inscripție la o fotografie	44

S.O.S.

Mormintele eroilor de col. (rtg.) Dumitru Roman.....	45
--	----

STROFE

Patria din cuvânt de Dumitru Roman.....	48
---	----

IN MEMORIAM	50
-------------------	----

CARUSELUL PRESEI.....	53
-----------------------	----

VITRINA CU CĂRȚI.....	56
-----------------------	----

CALENDAR	62
----------------	----

MAGAZIN	64
---------------	----

În atenția colaboratorilor

România Eroică primește pentru publicare articole, evocări, portrete, note, documente, recenzii, știri despre activitatea filialelor ANCE, fotografii inedite. Materialele propuse redacției vor fi prezentate pe suport electronic (CD, dischetă), însoțite de fotografiile originale sau scanate în format JPEG, cu o rezoluție de cel puțin 300 dpi. În cazuri speciale, vor fi acceptate și texte dactilografiate. Fotografiile vor fi însoțite de explicații corespunzătoare și de numele autorului lor (acolo unde este cazul).

De la caz la caz, redacția poate accepta preluarea unor articole apărute în alte publicații, dacă prezintă un interes deosebit pentru tematica **României Eroice**; în această situație, persoana care propune articolul respectiv are obligația să obțină acordul publicației în care a apărut.

Redacția își rezervă dreptul de a publica materialele în funcție de necesități și, desigur, de a nu le reține pe acelea care nu se înscriu în tematica revistei. De asemenea, își rezervă dreptul de a face, pe textele acceptate pentru tipar, îndreptările socotite necesare, atât în ceea ce privește forma cât și conținutul, firește după consultarea sau avizarea autorilor. ■

Evenimente și ...evenimente

General maior (r) prof. univ. dr. Visarion NEAGOE

Sărbătorit fără fastul de altădată, evenimentul memorabil din 24 ianuarie 1859 - Unirea Principatelor Române -, care a permis intrarea țării noastre în epoca modernă a evoluției sale, a fost marcat în acest an prin adunări populare la Iași și la Focșani, fără prezența celor mai importante personalități din conducerea țării. Românii au jucat Hora Unirii și au servit mâncăruri tradiționale, dar parcă entuziasmul de altădată se pierde de la o aniversare la alta.

La București, unde, în fapt, acum 155 de ani, s-a înfăptuit Unirea - prin dubla alegere a colonelului Alexandru Ioan Cuza în funcția de domnitor - s-au depus coroane de flori la statuia domnitorului din Dealul Mitropoliei. Ceremonia a fost una modestă, organizată de Ministerul Apărării Naționale și de Primăria Generală a Capitalei. Reflectarea evenimentului în mass-media a fost și ea pe măsură... Adică, modestă, pierdută printre alte știri.

În comparație cu acest tablou, mă intrigă și mă revoltă când văd că, în Ardeal, conașionalii noștri maghiari, sub pavăza democrației și a libertății de orice fel, nu scapă niciun prilej, la manifestările publice pe care le organizează, de a arunca cu noroi în istoria românilor și în țara ai cărei cetățeni sunt. Dincolo de intențiile vădit antiromânești, dincolo de aberațiile autonomiei vehiculate într-o Europă Unită, nu pot să nu recunosc, însă, că activitățile etnicilor maghiari sunt bine organizate și se bucură de prezența și sprijinul financiar al administrațiilor locale și județene, respectiv Covasna, Harghita și Mureș. Revoltător mi se pare faptul că atunci când banul public este cheltuit în scopuri extremiste, așa cum se întâmplă de ani buni, conducerile administrațiilor locale și județene se fac că plouă, susținând că legile le dau dreptul să finanțeze organizațiile non-guvernamentale. Păi, dacă legea le dă acest drept, de ce nu sunt finanțate, bunăoară, și filialele Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” din județele respective?

Pe 9 mai, avem șansa să sărbătorim, noi, românii, împlinirea a 137 de ani de la cucerirea Independenței de stat a României, în urma Războiului din anii

1877-1878. Cu siguranță, însă, așa cum s-a întâmplat în ultimii ani, evenimentul va trece aproape neobservat. Și acest lucru se va petrece, datorită coincidenței istorice că, în aceeași zi, se sărbătorește Ziua Victoriei împotriva fascismului și, mai nou, Ziua Europei. E greu de ales ce să sărbătorești mai întâi, dar să nu uităm că, în sute, mii de localități din țară, dăinuie peste timp monumentele închinatelor celor căzuți la datorie pe câmpurile de luptă de la Plevna, Grivița, Rahova, Vidin, Smârdan. Ca să nu mai spunem că ar fi momentul și cazul ca personalități ale generației pașoptiste sau dintre cele care au înfăptuit Unirea Principatelor să fie evocate și readuse în atenție.

La 40 de zile de la Sfintele Paște, de Ziua Eroilor, cu siguranță că evenimentul va fi celebrat cu fastul de rigoare, mai ales că se suprapune cu Ziua Înălțării Domnului. Va fi, ca de fiecare dată, un bun prilej pentru unii politicieni de a-și face baia de mulțime. Nu poate fi pierdut momentul, mai ales că ne aflăm într-un an electoral, nu?

În sfârșit, va sosi ziua de 23 august. Se vor împlini 70 de ani de la întoarcerea armelor și trecerea României de partea Aliaților în ultima conflagrație mondială. Privind acest eveniment - fostă zi națională în timpul comunismului - părerile sunt atât de împărțite, încât, mai mult ca sigur, fosta sărbătoare va trece neobservată. Faptul va fi considerat firesc, mai ales că, după război, România a fost catalogată drept stat învins, iar țara noastră, fără voia ei, a rămas sub ocupație sovietică, într-un regim comunist de tristă amintire. Vor fi, astfel, uitate aportul României la scurtarea celui de-al doilea război mondial, ca și jertfa de sânge a zeci, sute de mii de români, rămași pe câmpurile de luptă de la Viena până în Siberia.

Poate că nu aș fi scris aceste rânduri, dacă, observând ceea ce se întâmplă în ultimii ani cu evenimente majore, care ne-au marcat definitiv istoria națională, nu mi-aș fi amintit un episod din cariera mea de militar. Eram comandant de mare unitate într-o frumoasă garnizoană de pe teritoriul țării și, la inițiativa camarazilor mei, am organizat sărbătorirea împlinirii de 49 de ani de la înființarea brigăzii noastre. Normal, am întocmit un raport și un plan de măsuri pentru marcarea evenimentului respectiv. Din păcate, peste câteva zile, am primit răspuns negativ. Aniversarea nu a fost aprobată de eșalonul superior deoarece, potrivit unei legi sau unui ordin, sărbătorirea unităților și marilor unități se desfășoară numai din 5 în 5 ani, la aniversări cu cifra rotundă. Ne-am conformat, resemnându-ne să cinstim evenimentul, între noi, în familie. Am căutat mai târziu rațiunea legii sau ordinului. Răspunsul a fost sec: lipsa fondurilor financiare...

Poate, iarăși, nu aș fi scris aceste rânduri, dacă nu aș fi văzut cum alte țări, inclusiv în teatrele de operații, își aniversează evenimentele și personalitățile din istoria lor națională, mai ales eroii.

Este, în opinia mea, o demonstrație și un exemplu de mândrie patriotică, de respect față de înaintași și de recunoștință pentru cei care și-au dat viața pentru ca noi să existăm și să ne bucurăm de pace, de democrație și prosperitate, de o viață liberă și demnă. ■

Născută în 9 noiembrie 1942 la București, a doua fiică a lui Virgil Alexandru și a Virginiei Elisabeta Dragalina. Absolventă a Facultății de Filologie, secția Germană, Universitatea București - licențiată în Limba și Literatura Germană și Limba și Literatura Română (1965). Redactor la Secția Germană - Radiodifuziunea și Televiziunea Română (1965-1968). Documentarist la Editura pentru Literatura Universală, București (1968-1969).

În septembrie 1969 se stabilește în SUA, împreună cu soțul său, profesor dr. Valentin Popa. Master of Arts - Limba și Literatura Germană - City University of New York (1972-1979). Master of Arts - Biblioteconomie - University of Michigan, Ann Arbor (1979-1982). Șefa Secției de Germană și Științe Economice/Business la Biblioteca Universității California, Davis (1982 - 2004).

A publicat numeroase articole și contribuții la jurnalele și enciclopediile de specialitate. Autoarea monografiilor: "Ceausescu's Romania: An annotated bibliography," Greenwood Press: 1994 și "Bibliophiles and Bibliothieves, The search for the Hildebrandslied and the Willehalm Codex" Berlin. DeGruyter:2003.

În anii 1990-1991, este inițiatoarea unei donații de 250 000 de cărți științifice din USA pentru bibliotecile din București. Este organizatoarea a două simpozioane ținute de profesori universitari din Statele Unite pe teme de biblioteconomie la București, Iași și Chișinău (1991 și 1993). Pensionată în 2004; Bibliotecar Emerit și Distins (primul titlu de *Distinguished Librarian* decernat în cadrul celor nouă campusuri ale University of California. ■

Opritsa Dragalina-Popa, nepoata generalului erou Ioan Dragalina: În cântec sau în scriptă, candela sfântă a amintirii eroilor trebuie reaprinsă!

- Dragă Opritsa Dragalina-Popa, ne cunoaștem de ani buni, am pregătit împreună manuscrisele tatălui tău, comandorul Virgil Dragalina, care au văzut lumina tiparului la Editura militară. Deși stabilită de mulți ani în Statele Unite, ești interesată de tot ce se întâmplă în România. Mai mult, ai fost printre susținătorii cei mai entuziaști - financiar și moral - ai revistei *România eroică*. Acum sunt impresionat de gestul tău de a susține lansarea, în cadrul Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", a unei burse pentru cercetarea istorică privind soarta prizonierilor români în lagărele sovietice. Cum s-a născut această idee generoasă, adânc omenească și patriotică?

- Această idee mă frământă de mai multă vreme. De curând am citit cartea *Și eu am luptat în Est*, a generalului Gheorghe Netejoru. Am fost impresionată de viața și suferința, dar și de eroismul acestui ofițer, care a stat 10 ani în lagărele de prizonieri sovietice, și care a luptat cu o îndârjire extraordinară împotriva unui sistem profund inuman. Este

o carte care scoate în evidență figura luminoasă a unui ofițer din Armata Regală. Îmi pare nespuse de rău că a murit. Aș fi dorit să-i mulțumesc personal pentru pilda pe care ne-a lăsat-o. Și m-am tot gândit și m-am necăjit că nu se fac îndeajuns cercetări despre soarta militarilor noștri care au fost deportați în Uniunea Sovietică și au muncit, și au murit pe la Cercul Polar sau în iadul Dombasului. De fapt, nici despre marile deportări din Basarabia și Bucovina nu s-a scris îndeajuns. Am citit cu mare admirație cartea Anitei Nandris - *Douăzeci de ani în Siberia*. Ce talent! Ce viață trăită cu onoare, cu mândrie, în pofida suferinței!

Ar trebui să luăm exemplul evreilor, care dau onoarea cuvenită amintirii tuturor celor care au suferit, au supraviețuit, sau au murit în mâinile călăilor. Noi - lăsăm vâlul tăcerii și uitării să șteargă durerea.

Și tot gândind așa, mi-am propus să fac eu ceva de aici, din Statele Unite. Nu am posibilități mari, dar poate că gestul meu va fi un exemplu pe care să-l urmeze și alții. M-am gândit să ofer o mică bursă - de 500 \$, dacă

Generalul
Ioan
Dragalina

pot, anual - studenților, istoricilor sau cercetătorilor care scriu o lucrare sau publică o carte despre deportările militarilor noștri în URSS. Aș vrea, în memoria tatălui meu, comandor de marină, veteran al Primului Război Mondial, ca bursa să se numească *Bursa Comandor Virgil Dragalina!*

În America există lucrări de cercetare în domeniul deportărilor forțate în URSS, dar s-a scris prea puțin. Universitățile care au interes în acest subiect sunt: Hastings College, University of Virginia și Indiana University. Poate reușesc să-i înflăcărez.

- Să sperăm că asemenea inițiative vor avea ecou și la noi...

- Toți se organizează ca să-și păstreze istoria, numai noi nu o facem. Oare de ce? M-am uitat și pe site-ul Universității Naționale de Apărare, din București, crezând că poate au o secție de istorie, dar n-am văzut nimic încurajator. Voi face tot ce depinde de mine ca să ne cunoaștem eroii. Am discutat și cu dr. Ioana Groza, fosta decană a facultății de inginerie de la University of California, care este trup și suflet pentru a face ceva pentru țară. Voi sensibiliza și pe alți români de aici. Sper să reușesc. Dar, cel mai mult trebuie

făcut acolo, în țară, prin Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", prin revista *România eroică*, prin presa militară, prin școli.

- Ai crescut într-o familie de militari: bunicul tău, generalul Ioan Dragalina, căzut în războiul reîntregirii neamului, este unul din oamenii de bronz ai acestei nații, o legendă; unchiul tău, generalul Corneliu Dragalina, combatant în ambele războaie mondiale, distins cu Ordinul "Mihai Viteazul" clasa a III-a și clasa a II-a; tatăl tău, comandorul Virgil Dragalina, a fost veteran al Primului Război Mondial. Te-a marcat, te-a influențat în vreun fel faptul că ai trăit lângă niște oameni care au însemnat ceva pentru istoria românilor?

- Dragostea de țară, datoria, onoarea, credința în Dumnezeu – iată elementele care mi-au marcat sufletul. Familia noastră și prietenii Tatei ne-au fost pildă de curaj și demnitate în timpurile grele. Nu am uitat niciodată sfatul bunicului meu, Generalul Ioan Dragalina, dat Tatei când a împlinit 21 de ani: "Fii cinstit, căci cinstea este singurul apanaj al unui bărbat demn! Muncește ca și când ai de trăit un veac. Roagă-te lui Dumnezeu ca și când moartea bate la ușă!" Am încercat să onorez și să trăiesc eu însămi acest îndemn.

- Pentru noi, cei din redacția revistei *România eroică*, gestul tău de a lansa o bursă pentru cercetarea unei perioade dramatice din istoria noastră ne amintește de acțiunile de caritate organizate de Elena General Dragalina în anii ce au urmat războiului de reîntregire

a țării. Era bunica ta, nu-i așa?

- Deși Mama-Mare Elena a murit mult înainte de a mă naște (în 1934), amintirea ei a fost păstrată vie în inima nepoților. Tata ne vorbea de ea cu mare dragoste și admirație, ca și cum ar fi fost încă printre noi. Și azi, în rugăciunile mele de seară, îi pomenesc numele și mă rog pentru sufletul ei. Este alături de mine.

A avut o viață foarte grea, deși nu s-a plâns niciodată. Împachetând și despachetând casa neîncetat, l-a urmat pe bunicul meu, care, ca ostaș, era trimis din garnizoană în garnizoană, oriunde îl chema datoria. A avut nouă copii. Patru dintre ei au murit la vârste

Generalul
Corneliu
Dragalin,
distins în
ambele
războaie
mondiale
cu Ordinul
"Mihai
Viteazul"

fragede, iar încântătoarea Aurora, frumoasă și extrem de talentată, s-a stins la vârsta de 25 de ani. Dureri mari, tragedii pe care le-a suferit în tăcere. După moartea bunicului meu, Mama-Mare Elena și-a dedicat viața încurajării și ajutorării văduvelor și orfanilor de război, gândindu-se la alții și niciodată la ea. Ea este sursa mea de curaj, pildă și lumină mai ales atunci când viața mi se pare nemiloasă.

Elena general Dragalina, văduvă de război, inițiatora multor acțiuni pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor din războiul pentru întregirea neamului.

- Generalul erou Ioan Dragalina și faptele sale au intrat pentru totdeauna în memoria colectivă a neamului românesc. Se cunosc, însă, prea puține date despre feciorii lui, generalul Corneliu Dragalina și comandorul de marină Virgil Alexandru Dragalina.

- Faptele generalului Corneliu Dragalina au fost șterse din istorie, fiindcă a luptat la Stalingrad. Regimul comunist i-a negat memoria. Le-a fost frică să nu fie un imbold și un simbol de rezistență. Tata, după 1945 și-a dedicat viața familiei și scrierilor lui. Grație sânguinței cu care și-a depănat memoriile și grație marelui său talent, ne-au rămas documente prețioase despre viața și timpurile înaintașilor noștri. Sunt recunoscătoare revistei *România Eroică* și *Editurii Militare*, care i-au recunoscut meritele și i-au publicat scrierile.

- Care este, astăzi, soarta neamului Dragalina?

- Soarta nu este în mâna noastră. Omul propune și Dumnezeu dispune! Astăzi, familia noastră este răspândită prin toata lumea, spulberată de vânturile imprevizibile ale istoriei. Nepoți ai generalilor Ioan și Corneliu Dragalina trăiesc în Franța, în Suedia, în Germania, și doi strănepoți locuiesc în București. Sora mea Ioana și cu mine trăim în Statele Unite. Tatăl

meu își doarme somnul de veci într-un cimitir din New York.

Deși departe de România, inima noastră bate pentru țara noastră. Niciunul dintre noi nu și-a uitat obârșia, n-a uitat de Borlova, leagănul neamului nostru din Banat. Copiii surorii mele și-au păstrat numele de Dragalina, vorbesc românește curent și sunt cetățeni români. Fiica mea Andrea, născută la Chicago, a cerut și ea anul acesta redobândirea cetățeniei române. Avem o arhivă bogată a familiei. Cui îi va rămâne după moartea noastră? Există în România o arhivă, o bibliotecă, un muzeu, care să-i onoreze amintirea?

- Și o întrebare pe care o adresez tuturor invitaților revistei: care personalitate a istoriei noastre, în afara bunicului tău, îți este aproape de suflet, ai îndrăgit-o și o admiri?

- Mă reîntorc la cei care au suferit și s-au sacrificat în urma celui de-al Doilea Război Mondial, cei a căror memorie aș vrea să fie revendicată de generațiile tinere, de copiii revoluției. Iată, de pildă, viața prietenului Tatei, generalul Nicolae Dragomir. Mi-l amintesc, prin 1956, cu zâmbetul pe buze, reîntors acasă din iadul sovietic, deși fericirea reîntoarcerii i-a fost scurtă. Fusesse condamnat la zece ani muncă silnică și deținut în URSS. Scurt timp după eliberare, a fost arestat din nou, de data asta de autoritățile române, și încarcerat la Jilava, Gherla, Râmnicu Sărat și Văcărești. Oare povestea lui amară n-ar trebui repovestită? Oare n-ar trebui să rămână săpată în istoria și sufletul neamului nostru? Sau, de exemplu, viața căpitanului aviator Alexandru Manoliu, care

a înfruntat avioanele sovietice, sus, pe cerul Stalingradului. Iată ultima imagine a vieții acestui erou: avionul lui în flăcări și parașuta-i deschisă, plutind asupra barajului de foc al Stalingradului. A supraviețuit? A fost luat prizonier? Cine-i va scrie epitaful? Acestea sunt personalitățile pe care le admir și a căror icoană o port în suflet. Oare se va găsi un cercetător român, un scriitor, un istoric care să-i închine o lucrare? Nu crezi că merită?

- Ce te preocupă în mod special legat de cinstirea memoriei eroilor?

- Trăiesc de multă vreme în străinătate și am avut ocazia să văd multe țări și, mai ales, să cunosc ce fac alții pentru eroii lor. Și americanii, și germanii, și francezii au un adevărat cult pentru cei care au căzut pe câmpurile de luptă. Nu știu cum se face că la ei operele comemorative de război, muzeele de istorie nu numai că sunt foarte bine întreținute și organizate, dar sunt și în atracția turiștilor străini, sunt cuprinse în circuitele turistice. Mă doare sufletul când citesc în presa de acasă despre cazurile de profanare a cimitirelor eroilor, despre distrugerea unor

Căpitanul aviator Alexandru Manoliu a înfruntat avioanele sovietice pe cerul Stalingradului

monumente, de pe care au fost furate plăcile de bronz. Am observat că la licitațiile din țară sunt scoase la vânzare obiecte care au aparținut unor eroi și care ajung în diverse colecții particulare. Oare nu ar fi mai bine ca aceste obiecte să-și găsească locul în muzee, să poată fi admirate de publicul larg? Nu ar fi normal ca instituțiile statului să achiziționeze aceste valori, care, în fond, sunt parte din istoria noastră? Am fost surprinsă când am văzut la o licitație o tabacheră de argint pe care era inscripționat numele maiorului Ioan Dragalina. Mi-am amintit de această tabacheră, care s-a aflat multă vreme în casa noastră din București. Nu știu cum a fost înstrăinată și a ajuns la licitație. Dar nu m-am lăsat până n-am recuperat acest obiect care pentru mine, pentru familia mea, înseamnă foarte mult. E tabachera pe care a primit-o bunicul de la ofițerii săi! Dar câte alte obiecte - săbii, stilette, elemente de uniformă militară, brevete, decorații etc. - nu sunt risipite prin fel de fel de colecții particulare. Muzeul Militar ar trebui să facă un efort și să colecționeze aceste sfinte relicve, și prin asta să preacinstească memoria celor care s-au jertfit pentru țară. Să nu uităm ce spunea Regina Maria: "Nu vărsați lacrimi pe mormintele eroilor, ci mai curând slăviți-i în cântec așa ca faima numelui lor să rămână un ecou prin legenda veacurilor". Cât de frumos spus, cu câtă simțire și dragoste pentru cei căzuți!

În cântec sau în scriptă, candela sfântă a amintirii eroilor trebuie reaprinsă! ■

Interviu realizat de colonel (rez.) Dan ROMAN

Asociația Națională Cultul Eroilor

"Regina Maria" lansează premiul

"Comandor Virgil Alexandru Dragalina"

pentru cea mai bună lucrare despre soarta militarilor români căzuți prizonieri în ultima conflagrație mondială

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” instituie, începând cu anul 2014, Premiul „Comandor Virgil Alexandru Dragalina” pentru cea mai bună lucrare despre soarta militarilor români în lagărele de prizonieri din Uniunea Sovietică, în Al Doilea Război Mondial. Premiul, în valoare de 500 de dolari, va fi acordat anual prin susținerea financiară a doamnei Opritsa Dragalina Popa, nepoata generalului Ioan Dragalina, eroul de la Jiu, în Primul Război Mondial, și fiica lui Virgil Alexandru Dragalina, comandor de marină, combatant în Primul Război Mondial.

Ne-ar bucura dacă la această sumă s-ar adăuga, în anii următori, și alte contribuții financiare, scopul

premiului fiind acela de a stimula cercetarea istorică asupra unei perioade dramatice din istoria românilor. După cum se știe, despre soarta românilor care au căzut în prizonierat - fie că a fost vorba despre cei luați în captivitate pe frontul de Est, fie despre cei capturați pe frontul de Vest - s-a vorbit și s-a scris extrem de puțin. Abia după evenimentele din decembrie 1989 au apărut câteva cărți de memorialistică, semnate îndeosebi de prizonierii români supraviețuitori ai lagărelor din fosta U.R.S.S. Semnalăm, totodată, și prima lucrare de doctorat pe această temă, susținută de colonelul (r) Ilie Schipor, sub coordonarea prof. univ. dr. Ion

Comandorul Virgil Alexandru Dragalina (1890-1980)

Comandorul de marină Virgil Alexandru Dragalina face parte din generația care a trecut prin ambele războaie mondiale, dar și prin holocaustul roșu.

Născut la 16 ianuarie 1890, la București, în familia generalului Ioan Dragalina. După absolvirea clasei I la Gimnaziul „Mihail Kogălniceanu” din Vaslui și a claselor următoare la liceele militare din Craiova și

Iași, se înscrie la Școala Specială de Artilerie, Geniu și Marină din București. În 1910, la absolvirea școlii, este avansat la gradul de sublocotenent de marină și repartizat la Divizia de Dunăre, de unde este detașat pentru instrucție la Divizia de Mare, pe crucișătorul „Elisabeta”, cu care, în toamna anului 1912, participă, alături de o flotă internațională, la supravegherea Bosforului.

În timpul Primului Război Mondial este numit la comanda unei formații de nave - faimoasele vedete de siguranță - și, la 7 octombrie 1918, este trimis la frontiera de răsărit a României, pe Nistru, unde, cu o mână de marinari, «căpitanii mei», cum îi numește în *Escadrila de Nistru*, carte apărută, în 2011, la *Editura militară*, reușește să zădărnicească acțiunile trupelor rusești răzvrătite și ale bandelor de bolșevici care atacau și jefuiau populația românească din zonă.

Dragoman (Universitatea Națională de Apărare).

Potrivit lucrării amintite, de la intrarea în război și până la încheierea acestuia (22 iunie 1941-12 mai 1945), România a pierdut aproape 1,2 milioane de oameni, din care peste jumătate de milion o reprezintă prizonierii. Dintre aceștia, 445.153 de militari români au fost luați prizonieri de Armata Roșie: 309.533 pe timpul Campaniei din Est și 135.620 după 23 august 1944. Lucrările de referință ale unor autori străini înregistrează România cu pierderi cifrate la 500.000 de oameni. Cvasitotalitatea studiilor autohtone apreciază pierderile la 794.562 de oameni sau – în cazurile istoricilor Alexandru Duțu, Florica Dobre și Leonida Loghin – ele se ridică la 930.171, din care 92.620 morți, 367.966 dispăruți, 135.620 dezarmați după 23 august 1944 și 333.966 răniți.

Această statistică nu reflectă, nici pe departe, dimensiunile calvarului prizonierilor români. Iată de ce, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” dorește să stimuleze cercetările în acest domeniu în speranța că se vor obține răspunsuri

clare și pertinente despre o dramă care face parte din istoria noastră. Așteptăm ca specialiștii să aducă la lumină situația militarilor diviziilor și regimentelor care au luptat în sudul Ucrainei, între Nistru și Prut și mai ales în prima parte a operației Iași - Chișinău, începută la 20 august 1944, precum și soarta celor 134.266 de militari din Armatele 3 și 4 române dezarmați după 23 august 1944 și a celor 1.354 de marinari din echipajele navelor române capturate de sovietici între 2 și 19 septembrie 1944.

Condițiile de acordare a premiului. Vor fi luate în discuție toate lucrările de memorialistică sau de cercetare istorică, apărute în anii 2013 și 2014, precum și lucrările aflate în pregătire pentru tipar. Autorii care doresc să participe la concurs sunt rugați să trimită lucrările pe adresa:

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, Bd. Ion Mihalache nr. 124-126, Sector 1, București. Cod Poștal: 70764.

Termenul limită de depunere a lucrărilor (cărților): 30 octombrie 2014.

Lucrarea câștigătoare a premiului

va fi stabilită de un juriu a cărui componență va fi aprobată prin decizia Biroului Executiv Central al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”. Premiul va fi înmănat în preajma Zilei Naționale. ■

La închiderea ediției

Domnul Cornel Dumitriu, din New York (SUA), ne-a transmis următorul mesaj:

“Soția mea, Nina, și eu însumi suntem bucuroși să ne asociem prietenilor noștri de o viață, Opritza Dragalina Popa și Valentin, și să mărim valoarea premiului cu încă \$500. Pentru mine personal este o onoare să fac această modestă contribuție cu speranța de a înaripa imaginația și curiozitatea tinerei generații. Chiar dacă nu sunt istorici consacrați, mulți dintre ei sunt animați de instincte jurnalistice autentice și am convingerea că vor răspunde cu interes în dezvoltarea misterului tragic care a învăluit prizonieratul Armatei Române și deportările neconsolate ale atâtor mii de civili. Prea adâncă și prea îndelungată au fost tăcerea și uitarea.

Sunt încurajat să cred că și alții vor urma acest exemplu.” ■

După război, pleacă, prin concurs, la studii de specialitate în Anglia (2 martie 1920-16 aprilie 1922). Întors în țară, îndeplinește diverse funcții, unele de scurtă durată, în: Comandamentul Marinei, Direcția Marinei din Ministerul de Război, Comandamentul Diviziei de Mare, adjutant al A.S.R. Principele Nicolae în statul-major Regal. Între 20 august 1927 și 1 iulie 1929 este trimis în Italia, ca reprezentant al Marinei Regale pentru supravegherea construcției distrugătoarelor tip R., pentru ca, la revenirea în țară, să fie numit șeful Secției III Operații Instrucție din Inspectoratul General al Marinei (1 iulie 1929-1 iulie 1930), ofițer de legătură pe lângă amiralul englez Henderson, însărcinat de Ministerul de Război cu studiul Bazei de Navale (15 aprilie-1 iulie 1930), șeful Biroului Școlii din Inspectoratul General al Marinei (1 iulie 1930-31 octombrie 1931); comandantul NMS „Regina Maria” (16

august 1932-1 noiembrie 1933), comandantul Școlii de Specialități (1 noiembrie 1933-14 noiembrie 1935). De la 15 noiembrie 1935 este detașat la Serviciul Maritim Român, de unde va fi scos la pensie la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, când, după ocuparea țării de către inamicii din 1918-1919, serviciul a fost desființat și înlocuit cu o întreprindere sovieto-română, botezată „Sovromtransport”.

Este autorul a numeroase lucrări de specialitate, între care studiile „Istoricul Marinei Comerciale”, „Serviciul la bordul vaselor S.M.R.” și „Enciclopedia Marinei Comerciale”. Lucrările sale de căpătâi, care îl vor impune definitiv în istorie, rămân cărțile de memorialistică, apărute postum: *Viața tatălui meu, generalul Ioan Dragalina* (Editura militară, 2009) și *Escadrila de Nistru* (Editura militară, 2011).

După ultima conflație mondială și

schimbările politice din țară, este nevoit să se ocupe, ca mulți alți ofițeri ai Armatei Române Regale, cu diverse îndeletniciri pentru a-și putea întreține familia. În 1975 emigrează în Statele Unite. Moare la 6 martie 1980, la vârsta de 90 de ani, și este înmormântat la New York, în Cypress Hills National Cemetery.

Inteligent, cult, excelent cunoscător al limbilor franceză, germană și engleză, decorat cu „Crucea de Război” franceză cu stea de bronz, „Legiunea de Onoare” franceză în grad de Cavaler, „Crucea de Război” franceză, distins cu Ordinul regal britanic „Victoria” în grad de Comandor, precum și cu Ordinul „Coroana României” cu spade în grad de ofițer cu panglică de „Virtutea Militară”, „Steaua României” în grad de ofițer, Virgil Dragalina rămâne unul dintre cei mai străluciți și distinși ofițeri ai Armatei Române. ■

General
de brigadă (r)
Grigore BUCIU

POSTUL DE CONTROL

Sacrificiul salvator

Sacrificiul salvator este un gest de excepție caracteristic doar speciei umane. Prin el se salvează ceva esențial, plătindu-se prețul suprem. E patentat de o credință fără egal, motiv pentru care sacrificiul se înscrie în zona sacralității.

Primul exemplu notabil este cel făcut de Avraam, patriarhul celor trei mari religii ale lumii - judaică, creștină și islamică - care își duce unicul fiu să-l sacrifice pe altarul credinței, fără să întrebe de ce. El răspundea unei cerințe sacre, pe care nu-și punea problema să o înțeleagă.

Toate popoarele au făcut sacrificii în decursul istoriei, fără ca masa sacrificiilor să știe de ce, dar au obținut ceva important la schimb: putere, bogăție, teritorii, drepturi, recunoaștere.

Noi, românii, se pare că facem excepție de la aceste beneficii, deși am avut vocația sacrificiului de când ne știm. A fost întotdeauna un sacrificiu pentru existență, izvorât dintr-o legătură mistică și indestructibilă cu pământul.

Au fost vremuri când i-am cinstit pe cei sacrificați, arzând tămâie pe dinaintea altarelor și perpetuându-le cu evlavie memoria.

Anul acesta de grație 2014 ar fi putut fi *Anul Mircea cel Bătrân*, așa cum este, cel puțin declarativ, în calendarul bisericesc, *Anul Brâncoveanu*. Cel de-al doilea a avut șansa canonizării și, deci, face parte dintre sfinți, pe când primul, neavând parte de martiraj, a fost lăsat doar pe locul unde l-a așezat istoria. Și acesta este unul de la care începe un capăt de drum, după care conștiința de neam și credința creștină se contopesc, ca fețele unei monede, devenind lege. Astfel semnul răstignirii este când cruce, când sabie, după cum stă în raport cu pământul, cu țarina, respectiv țara.

Cu certitudine, amândoi acești bărbați, din mila lui Dumnezeu, domni ai românilor, indiferent dacă sunt sfinți cu crucea pe piept, ori laici cu sabia peste

inimă, ar fi fost prilejuri nimerite de a ne revigora sentimentele identitare și de a ne vindeca, oarecum, plăgile sângerânde de pe obrazul patriotismului nostru căzut în genunchi.

N-a fost să fie, căci această țară nu mai este cum trebuie! Primul eveniment a trecut, adică 31 ianuarie, și liniștea de veacuri a voievodului de la Cozia n-a fost tulburată nicicum de amintirea noastră. Vremuri tulburi, gâlceavă multă pe nimicuri politice. Cine să se oprească din hărmălaia cotidiană și să ne aducă aminte cine suntem și ce înaintași am avut? Poate dascălii, poate preoțimea, așa cum era pe vremuri... Greu de făcut în această oscilație neobosită între adunarea de bani pentru fondul clasei și colecta pentru catedrală!

Privind înapoi ne dăm seama că a fost și o perioadă a normalului, în care conducătorii cunoscuți după nume și masele de oameni anonime se sacrificau împreună. Pentru o cauză, pentru o idee. Și au fost câteva: independența, unirea, unitatea.

Sacrificiile din războiul ruso-turco-român din 1877-1878 au fost răsplătite cu independența și cu un regat. Cele din Primul Război Mondial, enorme și aproape mitologice, cu o țară reîntregită, România Mare, și o dezvoltare economică și culturală pe care, de atunci, n-o mai putem atinge.

Al Doilea Război Mondial a fost unul al sacrificiului gratuit, căci am pierdut sute de mii de români, fără ca românitățile pierdute să se mai întoarcă vreodată înapoi. Am fost răsplățiți, pentru scurtarea războiului cu șase luni, cu o țară ocupată de ruși, ideologizată și ucisă în fibra ei cea mai profundă, la propriu, încât mai suntem derutați și astăzi.

Sacrificiile în războiul antifascist par a fi fost doar în folosul omenirii și al Europei, deoarece românii n-au obținut decât lagăre, închisori, exterminare,

distrugere etică în numele bunului colectiv, sacrificii enorme pentru o reconstrucție a țării de succes, pe care au demolat-o și au furat-o bucată cu bucată neocapitaliștii, ce se pare că abia după 25 de ani încep să-și piardă norocul, intrând și ei la pușcărie.

A, Transilvania de nord-vest! Să fim serioși. Am fi primit-o oricum înapoi, deoarece nu era niciun motiv ca Ungaria, rămasă fascistă până în ultima zi de război, să fie recompensată cu acest trofeu.

În acest mare sacrificiu cu miza dejucată am pierdut elita politică și intelectuală a țării, am pierdut respectul pentru hărnicia productivă ce-l plasa pe cetățean în fruntea comunității lui, am pierdut respectul pentru proprietatea acumulată cinstit și multe altele le-am pierdut.

Am și câștigat câte ceva. Mulți, foarte mulți dintre noi ne-am împrietenit cu școala și am reușit să ne smulgem din sărăcia satelor și orașelor, cu speranța că țara aceasta va ajunge mai bine. Poate nu vedeam ușa prin care se fuge de comunism, dar și așa, cu conștiința aceea de prinși în capcană pe care o aveam, credeam că stăm în picioare și că putem fi mândri de ceea ce puteam fi.

În anii aceștia ne-am sacrificat toată munca investită «în fabrici și uzine», distrugând aproape tot, ca să putem încăpea într-un capitalism de carton. Am sacrificat cultura pentru a ne ameți cu o himeră căreia nici măcar nu încercăm să i ne opunem, stâlcindu-ne limba și credințele într-un balmeș cosmopolit. De ce? De frica de-a nu părea de la țară, ca și cum acest lucru ar fi o rușine.

Sacrificiul gratuit este în toi. Dar numai pe una dintre laturile societății. Au apărut sacrificii prin care încercăm să intrăm în normalitate, ceea ce mi se pare cumplit. Într-un stat de drept, democratic și normal, ce trăiește în era simulărilor pe calculator, intrarea în normalitate n-ar trebui să se facă prin moarte.

De ce un aviator de excepție și o fată îmbrăcată în uniformă militară - o speranță a medicinei de performanță - au trebuit să moară, pentru a ne da seama că un sistem, conceput să meargă normal, nu funcționează? Prin această tragedie ne-am dat seama brusc, că dincolo de gălăgia managerială pe care o facem, împănarea instituțiilor cu neprofesioniști, cu protejați politic și cu ambiții de recreația mare, n-are cum face să meargă sistemul. Bine, dragi capitaliști și cum vă mai spune, acest lucru îl știau și comuniștii de dinainte de Revoluție. Ba este chiar în logica lucrurilor.

Nu e singura jertfă prin care românii obțin o bucătică de normalitate. A fost nevoie ca băiețelul Ionuț să fie ucis de câini, ca să facem să se miște în fapt rezolvarea problemei câinilor comunitari. Desigur, s-au indignat până la Bruxelles și mai departe ONG-iștii ce sug cu lăcomie banii pentru protecția animalelor. Am avut coșmarul că trăiesc într-o republică a câinilor, în care maidanezul ucigaș avea să fie ales președinte.

De ce ne-om alinia noi la atâtea lucruri îndoielnice de import, pe care ne străduim să le imităm peste măsură aici, cum ar fi un divorț între doi sâni de silicon, fără identitate, și un fraier dansator - devenit de interes național, și nu vedem și alte lucruri serioase, cum ar fi, de pildă, că în SUA intră în adăposturi, anual, 5-7 milioane de câini și sunt eutanasiați între 70-80% dintre ei. Ai dracului americani, cu democrația lor cu tot!

Și totuși, rămân optimist. L-am văzut pe bătrânii celor trei săptămâni de iarnă cumplită, croindu-și singuri drum prin nămeți, necerând nimic nimănui și neînvinuind pe nimeni, și m-a inundat bucuria gândului că nu suntem pierduți. Ei, oamenii simpli, care își iau soarta în mână și dau dovadă din ce în ce mai mult de spirit comunitar, sărind cu sutele să rezolve necazul cuiva, ei sunt partea moralmente sănătoasă a acestei națiuni. Li se adaugă și acțiunile de voluntariat care încep să ne arate că în jumătatea de jos a țării mai există normalul.

Tragedia din Apuseni mi-a arătat că oamenii simpli și curați din Țara Moșilor și din alte țări n-au nevoie de investiții STS-iste pentru a-i găsi în munți pe cei căzuți cu avionul. Ei știu să acționeze fără conducători oficiali, cu credință, căldură frățască, milă și spirit de întrajutorare, cu dragoste și grijă față de spiritul celor dispăruți. Ei mi-au redat mândria că sunt român. Sunt fericit că sunt dintr-un neam cu ei, că sunt contemporan cu ei și că acolo, în munții lor, în care numai Dumnezeu îi vizitează, bate inima curată a poporului meu. Aceea e România reală, nu fițaraia de toate felurile ce ne poluează mintea prin micile ecrane. Oamenii aceștia mulți, nu suprastructura cu mofturi europeniste, ci ei, care-și numără puținii bani doar și încă numai în milioane, pentru a se amăgi că nu suntem sărăntocii capitalismului european, ei mai au conștiința legăturii sacre cu pământul pentru care cei de dinaintea lor l-au apărat cu sânge. Doar ei par a mai ști că la mormintele celor ce s-au jertfit e nevoie de-o lumânare și de-o floare! ■

25 Octombrie. Ziua Armatei

25 octombrie 2013. În onoarea Armatei Române și a eroilor ei, căzuți pe câmpurile de luptă, Delegația Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, condusă de domnul general maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe, a participat la ceremonia de depunere de coroane de flori la Mormântul Eroului Necunoscut din Parcul Carol, București.

Foto: Cătălin Ovreiu. ■

În preajma sărbătoririi Zilei Naționale a României 2013, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” a emis o medalie dedicată împlinirii a 95 de ani de la Marea Unire, consfințită, prin voință populară, la 1 Decembrie 1918.

Confecționată din tombac aurit, medalia are diametrul de 60 mm și o grosime de 3-4 mm.

Pe avers se află harta României reîntregite, 1918, pe care a fost aplicată inscripția: *România. 95 de ani*. În exergă, circular, cu majuscule, înscrisul, în partea de sus: MAREA UNIRE DE LA ALBA IULIA; în partea de jos, tot cu majuscule: 1918 1 DECEMBRIE 2013. Deasupra conturului României Mari - cu majuscule - înscrisul: ÎMPLINIREA VISULUI DE AUR, iar în partea de jos: AL TUTUROR ROMÂNILOR.

Pe revers, în exergă, circular, în partea de sus, cu majuscule: ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ CULTUL EROILOR, iar în partea de jos, cu majuscule: REGINA MARIA. Câmpul central este ocupat de

Medalie aniversară

silueta Catedralei Reîntregirii din Alba Iulia. În partea de sus, cu majuscule: CATEDRALA REÎNTREGIRII.

Să menționăm că realizatorul machetei grafice este generalul de brigadă (ret.) Petre Stoica.

Medalia este așezată într-o cutie îmbrăcată în catifea și este însoțită de un Certificat de autenticitate, cu o scurtă notiță

tehnică și cu numele celui căruia i-a fost acordată, fiind semnată și parafată de președintele ANCERM, generalul maior (rez.) prof. univ. dr. Visarion Neagoe.

Este, după câte știm, singura medalie închinată acestui eveniment jubiliar. ■

**Comandor aviație (rtg.)
Marius POPESCU CĂLĂRAȘI**

Spectacol omagial dedicat Zilei Naționale

Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", în colaborare cu Asociația Națională a Pensionarilor și Fundația Creștină "Sf. Arhanghel Mihail", a organizat, în ziua de 28 noiembrie 2013, la Cercul Militar Național, un spectacol omagial dedicat împlinirii a 95 de ani de la Marea Unire și a Zilei Naționale a României.

Și-au dat concursul: orchestra și soliști ai Ansamblului «Doina» al Armatei, sub bagheta lui Stelian Ungureanu; actorii Florin Nan, Jean Lemnea, Afrodita Andone; violonistul V. Albeșteanu, acompaniat de V. Cucu; soliștii Cornelia Stancu, Elisabeta Dobrat; grupul vocal-instrumental "Presto" condus de profesoarele Luminița și Simina Renea; formația Grădiniței din Șoseaua Vergului nr. 189.

Publicul spectator s-a bucurat de o atmosferă sărbătorească menită să potențeze sentimentele patriotice. ■

În fiecare an, la 11 noiembrie, în întreaga lume se celebrează Ziua Armistițiului, data încheierii Primului Război Mondial. La 11 noiembrie 1918, în pădurea de la Compiègne, lângă localitatea Rethondes, s-a semnat armistițiul între Puterile Antantei și Germania, care a pus capăt primei mari conflagrații mondiale.

La Iași, de Ziua Armistițiului, au participat ambasadorul Franței în România, Excelența Sa Philippe Gustin, atașatul militar francez, colonelul Jean-Mare Lavalée, prefectul județului Iași, ing. Romeo Olteanu, președintele Consiliului Județean, dr.ing. Cristian Mihai Adomniței, viceprimarul municipiului Iași, ing. Mihai Chirica, comandantul garnizoanei Iași, general dr.

Celebrarea Zilei Armistițiului la Iași

Vasile Roman, col. (r) ing. Ioan Timofte, președintele A.N.C.E. „Regina Maria”, filiala județului Iași, reprezentanți ai administrației locale, militari, veterani de război etc.

La Monumentul Eroilor

Francezi din Cimitirul Eternitatea au început ceremoniile militare cu depuneri de coroane și jerbe de flori. Cavoul eroilor francezi ai primului război mondial (ofițeri și soldați, femei din cadrul

personalului medical) este încununat de efigia în bronz a Crucii de Război, 1914-1918.

Ceremoniile militare au continuat la statuia generalului francez Henri Berthelot (1861-1931), situată în zona Teatrului

Național „Vasile Alecsandri”. După cum se știe, generalul Henri Berthelot a fost șeful Misiunii militare franceze în România, care a contribuit la reorganizarea armatei noastre în primăvara anului 1917.

După trecerea în revistă a Detașamentului de Onoare și intonarea Imnurilor naționale ale Franței și României, s-au rostit alocuțiuni referitoare la semnificația evenimentului de rememorare a relațiilor franco-române din perioada 1916-1918 și importanța armistițiului pentru istoria mondială.

Ambasadorul Franței a conferit distincții la doi militari români care au desfășurat misiuni în teatrul de operații din Afganistan, alături de militarii francezi: colonelul Florin Crețu (Batalionul 631 Tancuri) și căpitanul Romulus Panait (Flotila 95 Aeriană).

Au fost depuse coroane și jerbe de flori la bustul ilustrului general francez, iar ceremonia s-a încheiat cu defilarea gărzii de onoare și a muzicii militare.

Seara, la Muzeul Unirii, în Sala Dublei Alegeri, ambasadorul francez a asistat la conferința și prezentarea de carte a lui Michel Roussin, *Pe urmele generalului Berthelot*, apărută în 2013 la editura Guéna Barley. Evenimentul a fost organizat de Ambasada Franței în România, Institutul Francez din Iași și Complexul Muzeal Național „Moldova”. ■

Colonel (r) ing. Ioan TIMOFTE

În 18 octombrie 1944, Regimentul 34 Infanterie „Constanța” reușește să anihileze rezistența germană din jurul Archidului și să deschidă drumul trupelor noastre spre Hodod și Carei. În luptele care au avut loc aici și-au pierdut viața, arși de vii sau răpuși de schije și gloanțele trupelor germane, următorii militari: serg. Vasile Sopranca, serg. Nicolae Berteșteanu, cap. Alexa Ardelean, sold. Tudor Mitroi, sold. Nicolae Trifu, sold. Vasile Brătescu, sold. Vasile Sârbu, sold. Gheorghe Drăgan, sold. Tudor V. Tudor, sold. Reazim Abdula, sold. Ioan Putina, sold. Tudor Pascu, sold. Demetru Stancu, sold. Teodor Brătescu, sold. Nicolae Trizu, sold. Vasile A. Brătescu, sold. Teodor Musican, sold. Damian Marian, sold. Gheorghe Zaharia, sold. Constantin Oprea. 20 de militari au fost înmormântați într-o

groapă comună, în curtea bisericii. Doar pentru 4 soldați s-au confecționat coșciuge.

În anul 2012, domnul Ioan Meseșan, primarul comunei Coșeiu, de care aparține satul Chilioara, aflat la al patrulea mandat, și preotul Chiorlăuș Ioan, care de peste 35 de ani slujește în Chilioara, au luat inițiativa construirii unui monument pentru cinstirea

Granmar. Co. SRL din Șomcuta Mare.

Duminică, 27 octombrie 2013, în Chilioara, localitate atestată la 1368, aproape toată suflarea satului a participat la inaugurarea monumentului eroilor. Ceremonialul de inaugurare a monumentului a început cu intonarea Imnului Național de către o fetiță în vârstă de 7 ani, Ghile Alice,

Eroii Regimentului 34 Infanterie „Constanța”, comemorați la Chilioara

memoriei celor 25 de localnici morți în cele două războaie mondiale și a celor 20 de militari dobrogeni căzuți în luptele din 18 octombrie 1944. Au fost sprijiniți de președintele Consiliului Județean Sălaj, domnul Marc Tiberiu, care a asigurat cei 25.000 lei necesari construirii și finalizării monumentului. Acesta a fost proiectat și realizat de firma S.C.

acompaniată de fanfara asigurată de primăria Zalău. După dezvelirea monumentului de către domnii Marc Tiberiu și Ioan Meseșan și sfințirea acestuia de către un sobor de preoți, au luat cuvântul reprezentanții Consiliului Județean și ai Prefecturii județului Sălaj, parlamentari, directorul Muzeului de Istorie Națională din Zalău, comandantul garnizoanei Zalău și un veteran de război.

La eveniment a fost prezentă și o delegație a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, filiala Constanța, care a transmis mulțumiri autorităților locale și sătenilor din Chilioara pentru faptul că, la 69 de ani de la evenimentele tragice din octombrie 1944, nu i-au uitat pe cei care și-au jertfit viața pentru eliberarea acestei localități. ■

Colonel (rtg.) Remus MACOVEI

Arma vânătorilor de munte s-a înființat prin Ordinul Marelui Cartier General nr. 294, din 3 noiembrie 1916. Cu acest prilej, Școala de Schiori, înființată în octombrie 1916, s-a transformat în Corpul Vânătorilor de Munte. Ca valoare tactică, unitatea era similară cu un regiment organizat pe trei batalioane de vânători de munte, a câte trei companii. Trupele vânătorilor de munte nu trebuie confundate cu trupele de vânători înființate în anii 1865-1866.

Evenimentele militare care au avut loc la sfârșitul anului 1916 au impus dislocarea vânătorilor de munte din București în Moldova, în garnizoana Târgu Neamț. Cei 1980 de soldați și ofițeri, cât număra atunci Corpul Vânătorilor de Munte, au fost organizați într-un Batalion de vânători de munte, format din șase companii: patru companii de pușcași, o companie de mitraliere și o companie de transmisiuni. Primul comandant al batalionului a fost maiorul Virgil Bădulescu, sub comanda căruia a început procesul de instrucție.

Plecați din Târgu Neamț la 26 iulie 1917, după un marș de 160 km, vânătorii de munte au primit botezul focului în bătălia de la Oituz, obținând primul succes de luptă în ziua de 30 iulie la Cireșoaia. La 6 august 1917 s-au opus ocupării pozițiilor de luptă ale românilor de către inamic.

Întorcându-se în garnizoana Târgu Neamț, la 2 noiembrie 1917, efectivele batalionului au servit la înființarea Regimentului 8 Vânători de Munte, organizat pe trei batalioane, și a Centrului de Instrucție al vânătorilor de munte. Ulterior a fost înființat Batalionul 4 Vânători de Munte, cu participarea românilor ardeleni,

3 noiembrie.

Ziua Vânătorilor de Munte

care au luptat în nordul Italiei, sub comanda maiorului Alexandru Manolescu. După război, această unitate a fost dislocată la Zalău, fiind transformată în Regimentul 7 Vânători de Munte.

Regimentul 8 Vânători de Munte a participat la campania militară din Ungaria, din vara anului 1919. Din luna noiembrie 1918 a fost retras la Brașov. Cu ajutorul său a fost înființat Centrul de Instrucție al vânătorilor de munte de la Zărnești, mutat în anul 1927 la Predeal.

Potrivit Ordinului Marelui Stat Major, Secția I, nr. 10.500, din 12 decembrie 1921, vânătorii de munte, constituiți în trei Grupuri de Vânători de Munte, fiecare a două batalioane, au fost dislocați astfel: Grupurile 1 și 3 în zona Brașovului; Grupul 2 la Sinaia. Batalioanele de vânători de munte au fost dislocate astfel: Batalionul 1 la Sinaia; Batalioanele 2 și 3 la Abrud; Batalionul 4 la Predeal; Batalioanele 5 și 6 la Brașov.

Odată cu înființarea Consiliului Superior al Armatei, prin Decretul nr. 3721, din 22 august 1922, s-a constituit Comandamentul Trupelor de Munte, cu reședința la București.

Prin Înaltul Decret nr. 1674 din 1 august 1923, s-a înființat Divizia 1 Vânători de Munte Sinaia și Divizia a 2-a Vânători de Munte Bistrița Năsăud. Comandamentul Vânătorilor de Munte a primit denumirea de Corpul Vânătorilor de Munte. În anul 1937, Marele Stat Major, prin Înaltul Decret

nr. 1931, din februarie 1937, a desființat cele două divizii de munte și a înființat trei Brigăzi Mixte de Munte: Brigada 1 Mixtă Vânători de Munte la Sinaia; Brigada a 2-a Mixtă Munte la Bistrița Năsăud; Brigada a 3-a Mixtă Vânători de Munte la Aiud (mutată în 1938 la Beiuș). În anul 1939 s-a înființat și Brigada a 4-a Mixtă Vânători de Munte la Aiud.

Toate brigăzile mixte vânători de munte au participat de la 22 iunie 1941 la luptele de eliberare a Bucovinei și Basarabiei de Nord-Est, care au fost răpite de către Uniunea Sovietică prin Notele Ultimative din 26 și 28 iunie 1940. După data de 14 august 1941, Vânătorii de Munte au participat împreună cu trupele de cavalerie și mari unități de infanterie la luptele de pe Nipru, Nordul Mării de Azov, în Crimeea și în Kuban, suferind mari pierderi de vieți omenești și tehnică de luptă.

De la 23 august la 6 septembrie 1944, trupele de Vânători de Munte au participat la acoperirea granițelor țării și apoi la luptele de eliberare a Transilvaniei, Ungariei și Cehoslovaciei. Jertfele trupelor de Vânători de Munte au fost foarte mari în cel de al doilea război mondial.

În prezent trupele de Vânători de Munte sunt supuse perfecționării structurilor organizatorice, instruirii temeinice și participării la îndeplinirea unor misiuni în Afganistan. ■

Colonel (rtg.) Gheorghe SUMAN
Colonel (rtg.) Constantin CHIPER

24 Ianuarie 2014

155 de ani de la Unirea Principatelor Române

Se împlinesc 155 de ani de la Unirea Principatelor. Un eveniment excepțional din trecutul românilor asupra căruia noi, cei de azi și de mâine, ar trebui să ne aplecăm cu luare-aminte, căci avem multe de învățat din paginile sale.

Colonel (rtg.) Constantin CHIPER

Prin Convenția prevăzută de Tratatul de la Paris, încheiată de Osborne, în ziua de 7/19 august 1858, s-a hotărât ca Muntenia și Moldova să poarte numele de Principatele Unite. De asemenea, să se înființeze o Comisie Centrală, cu sediul la Focșani, care să pregătească legile; tot la Focșani, urma să ființeze o Curte de Casație comună. Alte decizii importante ale Convenției: armatele vor primi o organizare identică spre a forma, la nevoie, una singură; fiecare țară va avea domnul său, care va cârmui cu ajutorul miniștrilor și va exista o adunare legislativă.

Prin aceasta, Convenția devenea noua Constituție. Conform noii Constituții, moldovenii au ales la 5/17 ianuarie 1859 pe colonelul Alexandru Ioan Cuza, ca domn al Moldovei. În Muntenia se vorbea la început de Gheorghe Bibescu și de Barbu Știrbei, foști domnitori.

Învingând elementele

conservatoare, reprezentanții partidei naționale au reușit să aleagă ca domn, la 24 ianuarie 1859, tot pe colonelul Alexandru Ioan Cuza. Un ziarist al epocii, George Valentineanu, scria: „Tot Bucureștiul era în picioare, de la Filaret și Dealul Mitropoliei până la Băneasa, mișcat de această veste salvatoare și strigând din rărunchii inimii: *Trăiască Unirea! Trăiască Cuza Vodă! Trăiască Roșii și Albi! Trăiască boierii și poporul!* Bucuria era în culme. Toți își deteră mâna și se sărutară ca niște frați. Nu mai erau resimțite sentimente separatiste, nu mai erau partide (...). Lacrimi de bucurie ieșeau din ochii tuturor.”

A fost unul din rarele momente de concordie națională pe care le-au trăit românii în istoria lor.

Dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, de la care se împlinesc anul acesta 155 de ani, a fost primită cu mare însuflețire în Moldova, Muntenia și Transilvania.

Înaintașii noștri au știut să împace textul Convenției de la Paris (din 7/19 august 1858) cu dorința țării întregi. Astfel, lupta pentru unire a înregistrat un succes răsunător, dubla alegere însemnând începutul procesului de construire, pe baze moderne, a statului național român.

Sugestivă pentru entuziasmul populației românești după dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza este telegrama trimisă de locuitorii județului Fălciu: „Fapta pe care Măria-Voastră ați isprăvit, slobozind neamul românesc din boieresc, munca silită... este atât de mare cât nu o poate scrie niminia. Dumnezeu părinților noștri păstreze zilele Măriei Tale ferice. Îl rugăm să ia din zilele noastre și a copiilor noștri și să adauge la ale Măriei Tale, să ne pui la cale până la sfârșit. Rugămu-te, dă-ne voie ca de acum înainte să te numim Părintele cel bine Voitor și slobozitorul neamului țărănesc”. ■

Joi, 20 februarie 2014, Consiliul Director Central al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” s-a întrunit în ședință lărgită pentru a examina problemele curente și de perspectivă ale noului an.

După ce s-a analizat starea Asociației în anul care a trecut, s-a prezentat situația financiară la începutul noului an. „Anul 2013 nu a fost nici mai bun, nici mai rău decât anii anteriori - a constatat generalul maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe. Am reușit să găsim câțiva sponsori care să ne susțină în editarea revistei „România eroică” și a monografiei asociației. În acest an va trebui să căutăm și alte surse de finanțare. Să atragem oamenii să ne sprijine în acțiunea 2% din impozitul pe venit.”

Ședința Consiliului Director al ANCERM

După aprobarea execuției bugetare pe anul 2013 și a proiectului de buget pe 2014, Consiliul Director a constatat că mai sunt filiale care nu comunică operativ datele solicitate, că unele nu și-au achitat sumele restante, provenite din cotizații sau din alte surse financiare. Față de această situație, s-a decis să se trimită tuturor filialelor o circulară cu consemnarea sumelor restante.

Consiliul Director a discutat programul acțiunilor privind

împlinirea a 95 de ani de la înființarea Societății „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”, apreciind că este bine să se organizeze un simpozion pe această temă. De asemenea, a fost examinată posibilitatea de a se tipări monografia asociației într-un tiraj corespunzător și de a se emite o medalie aniversară. Desigur, un punct aparte în cadrul discuțiilor l-a constituit sărbătorirea împlinirii a 100 de ani de la Marea Unire. După cum se știe, asociația noastră a lansat inițiativa ridicării unui Monument al Unirii la Alba Iulia, care ar urma să fie inaugurat în 2018. În acest sens, trebuie făcute demersuri pentru a cuprinde această acțiune în programul guvernului „România-100”. ■

Proocoale de colaborare

• Joi, 27 februarie 2014, domnul general maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe, președintele Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, și domnul colonel (r) Vlad Nicolae, președintele Uniunii Veteranilor de Război și a Urmașilor Veteranilor, au semnat primul protocol de colaborare între cele două asociații. Evenimentul a avut loc la sediul Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” din București. Cele două asociații își propun să desfășoare, în comun, activități pentru cunoașterea faptelor de arme ale înaintașilor, pentru cinstirea memoriei eroilor și pentru protejarea și îngrijirea operelor comemorative de război.

• În 5 decembrie 2013, conducerea A.N.C.E. „Regina

Maria” a avut ca oaspeți, la sediul său, din București, o delegație a Asociației Diplomaților Militari în Rezervă și în Retragere „Alexandru Ioan Cuza”, condusă de domnul general de brigadă (r) Nicolae Aurel Ene. (foto). Cu acest prilej s-a hotărât reînnoirea protocolului de colaborare, cele două asociații propunându-și să acționeze și în continuare, în comun, pentru păstrarea în memoria colectivă a înaintașilor care și-au sacrificat viața pentru îndeplinirea

misiunilor sub drapel în timp de pace și în războaie.

• La 5 martie a.c. a fost încheiat protocolul de colaborare între Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” și Oficiul Național pentru Cultul Eroilor. Documentul a fost semnat de general maior (rez.) prof. univ. dr. Visarion Neagoe, președintele ANCERM, și colonelul dr. Marian Popescu, directorul ONCE. Protocolul consfințește voința celor două instituții de a realiza unele obiective de interes comun în scopul protejării operelor comemorative de război românești și străine de

pe teritoriul țării și, mai cu seamă, de a veghea împreună la respectarea întocmai a regimului juridic al operelor comemorative de război, așa cum este el statuat prin Legea 379/2003. ■

Dialog cu cititorii

O scrisoare pe adresa redacției

Cine cinstește memoria eroilor ultimului război mondial?

Întrebarea din titlu aparține redacției și este inspirată din scrisoarea domnului general de brigadă (rtg.) Alexandru Tudora, președintele Filialei «Mareșal Prezan», Sector 2, București, a Asociației Naționale a Veteranilor de Război, scrisoare pe care o publicăm, fragmentar, în cele ce urmează:

„... Atașamentul meu sincer, din inimă, față de Cultul Eroilor se datorează și faptului că trei generații din familia mea au luptat în tranșeele războaielor pentru apărarea demnității neamului românesc: bunicii din partea părinților, plugari, au luptat în războiul din 1877-1878; tata a luptat în Primul Război Mondial, la Mărășești; eu și cei trei frați ai mei am luptat în Al Doilea Război Mondial - Constantin, rănit, invalid de război; Vasile, mort pe front; Nicolae, copil de trupă. Eu am luptat în campania din Vest, cu gloriosul Regiment 3 Dorobanți „Olt”, din Divizia 11, fiind comandant de pluton și agent de legătură. Am fost distins cu decorații din partea guvernelor României, URSS, Cehoslovaciei. Sunt supraviețuitor al sângeroasei bătălii de la Oarba de Mureș, unde am fost rănit. Din anul 1990 sunt la conducerea Filialei ANVR „Mareșal Prezan”, sector 2, și vicepreședinte al ANVR.

Am prezentat această situație și sper să contribuie la problema pe care o supun atenției redacției, ca fidel cititor al revistei „România Eroică”. Am citit cu satisfacție articolul din nr. 1-2 (38-39, anul XIII, serie nouă), scris de generalul de brigadă (r) Grigore Buciu, cu titlul *Pagină din memoria colectivă*. Autorul face o dureroasă radiografie a principalelor probleme referitoare la armata actuală a României. „Nu cred - spune generalul - că există națiune mai indiferentă cu trecutul său decât cea a românilor. Și nu ne-a fost mereu așa; până în 1945 s-au clădit doar monumentele prin care memoria colectivă își cinstește eroii; până în 1990, la fel, chiar dacă a existat o selecție ideologică”.

În opinia mea, sintagma «selecție ideologică» trebuie prezentată memoriei colective în conformitate cu cei care au acceptat selecția. Este cunoscut faptul că, la chemarea țării în caz de război, nu s-a făcut o selecție ideologică pe criterii politice. De la general la soldat, românii au îmbrăcat cămașa morții...

Nici până acum puterea politică și administrativă nu a luat măsurile corespunzătoare pentru cinstirea eroilor căzuți în ultimul război mondial. Prin ridicarea de simboluri - în special monumente - în toate localitățile României, în memoria celor căzuți pe câmpul de luptă. Este cunoscut că, în memoria și pentru cinstirea eroilor căzuți în Războiul din 1877-1878 și în Primul Război Mondial, 1916-1919, au fost ridicate monumente.

Personal, în toate împrejurările am susținut această problemă, oficial în ședința Biroului Executiv A.N.V.R., și a fost aprobată în Conferința Națională din 18 aprilie 2013. Cu sprijinul financiar al Primăriei Sectorului 2, am reușit să realizez două cărți - *Mesaj pentru posteritate* (500 ex.) și *Posteritatea să nu-și uite eroii* (300 ex.) - în care am susținut că noi, veteranii de război, supraviețuitorii celui de-al Doilea Război Mondial, suntem cei îndreptățiți să tragem un semnal de alarmă, prin care Președinția, Parlamentul, Guvernul să dispună măsuri corespunzătoare pentru ridicarea de monumente, troițe în toate localitățile țării în memoria ostașilor căzuți în tranșeele războiului. Aceasta trebuie să fie Recunoștința statului român pentru cei care au fost trimiși să lupte pentru Neam și Țară și care nu s-au mai întors acasă niciodată!

Domnule general de brigadă (ret.), director al Colegiului de redacție al revistei „România Eroică”, vă adresez rugămintea de a vă implica cu toată autoritatea conferită de funcție în rezolvarea problemei la care am făcut referire.

Vă rog să primiți respectul și întreaga mea grațitudine! ■

General de brigadă (ret.) Alexandru TUDORA

Dialog cu cititorii

Aș dori să aflu detalii despre Cimitirul Eroilor din Pasul Rotunda (județul Bistrița-Năsăud). Ce funcționalitate a avut? Am înțeles că adăpostește soldați germani (deși nu înțeleg ce ostilități au avut loc în anul 1942, anul inaugurării, având în vedere starea de acalmie dată de faptul că zona era sub ocupație horthystă). M-ar ajuta mult orice informație relevantă, aș dori să o insinuez într-un articol care face referire și la respectiva zonă. Vă mulțumesc anticipat!

Cu stimă, Nicu Bădescu
<http://nicolaecristianbadescu.blogspot.ro/>

Cimitirul despre care ne solicitați date este situat în Pasul Rotunda, la 10 km nord-est de satul Valea Mare, comuna Șanț. Întrucât cimitirul se află, de multă vreme, într-o stare jalnică, Filiala județului Bistrița Năsăud a Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" a hotărât, de comun acord cu primăria comunei Șanț, să înceapă lucrările de readucere a acestuia la o stare normală. În 2013, în planul Filialei Bistrița Năsăud erau cuprinse lucrări pentru delimitarea amplasamentelor celor patru gropi comune, dar și a gropilor individuale, urmând ca, "prin bunăvoința și implicarea P.S. Episcopul-Vicar Vasile Someșanul și a altor personalități cu simț patriotic dezvoltat, să se construiască și un monument." Colonelul în retragere Ioan Cordovan, Președintele de Onoare al ANCERM - filiala jud. Bistrița-Năsăud, autorul unei lucrări despre operele comemorative de război din județul Bistrița Năsăud (vezi: Col. (r) Ioan Cordovan,

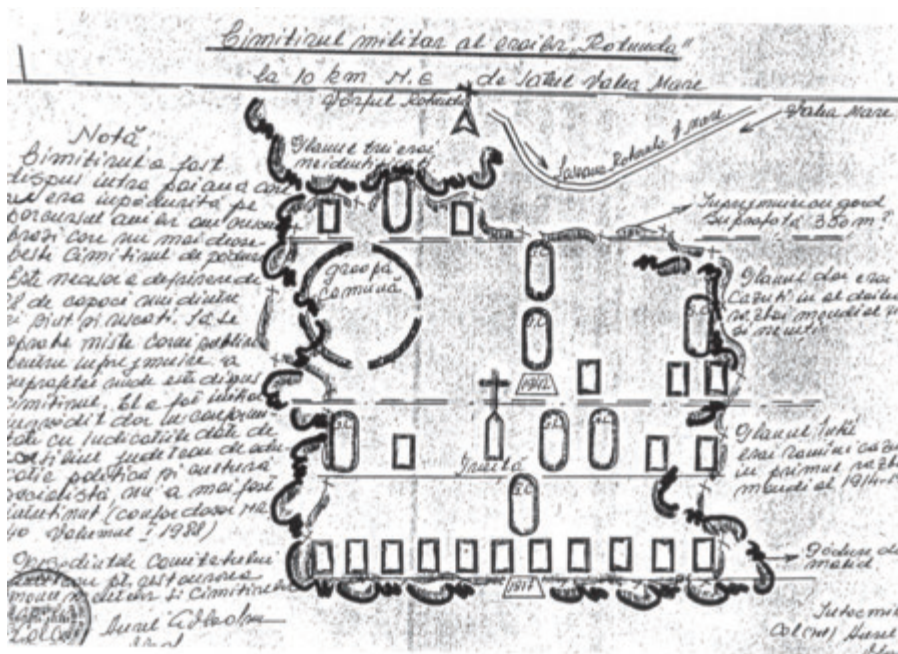
Cimitirul Eroilor din Pasul Rotunda

Recunoștință pentru eroi, Cluj-Napoca, 2011), face următoarea reconstituire a cimitirului (schema alăturată): "În planul întâi sunt înmormântați militari din Primul Război Mondial. Aici pot fi recunoscute o placă din piatră, pe care a fost inscripționat: 1917 - 14 morminte individuale și 4 gropi comune"; în planul al doilea sunt ostași care aparțin armatelor române, maghiare și germane și este compus din 3 morminte individuale și 4 gropi comune, dintre care o groapă comună de mari dimensiuni; în planul al treilea sunt înmormântați soldați neidentificați, în două

morminte individuale și o groapă comună. Din cel de-Al Doilea Război Mondial, în cimitir au rămas trei morminte individuale și patru gropi comune...". Eroii înmormântați aici, căzuți în cele două conflagrații mondiale, aparțin, în majoritate, Armatei Române. Din mărturiile bătrânilor din satul Valea Mare a rezultat că

în mijlocul cimitirului s-ar fi aflat o troiță pe care scria: "Aici au fost înmormântați 685 ostași români din războiul cu austro-ungarii".

Pentru mai multe amănunte, vă sfătuim să consultați cartea domnului colonel (rtg.) Ioan Cordovan. ■

Dialog cu cititorii

Cititorii, despre revista noastră

Despre "O viață în România"

Stimate Domnule Roman,
Vă mulțumesc foarte sincer pentru informația și documentul atașat din revista **România Eroică** nr. 2/2013, p.57, de care vă ocupați ca redactor șef.

Am fost interesat și onorat de opinia autorului acestui articol despre cartea mea "O viață în România", care a înțeles foarte bine esența cărții. Am văzut multe alte articole interesante, cum ar fi cel despre aviatorul Tudor Greceanu, sau faptul că revista colectează fonduri. Vă rog să-mi spuneți prin ce mijloc v-aș putea trimite o contribuție.

Cu mulțumiri,

Ion Cantacuzino
Paris

Felicitări!

...Mi-a plăcut mult varietatea și calitatea articolelor: de la generalul Ciprian la sergentul Dumitrescu, de la eroii aviației la Alexandru Ioan Cuza și Brâncuși... Le-am citit cu mare plăcere și interes. Dar mai ales mi-a plăcut articolul despre Covorul de

rugăciuni al lui Osman Pașa. Foarte interesant! O piesă de muzeu care a supraviețuit atâtor intemperii și catastrofe istorice, ca să ajungă să ne încânte acum, peste spațiu și timp, cu culorile ei atât de vibrante și cu lucrătura atât de fină. Un obiect de mare valoare istorică și sentimentală.

Ce să spun despre Crucea de pe Caraiman? Am admirat-o când eram copil și tare doresc s-o mai văd o dată aprinsă în noapte. Și calendarul de la încheierea ediției este important și interesant. Bună idee!

Felicitări!

Opritsa Dragalina-Popa
Elk Grove,
Statele Unite ale Americii

O revistă luminoasă

M-aș bucura să fim atât de eroici și uniți pe cât se spune în revistă. Dar nu suntem și nu prea cred că am fost vreodată. Poate secvențial. Pe de altă parte, în fotografiile de grup apar doar bătrânei și veterani, cei tineri

fiind evident doar aduși cu școala la acțiune. În rest, este o revistă luminoasă.

Doamne ajută!

Călin Hentea,
București

Despre marile fapte de arme ale înaintașilor

Cu deosebită plăcere am primit și am citit revista **România Eroică**, ce ne-a reînviat în memorie eroicele fapte de vitejie ale bravilor noștri ostași, care s-au jertfit pentru întregirea glei strămoșești. Marile fapte de arme ale înaintașilor noștri au menirea de a ne ține trează permanent conștiința unității și independenței naționale, precum și disponibilitatea noilor generații de a se sacrifica, la nevoie, pentru păstrarea cu demnitate a integrității și suveranității patriei.

Vă mulțumim și vă urăm succes în îndeplinirea nobilelor scopuri propuse. ■

General maior (r) ing. Tiberiu Lopatiță,
președintele A.C.M.R.R. din S.T.S.

Mă interesează date despre Artileria Română

Mă numesc Vlăduță Cristian, de profesie inginer, și vă deranjez pe această cale în dorința obținerii de sprijin din partea dvs. Am în pregătire de aproape un an un articol mai amplu despre rachetele din armata română și am câteva piese lipsă, și anume date despre Divizionul 170 rachete Brăila. Vă rog să mă ajutați, punându-mă în legătura cu unul sau mai mulți dintre cei care au fost cadre în unitatea respectivă și care sper că au participat la realizarea articolului din revista Brăila Eroică nr. 17 din 2013. Mărturisesc că am colaborări pe această cale

cu foști militari și cadre de seamă ale armatei române, încercând să prezint structura unităților, cadrele etc. În speranța primirii din partea dvs a unui răspuns, va doresc numai bine!

Cu stimal!
cristi vladuță
vladuta2002@yahoo.ca

Cred că cel mai bine ar fi să luați legătura chiar cu autorul documentarului, respectiv domnul colonel (rtg.) Petru Gurău, un bun cunoscător al istoriei unităților de artilerie din Brăila și nu numai. Telefon: 0339800547; 0743016272. Vă doresc succes!■

Cartea de Aur a comunei Păltiniș

Am primit la sediul central al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” o lucrare de excepție: *Cartea de Aur a comunei Păltiniș*, județul Botoșani.

Tipărită în 2013, *Cartea de Aur a comunei Păltiniș* a fost întocmită și coordonată de un ofițer în rezervă, colonelul Emil Dângeanu, fiu al comunei și primvicepreședinte al filialei Botoșani a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, împreună cu primarul Costel Romanescu și Consiliul Local al comunei Păltiniș, precum și cu sprijinul preoților parohi Traian Drob, Lucian Plugaru, Ciprian Muraru, Ioan Șușu și al filialei

Botoșani a ANCE „Regina Maria”. „În *Cartea de Aur*, lucrare de cuget patriotic și simțire creștinească - se arată pe frontispiciul volumului - sunt

nominalizați eroii și martirii comunei Păltiniș, care au căzut în luptă, îndeplinind un serviciu comandat sau voluntar în slujba Statului Român”.

În Cuvânt înainte, colonelul (rez.) Iulian Patca notează: «Cartea are 177 de pagini, cu texte semnificative și

ilustrații alb-negru și color, ce definesc identitatea comunei, trăsăturile fundamentale ale oamenilor ca patrioți, cetățeni de omenie și buni creștini, cu spiritul lor sănătos și vocația solidarității”. ■

Pe scurt, din filiale

PRAHOVA. Conducerea filialei a distribuit 220 de reviste *România eroică* și 800 de reviste *Prahova eroică* în școli și localități din Prahova și Republica Moldova. ➔ Au fost înmânate 5 drapele pentru Cercurile „Cultul Eroilor” din școlile gimnaziale „Henri Mathias Berthelot” și „Grigore Moisil”, din Ploiești, precum și din comunele Ariceștii Rahtivani, Cărbunești și Surani. Astfel, numărul cercurilor „Cultul Eroilor”, în județ, a ajuns la 49! ➔ În localitatea Poiana Câmpina a fost dezvelit bustul Mareșalului Alexandru Averescu.

BISTRIȚA NĂSĂUD. Membrii Consiliului Director au participat la simpozionul „*Memoria eroilor, reînviată la Joseni*”, organizat în comuna Birgăului, în ziua de 11 noiembrie 2013. Moderatorul activității a fost prof. Adrian Mănarcă, vicepreședinte al filialei. Colonelul (rtg) Ioan Cordovan și locotenent-colonelul (r) Lucian Valea au prezentat materiale documentare despre eroismul locuitorilor acestor meleaguri în zburciomata istorie a Ardealului. ➔ O delegație a filialei a participat, în 8 decembrie 2013, la lansarea monografiei comunei Runcu Salvei, realizată de prof. univ. dr. Vasile Dâncu, fost deputat și ministru, sociolog de renume, fiu al acestui colț mirific de pământ românesc.

BOTOȘANI. La inițiativa subfilialei din comuna Verona, primăria din localitate a ridicat un monument în memoria eroilor din Icuseni. La inaugurarea monumentului au participat și membri ai conducerii filialei județene. ➔ La solicitarea Societății Culturale Parcovă Nova din Raionul Edineț, Republica Moldova, pentru a contribui cu fonduri bănești la ridicarea unui monument în comuna Parcovă, am intervenit la O.N.C.E., la Prefectul Județului și la Consiliul Județean, dar fără rezultate concrete. Ne continuăm demersurile la oameni de afaceri

MEMENTO
La Monumentul Eroilor din Pechea

din județ. ➔ Plut. adj. principal în retragere Ioan Tudosa a împlinit vârsta de 102 ani! Membrii filialei județului Botoșani a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, împreună cu filiala Dorohoi și filiala județeană A.N.V.R., l-au sărbătorit și i-au acordat o diplomă pentru participarea la luptele pentru eliberarea Bucovinei. ➔ În urma demersurilor filialei județene pe lângă primăria Municipiului Botoșani, au fost montate catarge și a fost arborat Drapelul Tricolor la cele două Parcele de Onoare ale Eroilor din Cimitirul Pacea. În anul 2014, urmează să se întreprindă lucrări de reabilitare.

CLUJ. Membrii filialei au participat la un parastas de pomenire a eroilor din comuna Borșa, unde au fost evocate luptele din toamna anului 1944 în zona satului Crestaia, unde au căzut la datorie peste 100 de români. ➔ Cu sprijinul filialei județene, a fost editată și lansată lucrarea monografică *Eroii se răsucesc în mormânt*, de Maria Buruian, care evocă faptele de arme ale eroului martir Ioniță Crețan, fratele autoarei, mort în prizonierat în fosta U.R.S.S. La lansarea cărții, la Cercul Militar, au participat 115 membri, simpatizanți, invitați, în frunte cu Mitropolitul Andrei. ➔ Prin adrese scrise și telefonice, au fost contactați cei 81 de primari din județ pentru actualizarea evidenței operelor comemorative de război, în vederea continuării Albumului eroic. Acțiunea se bucură de sprijinul Consiliului Județean, consiliilor locale, primăriilor și preoților parohi din toate localitățile județului. ➔ La invitația Societății „Avram Iancu”, conducerea filialei a participat la redeschiderea Complexului Muzeal „Avram Iancu” din satul Incești (județul Alba), la dezvelirea unui bust din bronz al Craișorului Munților Apuseni (1 septembrie), precum și la dezvelirea busturilor eroilor martiri Cloșca și Crișan, în comuna Albac (județul Alba, 7 septembrie).

ARAD. În 22.10.2013, conducerea filialei a participat la simpozionul „Armata Română în Al

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, Filiala județeană Giurgiu

„Să facem ceea ce putem să facem!”

În ziua de 30 iulie 2013, prin osârdia unui grup de entuziaști a fost reînființată la Giurgiu, tărâm încărcat de istorie, o filială a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (*România eroică*, nr. 2/47-2013). În prezența d-lui general maior (r) profesor universitar dr. Visarion Neagoe, președintele ANCERM, și a generalului de brigadă (r) Florin Urdoi, președintele Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageri „Alexandru Ioan Cuza”, filiala Giurgiu, a avut loc ședința de constituire a asociației. A fost ales Biroul executiv județean al filialei Giurgiu în următoarea componență:

- *Președinte:* Alexa Mircea, muzeograf la Muzeul județean „Teohari Antonescu” Giurgiu;
- *Prim vicepreședinte:* comandor (r) Marian Tătaru;
- *Vicepreședinte:* locotenent-colonel Mihai Pompiliu;
- *Vicepreședinte:* locotenent-colonel (r) Rancea Dorina;
- *Secretar executiv:* Steluța Cucu;
- *Membri:* profesor dr. Gheorghe Dumitrescu, Școala generală „Mihai Eminescu”, Giurgiu; Emil Păunescu, director

adjunct la Muzeul județean „Teohari Antonescu”, Giurgiu; Ina Stana Rebigan.

Firește, obiectivele filialei jud. Giurgiu se vor axa pe cele ale Asociației pe plan național, conform statutului. Totuși, ținând cont de specificul județului Giurgiu, s-a convenit asupra unei strategii de acțiune și de dezvoltare a filialei conform devizei *să facem ceea ce putem să facem*.

În consecință, obiectivele prioritare sunt:

- Demersuri pentru restaurarea, îngrijirea și protejarea monumentelor comemorative de război din municipiul Giurgiu. Avem în vedere, în primul rând, Monumentul Armatei franceze a Dunării 1918 și Monumentul eroilor români căzuți în luptele desfășurate la Giurgiu la 26 august 1944.

- Elaborarea unei lucrări privind monumentele comemorative de război din municipiul Giurgiu. Vom contribui astfel la CARTEA DE AUR A EROILOR NEAMULUI ROMÂNESC.

- Demersuri privind dobândirea de persoană juridică a filialei Giurgiu.

- Eforturi privind atragerea de noi membri, în special din rândul militarilor și al cadrelor didactice. Nu va fi neglijată atragerea tinerei generații în realizarea nobilelor scopuri ale filialei noastre.

- Publicarea în revista „România Eroică” a unei serii de articole privind monumentele din județul Giurgiu.

• Colaborarea cu instituțiile județene cât și cu cele din țară, în vederea realizării nobilelor obiective propuse.

Un astfel de demers nu poate sta doar în mâna unui grup, oricât ar fi el de entuziast. Vremea acțiunilor obligatorii s-a

sfârșit. Trebuie conștientizată în opinia publică obligativitatea respectării eroilor care s-au jertfit ca această țară, bună, frumoasă, răbdătoare, pentru care au curs râuri de sânge eroic, să existe. ■

Mircea ALEXA

PRECIZARE. În România Eroică nr. 2/2013, p. 27, col. 3, rândul 5 de jos se va citi: general de brigadă (rtg.) Florin Urdoi. Ne cerem scuze pentru omisiune. *Redacția*

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, Filiala „Mihai Viteazul” Dâmbovița

Implicare în manifestări culturale la Chișinău și Târgoviște

• Luna septembrie 2013 a fost, pentru Filiala „Mihai Viteazul” Dâmbovița a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, una marcată de evenimente cu rezonanță națională și internațională, în care s-a implicat prin colaborare sau organizare. Astfel, în perioada 3-6 septembrie, membri ai filialei au luat parte, fiind invitați de onoare, la cel de-al doilea Congres Mondial de Eminescologie care a avut loc în Chișinău, sub cupola Academiei de Științe a Republicii Moldova.

Pe lângă intervențiile științifice, la standul Editurii Bibliotheca au fost lansate

lucrări semnate de membrii Filialei (George Coandă, Mihai Stan, Victor Petrescu, Ion Mărculescu) cât și numărul 1-2(41-42) anul XVI, 2013 al revistei *Eroica*, dedicat împlinirii a 95 de ani de la Unirea Basarabiei cu Patria Mamă România. De asemenea, publicația a mai fost lansată și la Biblioteca Municipală „B.P. Hașdeu” din Chișinău, la liceul particular „Prometeu”, din același oraș, și la Biblioteca Publică „Timișoara-Târgoviște” din Căinari, localitate natală a poetului Alexei Mateevici, autorul celebrului poem „Limba noastră”. Revista a fost primită cu real interes patriotic.

La lansările de la Academia de Științe a Republicii Moldova și de la Biblioteca „B.P. Hașdeu” din Chișinău, prim-vicepreședintele Filialei „Mihai Viteazul”, prof. dr. George Coandă, a transmis un mesaj din partea gl.bg.(r) prof. dr. Visarion Neagoe, și gl.bg.(r) Constantin Tănase, președinte și, respectiv, prim-vicepreședinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

• Între 16-20 septembrie 2013, filiala Dâmbovița a fost unul din organizatorii

II-lea Război Mondial”, la Colegiul Național „Elena Ghiba Birta” Arad. ➔ Împreună cu membri ai cercurilor „Cultul Eroilor”, filiala a participat, în 24.10.2013, la ceremonialul militar și religios de decorare a Drapelului de Luptă al B.191 I. „Radu Golescu”. ➔ În 28.11.2013, conducerea filialei a organizat simpozionul *Aradul - Cetatea Marii Uniri*, care a fost urmat de un moment lirico-patriotic susținut de elevii Cercului „Cultul Eroilor” de la Școala Gimnazială nr. 5 Arad.

CONSTANȚA. În 20. 07. 2013, membrii filialei au fost implicați în organizarea fotoexpoziției organizate la Muzeul Marinei și la ceremonialul organizat la Aerodromul Mihail Kogălniceanu cu ocazia Zilei Aviației. ➔ La 8. 09.2013, 50 de membri și simpatizanți ai Asociației au participat la comemorarea bătăliei de la Turtucaia (Tutrakan). ➔ Cu ocazia Zilei Orașului Dobrich / Bulgaria, la festivitățile organizate de oficialitățile locale au participat și 50 de membri și simpatizanți ai Asociației. ➔ Conducerea filialei a răspuns invitației Forumului Democrat German Constanța de a participa la festivitățile organizate cu ocazia Zilei Unității Germane. ➔ De Ziua Armatei României, conducerea filialei a organizat un simpozion la care au participat circa 150 de profesori și elevi constănțeni; au fost depuse coroane de flori în orașele Mangalia și Medgidia, iar membrii Cercurilor „Cultul Eroilor” din cele două orașe au participat la ceremonialele militare și religioase organizate de oficialitățile locale. ➔ În data de 13 decembrie, cu ocazia Zilei Tătarilor, filiala a participat la sesiunea de comunicări științifice și la lansarea lucrării *Eroi musulmani în armata română*, semnată de col. (r) Remus MACOVEI, președintele filialei A.N.C.E. „Regina Maria”, Constanța. ➔ La 1 decembrie 2013 a fost inaugurat SITE-ul Filialei Constanța a A.N.C.E. „Regina Maria”.

SUCEAVA. În 21.09.2013, a fost comemorat eroul sublocotenent postmortem Ion GROSARU. La

eveniment au participat, alături de familie, reprezentanții M.Ap.N., ai Prefecturii, Consiliului Județean și ai Comandamentului Garnizoanei Suceava, precum și colegii din B.32 I. „Mircea” din Timișoara, care au depus coroane de flori. Elevii școlii din Păieni, școală care poartă numele eroului, au recitat poezii scrise de Ion GROSARU, din volumele *Pasărea de ceară* și *Chemare în necunoscut*. ➔ Conducerea filialei a fost invitată, în 06.09.2013, de Instituția Prefectului, la ședința Comitetului Consultativ de Dialog Civic. Cu această ocazie, au fost prezentate principalele activități desfășurate de filială, preocupările pentru perioada următoare, precum și nr. 4 al revistei *Plăieșii*. La solicitarea filialei, s-a promis sprijin pentru editarea Cărții de Aur a Județului. ➔ Președintele și prim-vicepreședintele filialei au fost declarați „Cetățeni de Onoare” ai comunei Cornu Luncii.

SĂLAJ. Conducerile filialelor și subfilialelor au participat la dezvelirea unor opere comemorative închinat eroilor sălăjeni și altor militari căzuți la datorie în cele două războaie mondiale în localitățile Bălan, Bidirini, Coșei, Mureșenii de Jos, Făget etc. ➔ În 24 octombrie 2013, filiala a fost vizitată de domnul colonel dr. Marian Popescu, directorul O.N.C.E., care, împreună cu o delegație a Ambasadei Slovace, a verificat starea Cimitirului Eroilor. Delegația, însoțită de doi vicepreședinți ai filialei, s-a deplasat în localitatea Făget și comuna Plopiș, unde s-au întâlnit cu localnicii de origine slovacă. ➔ În colaborare cu biblioteca județeană *Ioniță Scipione-Bădescu*, din Zalău, filiala a organizat o expoziție dedicată eroilor sălăjeni, participanți la Adunarea de la Alba Iulia de la 1 decembrie 1918.

BACĂU. Membrii Consiliului Director au participat, în 8

complexului național de manifestări dedicat împlinirii a 420 de ani de la urcarea pe tronul Țării Românești a lui Mihai Viteazul. Membri ai filialei (gl. bg.(rtg) Constantin Tănase, prof. Mihai Stan, prof. dr. George Coandă, prof. dr. Victor Petrescu, col. (rtg) dr. Alexandru Manafu, col. dr. Marian Curculescu, Victor Mihalache) au fost implicați în toate momentele acestei manifestări naționale: pelerinajul „Flacăra Unirii” pe itinerariul Târgoviște - Giurgeni - Călugăreni - Drăgoești - Craiova - Rm.Vâlcea - Alba Iulia - Câmpia Turzii - Șelimbăr - Târgoviște; Simpozionul național de

la Centrul Internațional de Conferințe al Universității „Valahia” din Târgoviște; concertul orchestrei „Muntenia” a Consiliului Județean Dâmbovița de la Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească”; lansările de carte de la Biblioteca Județeană „Ion Heliade-Rădulescu” Dâmbovița; concursul școlar, cu participarea unor echipe din unitățile de învățământ dâmbovițene, de la Centrul Cultural al comunei Aninoasa; spectacolul de muzică populară „Toată România”, care a avut loc în Piața Tricolorului din Târgoviște. ■

George COANDĂ

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, Filiala județeană Vâlcea

Pe Agenda Culturală a Bibliotecii județene „Antim Ivireanul” Vâlcea

Este plăcut pentru noi să aflăm că filialele județene ale Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” colaborează strâns cu instituțiile

culturale din județe. Din Agenda Culturală a Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea aflăm că în ziua de 23 ianuarie, în sala de conferințe a instituției respective, a avut loc lansarea volumului aniversar „Șaptezeci - Gheorghe Cărbunescu - omul care respiră prin muzică», apărut la Editura Rotipo, Iași, 2013, sub îngrijirea lui Eugen Petrescu. Parteneri: Forumul Cultural al Râmnicului, Liga Scriitorilor Români - Filiala Vâlcea, Grupul de la Râmnic „România - Grădina Maicii Domnului”.

Autor al mai multor cărți de istorie și memorialistică, neobositul profesor Eugen Petrescu este președintele Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, Filiala județului Vâlcea. Felicitări, domnule profesor! **(D.R.)** ■

Elevi din Panciu În vizită la Arcul de Triumf

De Ziua Națională a României, membri ai Cercului „Cultul Eroilor” de la Liceul Tehnologic „Alexandru Ioan Cuza” Panciu, însoțiți de profesorii de istorie Mihai Adafini și Iliescu Luminița, au asistat la parada militară desfășurată la București. Cu acest prilej au fost primiți în organizație 17 noi membri de la clasele a V-a. Rostirea Legământului, cu mâna pe Drapelul Patriei și sub flamurile drapelurilor Cercului Cultul Eroilor, s-a făcut în incinta Arcului de Triumf - simbol al cinstirii eroismului și sacrificiului armatelor române de la Războiul de Independență până la Al Doilea Război Mondial.

A fost ales acest loc istoric și această zi cu mare încărcătură istorică pentru a simți mai profund trăirile acestei festivități. Cu acest prilej, domnul Vasile Buruiană, președintele Filialei Vrancea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, a prins în pieptul elevilor insigna de membru al Cercului „Cultul Eroilor”.

Momentul a fost immortalizat nu numai de elevii participanți, ci și de vizitatorii celebrului monument, care au dorit să se fotografieze cu steagurile noastre. Mai multe posturi de televiziune

au fost interesate de prezența și activitățile desfășurate de elevii din Panciu.

În anii anteriori, noii membri ai Cercului „Cultul Eroilor” au fost primiți la Mausoleul Mărășești și la Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I”. Cercul „Cultul Eroilor” din Panciu a luat ființă la 1 Decembrie 2010, fiind prima în mediul școlar al județului Vrancea. Festivitatea înființării s-a desfășurat la Casa de Cultură a orașului Panciu, în prezența veteranilor de război, a autorităților locale și a unui numeros public.

Prezența noastră în Capitală a fost sprijinită de către Primăria orașului Panciu și de către domnul comandor (în rezervă) Nicolai Mazăre, membru în conducerea Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, care a însoțit grupul de la Panciu pe toată perioada prezenței în București și căruia îi mulțumim și pe această cale. ■

**Maior (rtg.) profesor Mihai ADAFINI
Profesor Luminița ILIESCU**

septembrie 2013, la sfințirea plăcii comemorative cu eroii căzuți în Primul Război Mondial la monumentul Eroilor din curtea bisericii satului Bahnăseni, comuna Pârjol, unde au depus o coroană de flori. ➔ În 24 octombrie 2013, la Cercul Militar Bacău, filiala a organizat, în colaborare cu filialele A.N.V.R. și A.N.C.M.R.R., un simpozion dedicat Zilei Armatei României; au fost lansate cărțile *File de istorie și Memoriu calificativ*, ale generalului (rtg.) dr. Vasile APOSTOL JENICĂ. Lucrările au fost prezentate de președintele și secretarul filialei A.N.C.E. „Regina Maria”. ➔ Cu prilejul dezvelirii și sfințirii plăcii comemorative de la Monumentul Eroilor din municipiul Moinești, președintele filialei a înmănat medalia și diploma de excelență primarului municipiului Moinești, domnul Viorel Ilie. ➔ În 3 decembrie, președintele filialei și membrii Consiliului Director au fost invitați de Comunitatea Evreilor Băcăuani la sărbătoarea Hanuka (Sărbătoarea Luminei). Colonelul (r) Paul Valerian Timofte a oferit medalia jubiliară domnului Butnaru Izu, președintele Comunității, pentru contribuția financiară la editarea revistei *Bacăul Eroic*.

VRANCEA. În octombrie 2013, conducerea filialei a încheiat protocoale de colaborare cu: Inspectoratul Școlar Județean Vrancea; Primăria Municipiului Focșani; Instituția Prefectului Vrancea; Consiliul Județean Vrancea; Direcția pentru Cultură și Patrimoniu Cultural Vrancea. Conducerea filialei a solicitat un spațiu, pentru sediul filialei, Comandantului Garnizoanei Focșani. Solicitarea a fost aprobată, în prezent executându-se lucrări de reparații.

DÂMBOVIȚA. În 29 noiembrie 2013, în cadrul simpozionului cu tema „95 de ani de la Marea Unire”, desfășurat la Cercul Militar Târgoviște, a avut loc și lansarea revistei „Eroica” nr. 3 și 4 (43 și 44) pe anul 2013.

DOLJ. În parteneriat cu Asociația Studenților Basarabeni din Craiova, filiala Dolj a A.N.C.E. „Regina Maria” a organizat spectacolul „Eroi au fost, eroi sunt încă” ➔ Membri ai Consiliului Director au participat la dezvelirea Monumentului Eroilor și a Crucii Comemorative din localitatea Valea Stanciului.

IAȘI. Cu ocazia Zilei Militarului German, în 17 noiembrie, membrii Colegiului Director au participat la Cimitirul Eternitatea Iași, la monumentul militarilor germani, la depunerea de coroane și jerbe de flori.

VÂLCEA. În 30 iulie 2013, la Mânăstirea Cozia, s-a desfășurat Memorialul „Pr. Dumitru Bălașa”, ediția a IX-a, manifestarea organizată de filiala Vâlcea a A.N.C.E. „Regina Maria” împreună cu Mânăstirea Cozia, Primăria municipiului Râmnicu-Vâlcea, Fundația Ortodoxă „Ieromonah Arsenie Boca” Alba Iulia, Forumul Cultural al RÂMNICULUI, Parohia „Sfinții Împărați Constantin și Elena” Râureni, Centrul de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălașa”, Fundația Culturală „Dokiana - Preot Dumitru Bălașa” Sutești, Federația „Nosta Silva” și Comunitatea Stâlpilor de Munți și Codri”. ➔ În 11 noiembrie 2013, la Biserica „Trei Sfinți”, s-a dezvelit și sfințit Placa memorială dedicată eroilor și deținuților politici anticomuniști. Asociația s-a aflat printre organizatori.

BUZĂU. În semestrul II al anului trecut, au fost încheiate protocoale de colaborare cu fundații și școli din municipiul Buzău și localități din județ. A fost încheiat un parteneriat cu Colegiul Național „B.P. Hașdeu”. ➔ Filiala are un SITE propriu de prezentare (Buzăul Eroic), cât și o adresă de E-mail.

Rubrică realizată de colonel (rez.) Gheorghe MATEESCU

ZIUA DOBROGEI sărbătorită în Cercurile școlare „Cultul Eroilor” din Medgidia

Ziua de 14 noiembrie 2013 a fost plină de evenimente dedicate împlinirii a 135 ani de la Războiul de Independență 1877-1878, în urma căruia Dobrogea a revenit la teritoriul românesc, așa cum a fost dintotdeauna. Școlile gimnaziale „Constantin Brâncuși” și „Mircea Dragomirescu”, împreună cu Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, subfiliala Medgidia, sub directa îndrumare a profesorului de istorie doamna Raluca Marcov, au desfășurat la Casa de Cultură „I.N. Roman” o manifestare dedicată mării sărbători a Zilei Dobrogei. La eveniment au participat elevii din școlile sus-amintite, însoțiți de directorii lor, d-na Șicu Zișan și d-na Chichifoi Anca, împreună cu celelalte cadre didactice.

Activitatea a început prin intonarea Imnului de Stat. Prof. Raluca Marcov a citit Proclamația lui Carol. În cuvântul său, președintele subfilialei Cultul Eroilor, d-nul Nichita Traian, a scos în evidență importanța evenimentului și rolul care trebuie acordat unor astfel de activități pentru cunoașterea istoriei neamului. Și-a exprimat convingerea că ANCE „Regina Maria” împreună

cu elevii cercurilor școlare vor suplini lipsa de inițiativă din învățământul școlar, învățământ care a uitat de exemplul lui Spiru Haret de a înălța eroii și faptele istorice pe pedestalul ce li se cuvine, redeşeptând conștiința națională.

Au recitat poezii elevii Durigo Cerasela, Dan Andreea, Tatarciuc Raluca, Ismail Sevilen de la Școala „Mircea Dragomirescu”. A urmat o suită de cântece grupate sub titlul „Fetele din Dobrogea”, interpretate de elevi de diferite etnii din școala *Constantin Brâncuși*: Bucur Bianca, Tania și Ștefania Bacale. Dansul popular românesc a fost pus în valoare de elevii Breazu Alexandra și Daniela, Acî Elif, Penaru Miruna, Orâscu Marina, Afloarei Gabriela. Eleva Sirop Bianca a prezentat un documentar cu tema „Rromii de ieri și de azi”, fiind urmat de un dans tăărăsc al ansamblului Mini-Carasu al Școlii „Constantin Brâncuși” și o scurtă apreciere din partea d-nei Neugis Asan, director al Bibliotecii „I. N. Roman”. Spectacolul a fost încheiat de eleva Crina Tănase, care a interpretat melodia „Geamparale”. ■

Traian NICHITA

Măreție și istorie

În aula Bisericii cu hramul "Înălțarea Domnului" din Craiova a avut loc spectacolul dedicat Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918. Organizatori: Filiala "Frații Buzești" Dolj a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” și Filiala "Mihai Viteazul" Dolj a ANCMRR, în colaborare cu Mitropolia Ortodoxă a Olteniei. Așa cum arăta colonelul (rtg.) Grigore Păsărin, "a fost ales acest sfânt lăcaș pentru comemorarea nemuritorului eveniment de la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918, ca dovadă grăitoare a strânsei colaborări cu clerul local ortodox, a afinității care s-a plămădit, de-a lungul timpului, între cele două instituții imemoriale - ARMATA și BISERICA -, în momentele cruciale de întregire a neamului românesc, adesea plătite cu jertfa supremă".

Spectacolul a fost susținut de Corul Facultății de Teologie, sub bagheta preotului-profesor Ioan Bârlea, de corul Colegiului Național Carol I, dirijat de doamna profesoară de muzică Mihaela Vasilcoiu, și al Școlii Gimnaziale "Mihai Viteazul", condus de doamna învățătoare Victoria Zănescu, precum și de cântăreți, recitatori, personalități prestigioase ale urbei craiovene, care au adus mesaje vibrante de sfântă venerație înfăptuitorilor României Mari din urmă cu aproape un secol.

Din mesajele participanților, am reținut:

• **Profesor Dumitru Toma**, reprezentantul Inspectoratului Școlar Județean Dolj: Arealul doljan este presărat cu sute de vestigii istorice, începând cu Mihai Viteazul, Mare Ban al Craiovei din urmă cu 4 secole, și nu numai. Ele poartă numele eroilor acestui județ care au plătit scump păstrarea gliei străbune: operațiunile militare de la Calafat în Războiul Independenței, Șarja de la Robănești din Primul Război Mondial - sunt minime exemple pe care le dau. Bravii

eroi doljeni au murit și ei pentru România așa cum au murit mii de camarazi de-ai lor pe alte meleaguri pentru ca această țară să existe în istorie. Pentru ca munții, râurile, câmpiile cu bogățiile și frumusețile naturii să fie ale noastre. Și pentru ca identitatea noastră națională să fie păstrată și afirmată. Iată ce a înțeles și înțeleg o bună parte din intelectualii doljeni de pe băncile de învățământ, și nu numai, membri ai structurilor "Cultul Eroilor". Se observă numeroase inițiative proprii, de îngrijire a acestor relicve adevărate, cărți istorice-cimitire ale eroilor, momente, obeliscuri-, este o emulație în a-și lărgi orizontul cunoașterii în vastul câmp de existență al poporului român.

• **Preotul Cristian Grecu:** Este o zi așa de deosebită prin măreția ei pentru neamul românesc, tulburătoare de suflete, aș putea spune. Numai bunul Dumnezeu știe cât de zbuciumată a fost inima românului în cei 2000 de ani de existență pe meleagurile lui milenare. Și cât sânge a curs generație de generație ca să ne putem numi și

astăzi români. Momentul acesta de față este un prilej sacru, între multe altele, să cinstim cum se cuvine memoria martirilor, a eroilor noștri, să ne rugăm pentru sufletele lor pure care acum ne privesc din ceruri cu iubire eternă. Biserica și armata, două instituții surori, au fost alături de înflăcărații mesageri de la Alba Iulia: armata, asigurându-le liniștea, preoțimea, încurajându-i și înflăcărandu-le inimile iubitoare de neam și de Dumnezeu. Numeroși preoți olteni au ajuns, pe cont propriu, în inima Ardealului, acolo unde toate inimile băteau, ca una singură, pentru o Românie Mare. Acolo unde Mitropolitul Andrei Șaguna și Vasile Goldiș, fiu de preot - minte lucidă, clarvăzătoare, meșter al cuvântului îndrăzneț, răscolitor de mase, dascăl de înaltă ținută -, constituiau forțe prin care poporul nostru își afirma dreptatea lui.

• **Comandorul (rez.) Paul Sandachi:** Alături de eroii de la sol, oltenii care și-au apărât glia străbună, cu prețul sângelui lor sfânt, sus, în văzduhul azuriu al patriei, și camarazii lor, aviatorii, au luptat cu aceeași dârzenie, pentru aceeași cauză nobilă, acoperindu-se de glorie nemuritoare. Iată câteva nume înscrise pentru totdeauna pe pelicula memoriei urmașilor lor: plutonierul Ștefan Protopopescu, născut în Bălcești-Mehedinți, primul pilot militar al României; sublocotenentul Vasile Craiu, din Novaci-Gorj, cavaler al Ordinului „Mihai Viteazul”, decorat de generalul Berthelot cu înalte distincții al Republicii Franceze; sergentul Ion Gruia, din Turnul Severin, care a executat primul raid aerian al României întregite; tânărul caporal Ionel Romanescu, care și-a dat viața pentru țara sa pe cerul Franței. Și, nu în ultimul rând, locotenentul în rezervă Vasile Niculescu, al cărui zbor memorabil de la Bacău la Blaj, la 23 noiembrie 1918, istoria neamului românesc l-a consacrat ca fiind *Zborul Marii Uniri*". ■

colonel (rtg.) Sergiu PICIORUȘ

SUNT CINEVA!

Nouă ne plac foarte mult activitățile extracurriculare, drept pentru care am încheiat, încă de la începutul anului școlar, un protocol de colaborare cu Filiala județului Buzău a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, în baza căruia am înființat, alături de conducerea școlii, un cerc „Cultul Eroilor”. Deviza cercului nostru se regăsește în expresia lui Constantin Harly: „Orice educație trebuie să fie autoeducație. Adultul, dascălul trebuie să sprijine acest proces de desăvârșire a copilului prin libera sa manifestare.”

Membrii cercului au participat la sărbătorirea Zilei Armatei, Zilei Naționale a României, Zilei Principatelor.

Cercul nostru își propune să desfășoare cât mai multe activități de cultură, educație patriotică și cinstire a eroilor neamului, să participe la concursuri locale și județene, să îngrijească monumentele, troițele și cimitirele eroilor.

Pentru că misiunea cadrului didactic este dificilă și presupune atenție și răbdare, pot spune că fiecare zi este specială, drept pentru care

ne-am gândit și la un meniu pentru fiecare zi: „Două lingurițe de răbdare, o ceașcă de bunătate, patru linguri de amabilitate, un pic de speranță... o doză de credință, adăugați multă îngăduință, puțină prudență, câteva fire de simpatie, un mănunchi din acea plantă rară care se numește umilință.

Condimentați totul cu bun-simț. Lăsați să se coacă la foc mic și veți avea *O ZI BUNĂ.*”

Membrii cercului „Cultul Eroilor” Buzău au și un mesaj pentru cei mari: *„Spui că sunt viitorul: nu mă șterge din prezent. Spui că sunt speranța păcii: nu mă împinge în război. Nu-ți cer doar jucării: îți cer exemple și cuvinte bune. Nu sunt un simplu ornament în drumul tău: sunt cineva!”* ■

Veronica CONSTANTIN MALANCĂ

Liceul Tehnologic „Dimitrie Filipescu” Buzău

GENERAL DE BRIGADĂ ÎN RETRAGERE PETRE STOICA

În momentul în care ne-am hotărât să omagiem în revista noastră cei 85 de ani ai generalului de brigadă în retragere Petre Stoica, împliniți la 29 decembrie 2013, m-am tot întreat care ar fi însușirea definitorie a acestui ofițer care vreme de aproape două decenii s-a aflat în fruntea Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria". Cea mai potrivită dintre toate mi s-a părut a fi aceea de "omul tenacității discrete".

De ce tenacitate discretă? Pentru că, în întreaga sa carieră de militar, Petre Stoica s-a dovedit a fi omul care nu acceptă să renunțe la planurile și ideile sale, când știe că ele servesc - nu spun vorbe mari - o cauză nobilă. Și a făcut-o cu eleganță, cu modestie, dar și cu demnitate. Niciodată zgomotos, niciodată ireverențios. Să le luăm pe rând.

Sportivul din anii adolescenței și începutului carierei militare. Cine nu l-a cunoscut mai îndeaproape, nu-și poate închipui că omul acesta cu chipul blajin și gesturile ceremonioase a fost, cândva, sportiv de performanță. Portarul echipei de fotbal a liceului "Aurel Vlaicu" din București, al echipei de handbal și echipei de fotbal ale școlilor de ofițeri din garnizoana Sibiu, precum și jucător în echipa de volei a garnizoanei, echipă cu care, în 1949, a câștigat un concurs în cadrul finalei pe țară la „Cupa Tineretului”. Mai târziu, ca ofițer, a participat la numeroase competiții sportive din armată.

Stat-majoristul din anii maturității

profesionale. Munca de stat-majorist nu este spectaculoasă, ci discretă. Și mai cu seamă cere tenacitate. Mereu în planul secund, comandantul fiind în primul plan, cel care culege lauri când lucrările de stat-major au ieșit bine și care arată cu degetul spre ofițerul de stat major când treburile au ieșit prost! De aceea, numai un om foarte harnic și foarte meticulos se înhamă la travaliul de stat-majorist. Și Petre Stoica și-a asumat acest rol, întocmind sute de hărți și lucrări de stat-major într-un anonim deplin.

Promotorul Cultului Eroilor. Negreșit, urma adâncă în biografia sa au lăsat-o anii în care a slujit ca președinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria". Din toată activitatea sa în fruntea asociației cultul eroilor, se cuvin amintite - cel puțin! - trei repere care îi definesc personalitatea și îl fixează pentru totdeauna în memoria colectivă și în istoria Cultului eroilor la români: fondarea revistei *România eroică*, serie nouă (1997), amenajarea, în colaborare cu organele locale din județul Teleorman, a Cimitirului Eroilor "Șarja de la Prunaru" (1996), realizarea machetelor grafice ale celor 15 medalii emise de ANCERM. Formula grafică a acestor bijuterii numismatice ascunde un talent artistic subtil, un bagaj de cunoștințe imens.

La conferința anuală (București, 21 martie 2013) a fost ales, în unanimitate, președinte de onoare al Asociației Naționale Cultul

Eroilor "Regina Maria". Propunerea, formulată de președintele nou ales, general maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe, și susținută călduros de Consiliul Director - a avut în vedere, desigur, pasiunea și - din nou ne repetăm - tenacitatea cu care s-a dăruit mai bine de două decenii activității de protejare a operelor comemorative de război și de cinstire a memoriei eroilor.

Fie-mi îngăduit să vorbesc și în registru sentimental despre tenacitatea discretă a generalului. Cu ani în urmă, pe când eram redactor șef al revistei *Spirit Militar Modern*, i-am luat un interviu. A venit, ca de obicei, cu nedespărțitu-i baston, în redacție, punctual și ceremonios. La plecare, mi-a întins mâna și, așa într-o doară (am crezut eu atunci), mi-a spus: "La pensie, vă aștept în redacția revistei *România eroică*, domnule colonel!" Au trecut anii, am trecut și eu în rezervă, neliniștit de noul stat pe care mi-l oferea viața. Aproape că uitasem de cuvintele venerabilului general. Până într-o bună zi când, întâlnindu-mă, mi-a spus: "Să știți că eu n-am uitat, domnule colonel! Invitația este valabilă în continuare..." Așa am ajuns redactor șef la *România eroică*! Astăzi, când aștern aceste gânduri, îmi place să cred că nu i-am înșelat niciodată așteptările. Iar dacă s-a întâmplat vreodată să nu fie așa, îl rog să mă ierte. ■

Colonel (rtg.) Dumitru ROMAN

CAPORAL NICOLAE I. POPESCU

Nicolae I. Popescu, agricultor, veteran al ultimului război mondial, a împlinit 102 ani!

Vineri, 7 martie 2014, comandantul Centrului Militar Județean Vâlcea, colonelul Cristian Poienaru, reprezentantul Garnizoanei Râmnicu-Vâlcea, maiorul Dan-Sorin Panca, și Eugen Petrescu, președintele Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” – Filiala Județeană Vâlcea, s-au deplasat în satul Văleni, din comuna Zătreni, pentru a-l cinsti pe venerabilul veteran și a-i ura „La mulți ani!”. Aici, în prezența copiilor săi, Ana și Constantin, a nepoților Emilia și Ion Constantin, și a secretarului Primăriei comunei Zătreni, juristul Ninciuleanu Pătru, sărbătoritului i-a fost transmisă o scrisoare din partea Ministerului Apărării Naționale, semnată de ministrul Mircea Dușa. De asemenea, i-au fost decernate două diplome de onoare, una din partea Centrului Militar Județean Vâlcea și cealaltă din partea Garnizoanei Râmnicu-Vâlcea. Din partea Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” i-a fost decernată medalia „Crucea Comemorativă a celui de-Al Doilea Război Mondial, 1941 - 1945”.

Nicolae I. Popescu s-a născut la 8 martie 1912, în satul Văleni, comuna Zătreni, județul Vâlcea. A avut cinci frați, toți participanți pe fronturile ultimului război mondial. Trei dintre ei (Ilie, Marin și Constantin) au căzut la datorie în floarea vârstei.

Din căsătoria cu Maria (născută Constantinescu, în 1918) a avut doi copii: Ana (n. 5 nov. 1942) și Constantin (n. 22 ian. 1944). Din partea băiatului are doi nepoți: Emilia (căsătorită Pațanghel) și Ion Constantin, și șase

strănepoți (trei băieți, fiii nepoatei și trei fete, eleve de liceu, fiecele nepotului). Strănepoții: Mihai Mădălin este stabilit la Londra; Ionuț Marian este absolvent al Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București; Petrică Bogdan este elev la un liceu din Rm. Vâlcea.

Nea Nae, cum îi spun apropiații, a fost încorporat la 4 aprilie 1934, la Regimentul 8 Jandarmi și lăsat la vatră la 4 aprilie 1937. În livretul militar, eliberat de Comisariatul Militar Hunedoara, este menționat

ca transmissionist: telefonist – centralist, cu gradul de frunțaș.

După lăsarea la vatră este concentrat în două etape, iar din 1941, odată cu intrarea României în război, participă la Campania de Est cu Regimentul 2 Dorobanți. Pe front a avut gradul de caporal și a fost pușcaș și telefonist.

La 2 septembrie 1941, după eliberarea Basarabiei, Bucovinei de Nord și a Ținutului Herța, a fost rănit „la porțile Odessei”, cum frumos se exprimă veteranul nostru. La 6 decembrie este adus în țară și internat într-un spital militar. Câteva luni mai târziu, conform procesului verbal de clasare nr. 127H32, din 15 aprilie 1942, încheiat de către Comisia Medicală Mixtă a Comandamentului 1 Teritorial, este clasat cu 20% grad de invaliditate.

În baza procesului verbal de clasare, prin Înaltul Decret nr. 3222 din 10 noiembrie 1941, cu privire la modul de conferire a decorațiilor de război, „în scopul de a răsplăti imediat meritele invalizilor din războiul pentru reîntregirea neamului”, la 15 ian. 1943 caporalul Popescu I. Nicolae a fost decorat cu Crucea „Serviciul Credincios” cu Spade, clasa a II-a (I.D. nr. 74/1943, brevet nr. 95.755) și a beneficiat de drepturile acordate de lege pentru veteranii decorați cu medalia menționată.

Îi urăm și pe această cale multă sănătate și La mulți ani! ■

Eugen PETRESCU

CONSTANTIN HERȚOIU

La 28 februarie 2014, venerabilul veteran de război Constantin Herțoiu, din satul Căinenii Mici, comuna Căineni, județul Vâlcea, a împlinit 100 de ani!

Cu acest prilej, locuitorii satului Căinenii Mici, împreună cu reprezentanții Garnizoanei Râmnicu-Vâlcea, ai Centrului Militar Județean Vâlcea, ai altor organizații și instituții vâlcene, la invitația Preacucernicului Părinte Nicolae-Laurențiu Ceaușu, preot paroh al Parohiei Căinenii 2, inițiatorul acestui eveniment, a primarului localității, Ion Nicolae, organizatorul principal al evenimentului, și a profesorului Eugen Petrescu, președintele Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” - Filiala Județeană Vâlcea, co-organizator, au

fost alături de sărbătorit, pentru a-i ura „La mulți ani!” și a-l cinsti cum se cuvine pentru eroismul său și pentru întreaga viață trăită cu demnitate și credință în Dumnezeu.

Herțoiu Constantin, nenea Din Herțoiu, cum îi spun localnicii, s-a născut la 28 februarie 1914, în satul Căinenii Mici (fost Căinenii de Argeș), comuna Căinenii, județul Vâlcea, fiind al 3-lea din cei șase copii ai familiei. A urmat cursurile școlii din sat, iar la vârsta de 20 de ani a fost încorporat pentru satisfacerea stagiului militar obligatoriu la o unitate de Vânători de Munte din Sebeș-Alba. După doi ani de instruire militară, în cadrul unei subunități de artilerie montană și încă doi ani de concentrare, în anul 1941 a fost trimis pe frontul de răsărit al celui de-al doilea

război mondial, iar în anul 1943 a căzut prizonier la Stalingrad. Timp de 3 ani, nenea Din a fost implicat în acest conflict armat, cel mai dezastruos din istoria omenirii, iar alți 5 ani, până în 1948, anul eliberării din prizonierat, a pățimit în condiții inumane în lagărele sovietice din pustietățile răsăritene. Pentru eroismul său a fost distins cu Medalia „Bărbăție și Credință”, clasa a III-a, cu însemne de război.

După revenirea acasă s-a căsătorit cu Ioana din familia Daneș, o femeie harnică și „roditoare”. Cei doi au avut împreună șase copii, care, la rândul lor, au îmbogățit familia veteranului nostru cu 12 nepoți și 5 strănepoți.

În 2006 a rămas văduv, Ioana, femeia care i-a stat alături la bine și la rău, plecând în lumea de dincolo. A rămas văduv, dar n-a rămas singur, căci feciorii, nepoții și stănepoții îl înconjoară cu tot dragul, mândri să-l sărbătorească, iată, la împlinirea Centenarului!

La mulți ani cu sănătate, neică Dine! ■

Eugen PETRESCU

*După mai bine
de 70 de ani, fiica
sergentului erou Radu
Ciubuc se destăinuie*

Lacrimi pe obrazul unei fiice de erou

Au trecut mulți ani de la sfârșitul ultimului război mondial și observăm, uimiți, că mai sunt și astăzi răni adânci rămase nevindecate. Știm cu toții din istorie că România s-a angajat în război, la 22 iunie 1941, cu speranța refacerii integrității sale teritoriale, grav afectată în vara și toamna anului 1940.

*„Ostași, vă ordon: treceți Prutul!
Zdrobiți vrășmașul din răsărit și
miazănoapte.*

*Dezrobiți din jugul roșu al
bolșevismului pe frații noștri
cotropiți!...”*

Așa suna începutul ordinului de zi pe întreaga armată, ordin care a fost citit de comandanți în fața ostașilor, mobilizându-i pentru cauza nobilă de refacere a integrității teritoriale a țării.

Trei teritorii străvechi românești, Basarabia, Bucovina și Ținutul Herței, au fost luate prin acel tratat odios cu forța armelor de puterea sovietică și s-a considerat că venise momentul ca, alături de puternica armată germană, tot cu forța armelor să le recuperăm. Era singura posibilitate să împlinim acest deziderat al nostru. Ostașii armatei române, îmbărbătați de mesajul Conducătorului, într-un entuziasm de nedescris trec Prutul.

Dar istoria a fost nedreaptă cu noi și dacă în prima parte a operațiunilor am avut parte de

victorii binemeritate, începând cu momentul Stalingrad și Cotul Donului, armata română a intrat pe un drum al calvarului, al înfrângerii și al umilinței. La 23 august 1944, armata română a fost obligată de situația creată să întoarcă armele către fostul aliat și să ajungă „umăr la umăr” cu armata sovietică „eliberatoare”, până în munții Tatra. Așa a fost scrisă istoria noastră cu mult sânge, cu sânge de român nevinovat.

După terminarea războiului, timp de peste 40 de ani, ni s-a inoculat ideea vinovăției și a culpabilității că, pentru dezastrul suferit de armata română pe

frontul de est, nu sunt alți vinovați decât noi, cei care am îndrăznit să trecem Prutul și să ne luăm înapoi ceea ce a fost al nostru, iar în toată această perioadă, nu am avut voie nici să ne plângem morții.

Bineînțeles că am fost găsiți vinovați și pentru faptul că nu ne-am oprit la Nistru și am continuat alături de germani într-o ofensivă care nu era a noastră și de care mareșalul Antonescu avea să explice, la proces, că era necesară din punct de vedere strategic. Dar, asta este o altă poveste pe care istoria a avut grijă să o trateze mai mult sau mai puțin controversat.

Atunci, pe 22 iunie 1941, și din județul Olt se găseau sub arme mulți tineri care răspuseseră prezent la chemarea țării, lăsând acasă în seama părinților, bătrânilor și femeilor grija ogorului. Printre aceștia se aflau la datorie și frații Ciubuc (Radu și Vasile) din comuna Comani, localitate aflată pe malul Oltului.

Cel mai mare dintre frați, Radu, ajuns sergent, a căzut la datorie în ziua de 23 iulie 1941, în comuna Plahtocanca, județul Cetatea Albă (Basarabia), fiind printre primii eroi căzuți pe frontul de est.

După mai bine de 70 de ani, printr-o întâmplare, aflăm de la fiica acestui erou, Niculina Durigo (fostă Ciubuc), care s-a născut cu puțin înainte ca tatăl său să fie încorporat, drama unei familii.

Sergentul Radu Ciubuc

„Un grup de trei bărbați, printre care era și primarul anunță pe mama și pe bunicii mei că tata nu mai este”

„La aproximativ două luni după ce tatăl meu a căzut pe câmpul de luptă - își amintește Niculina Durigo - vestea morții lui a fost transmisă la primărie”.

Soția și fiica sergentului Radu Ciubuc au continuat să sperie că, poate, a fost o greșeală, poate că a fost numai rănit și este în viață, poate că vine acasă așa cum au venit și alții după mulți ani de așteptare.

„Mama împreună cu bunicii mei culeseră via și se pregăteau

Niculina Durigo

să pună strugurii în lin pentru a fi zdrobiți - își continuă amintirile Niculina Durigo. În acel moment la poarta noastră au apărut trei bărbați printre care era și primarul, care au intrat în curte, l-au salutat pe bunicul și pe mama, au întrebat dacă producția de struguri a fost bună și au întrebat-o pe mama ce mai face?

După răspunsurile date de bunicul și mama, primarul, văzând în curtea casei noastre un păr plin de roade, i-a spus mamei mele:

- Florico, mâine e sărbătoare, multă lume merge la biserică și ar fi bine să te duci și tu și dacă nu ai posibilitatea să duci ceva de

pomană, ia niște pere și împarte la cei care vor fi acolo!

Bunicul și mama nu știau ce să creadă de cele spuse de primar. Gândindu-se la ce e mai rău, bunicul l-a întrebat:

- Domnule primar, spune-mi dacă s-a întâmplat ceva cu băieții mei.

- Nu, nea loane, nu s-a întâmplat nimic, dar e bine ca Florica să meargă la biserică și să se roage la Dumnezeu să-i apere pe băieții dumitale de rele.

După plecarea celor trei bărbați, bunicul, la puțin timp, s-a dus la primărie și l-a întrebat pe primar ce vorbă a fost aceea că nora lui trebuie să meargă la biserică și să ducă de pomană.

- Spune, dom' primar, spune dacă știi ceva de băieții mei! Spune, Radu și Vasile sunt bine?

- Nea loane, Vasile e bine, dar Radu nu mai e!

.....
-„Ce-mi face Radu?” El întreabă,
De Radu-i este mai cu grabă,
Că Radu-i este cel mai drag.
-„E mort ! El a căzut la Plevna
În cel dintâi șirag!”

O, bietul om! De mult simțea
Că Radu-i dus de pe-astă lume,
Dar astăzi, când știa anume,
El stă năuc și nu credea.
Să-i moară Radu! Acest lucru
El nu-l înțelegea.”

(George Coșbuc
- Trei, Doamne, și toți trei)

.....
Vestea a căzut ca un trăsnet
pentru bunicul meu care a venit
acasă
plângând și, după ce mama

și bunica au aflat și ele cumplita veste, au început cu toții să plângă. De atunci și până la sfârșitul vieții bunicilor mei și al mamei mele, în familia noastră au curs multe lacrimi.”

„O poză plină de sânge este adusă mamei de un camarad de-al tatei”.

„La puțin timp după terminarea războiului, la poarta noastră a venit un om, un fost camarad și prieten cu tata, din Fărcașele - Olt și ne-a adus o poză. Poza respectivă, în care era mama cu mine în brațe, se afla la tatăl meu și în clipa morții, ne-a spus acel camarad, tatăl meu, rănit de moarte, a avut puterea să o scoată din buzunarul de la veston și să o privească pentru ultima dată.

În momentul în care a fost găsit de acel camarad, tatăl meu păstra la piept în mâna plină de sânge, poza cu mine și mama mea. l-a luat poza și, fără să șteargă sângele de

Florica Ciubuc, împreună cu fiica ei, Niculina

pe ea, a băgat-o la el în buzunar și ajutat de un brancardier l-a transportat pe tata într-un loc unde erau mai mulți răniți.

Faptul că tatăl meu a fost dus de acel camarad, ajutat de brancardier, într-un loc unde probabil a fost îngrijit de un sanitar sau medic, a făcut-o pe mama și pe bunicii mei și mai târziu și pe mine să sperăm cu toții că tata se va întoarce, că poate a fost o eroare vestea morții lui.”

„Pentru ca tatăl meu să aibă un mormânt creștinesc, mama și bunicii mei au îngropat în cimitirul satului un sicriu cu haine și au pus acolo o cruce cu numele lui.”

„Speranța noastră a fost zadarnică și la noi în casă nu a fost o dată o sărbătoare de pomenire la care mama mea să nu facă o colivă și să nu meargă la biserică, să se roage pentru sufletul tatălui meu. Mai mult, văzând că anii trec și tata nu mai vine, s-a hotărât că trebuie să se îngrijească de pomeni și de asemenea trebuie ca tatăl meu, dacă o avea sau nu, acolo, în Basarabia, un mormânt creștinesc, musai ca în cimitirul satului să fie un astfel de mormânt.

S-a îngrijit de toate. Într-un sicriu a așezat un rând de haine și o fotografie de-a lui, pe care le-a dus la biserică pentru o slujbă ca de înmormântare, iar acel sicriu l-a îngropat în cimitirul satului într-un mormânt și la căpătâiul celui mormânt a așezat o cruce cu numele tatălui meu.

Eu am crescut cu această durere în suflet și cuvântul orfană a fost pentru mine un cuvânt groaznic. Din această cauză, eu chiar dacă am învățat bine la școală și am

absolvit un liceu cu profil de contabilitate, pe toată perioada școlară am urât materia de istorie și am urât din toată ființa mea cuvântul război.

Mama, rămasă văduvă destul de tânără cu mine, un copil minor, a primit o pensie modestă cam până prin anii 1950, când i-a fost retrasă pentru motivul că tatăl meu luptase contra U.R.S.S.

Am crescut cu greu fără tată; mama nu s-a mai recăsătorit și nu a vrut să mai știe de un alt bărbat. Eu trăiesc și astăzi cu amintirea în

Mormântul sergentului Radu Ciubuc din cimitirul comunei Comani, județul Olt

care îl văd pe unchiul Vasile, fratele tatei, care venea deseori pe la noi și ne povestea prin ce a trecut el în război. Mama, împreună cu bunica mea îl ascultau stând pe marginea patului cu capul sprijinit în palme și lacrimile le curgeau ca dintr-un izvor”.

Este emoționantă povestea doamnei Niculina Durigo. Este una dintre nenumăratele drame ale unor urmași de eroi, care

se întreabă și astăzi dacă jertfa sutelor de mii de ostași români căzuți în ultimul război mondial a fost sau nu zadarnică. Sau dacă noi, urmașii celor căzuți pe câmpurile de luptă, știute și neștiute, pentru binele acestei țări, este normal să-i uităm. Oare este normal ca, timp de 70 de ani, pe la Cotul Donului, unde se spune că ar mai bântui și azi sufletele a peste 150.000 de ostași români, să nu treacă nici un român să vadă acel loc blestemat?

În timpul Primului Război Mondial au căzut la datorie din Comanii Oltului 148 de ostași, printre care și frații Gaiță (cinci la număr), împreună cu comandantul lor de companie, locotenentul Paladian. O jertfă de sânge uriașă, pe care a dat-o această micuță localitate olteană.

Numele lor stă încrustat în piatra monumentului din centrul comunei. Dar, pentru cei 55 de săteni căzuți în Al Doilea Război Mondial nu s-a îngrijit nimeni să le clădească un monument. Poate că se va gândi cineva, după atâția ani, și la acești eroi comăneni, că ar fi normal ca numele lor să fie încrustat, spre veșnică amintire și recunoștință, în piatra unui monument și, eventual, lângă numele lor, care nu se va șterge niciodată, să rămână scris pe veci, pe o placă de marmură albă, așa cum este scris pe frontispiciul unui monument din comuna Ianca (județul Olt):

„Am ridicat această cruce
Pentru ei și-a lor onoare,
Celor ce n-avură parte
De sicriu și lumânare.” ■

**Locotenent - colonel (r.)
Victor EPURE**

La 20 august 1944, trupele sovietice din compunerea Fronturilor 2 și 3 ucrainiene au declanșat în zona Iași - Chișinău o mare ofensivă, la care au participat 90 de divizii cu un total de 926.000 de militari. Această amplă acțiune militară a Armatei Roșii s-a soldat cu ruperea frontului la vest de Iași și la sud de Chișinău, trupele române-germane, care totalizau 643.000 luptători, suferind pierderi mari. În perioada 19 - 24 august, pierderile armatei române s-au ridicat la 8.305 morți și 24.898 de răniți din totalul de 431.888 de militari angajați pe front de Armatele 3 și 4¹.

În seara zilei de 23 august 1944, după orele 22, posturile de radio centrale au difuzat succesiv Proclamația Regelui Mihai către Țară, Declarația noului guvern român și primele decizii ale acestuia. Se anunța, printre altele, ieșirea României din alianța cu Germania și că „din acest moment încetează lupta și orice act de ostilitate împotriva armatei sovietice, precum și starea de război cu Marea Britanie și S.U.A.”². Luând cunoștință de conținutul Proclamației Regelui Mihai și din ordinul generalului Mihail Racoviță, șeful Secției Operații din Marele Stat Major al armatei române, comandantii unităților noastre au trimis parlamentari la comandamentele trupelor sovietice aflate în fața lor. Rușii nu au acceptat aceste propuneri de tratative, considerându-i pe români prizonieri de război. În aceste condiții s-a ajuns ca în perioada 24 august - 12 septembrie 1944, data la care a fost semnată, la Moscova, Convenția de Armistițiu, 130.000 de militari români să ia drumul prizonieratului, ei adăugându-se celor circa 147.000 de prizonieri

români, capturați în urma luptelor de la Stalingrad și din Crimeea³.

Cel care a lăsat posterității mărturiile sale din lagărul de la Mânăstârca - Oranki, din U.R.S.S., locotenent-colonelul Constantin Căpșuneanu, a căzut prizonier, ca de altfel zeci de mii de ofițeri și soldați români, în perioada 24

umilințele și detenția în lagărul de la Oranki din U.R.S.S., situat la aproximativ 500 km est de Moscova.

Locotenent-colonelul Constantin Căpșuneanu a căzut prizonier la data de 7 septembrie 1944, când se afla la vest de Siret, într-o zonă în apropiere de

Mărturiile unui ofițer român prizonier în lagărul de la Oranki, din U.R.S.S.

august - 12 septembrie 1944, în pofida faptului că armata română desfășura acțiuni militare împotriva trupelor germane, facilitând ofensiva și înaintarea armatei sovietice. Acest interval de timp constituie un alt capitol al dramei armatei române în al doilea război mondial.

În anul 1982 am primit din partea colonelului (r) Căpșuneanu două caiete cu memoriile sale, într-unul fiind și capitolul: „Mărturiile din lagărul de prizonieri de la Oranki din U.R.S.S. (octombrie 1944 - aprilie 1945)”. Acest ofițer a participat la al doilea război mondial din prima zi, 22 iunie 1941, până la începutul lunii septembrie 1944, când a fost luat prizonier împreună cu alți camarazi de către trupele armatei sovietice, suportând apoi

localitatea Roman, locul unde se afla Regimentul 1 Vânători Gardă „Regina Elisabeta” din compunerea Diviziei de Gardă. Această mare unitate participase la luptele de la Iași, aflându-se în retragere ca și alte subunități ale armatei române.

În memoriile sale, ofițerul relatează de la început situația dramatică în care se afla împreună cu camarazii săi, „când nu erau ai nimănui” și viața unui prizonier valora atât de puțin. Așa este războiul, te transformă în fiară într-o clipă și nu mai devii om decât foarte greu. Această metamorfoză, declară fostul prizonier, nu poate fi înțeleasă decât de cel care a suferit-o, de luptătorul de rând și nu de cei care nu au simțit războiul pe pielea lor.

La 7 septembrie 1944 au primit ordin ca pe terenul de pășune al comunei în care se aflau, la ora 8.00, întreaga divizie să fie gata pentru a fi trecută în revistă de către un general sovietic, după care se va pune în marș într-o direcție necunoscută. Această precizare era făcută cu scopul ca nimeni să nu scape, rămânând ascuns prin comuna respectivă. Autorul acestor memorii își amintește cu amărăciune de această zi, când împreună cu camarazii săi a fost luat prizonier. Trăiau și simțeau greutatea unei tragedii care apăsa asupra întregului neam. Nimeni nu era în stare să spună un adevăr și în fond ce să rostească, când nu știe nimic!

La ora fixată, divizia era gata pentru revistă, așezată în careu, cu fața la șosea, care era a patra latură a careului. Pentru prima dată, menționează lt.-colonelul Căpșuneanu, aveam ocazia să privesc cum se prezenta la acea dată Divizia de Gardă, care fusese o mare și falnică unitate a armatei române. „Îmi aduc aminte și îmi face rău! Câți morți lăsaserăm pe câmpul de luptă între Cotul Donului și Iași, cu și fără cruci, cei mai mulți, ca acum să ne găsim în cea mai umilitoare situație pentru ostași”.

După sosirea generalului rus s-a primit ordin ca întregul efectiv al diviziei să se încoloneze pe șosea, în direcția Cârliști, de unde urma să fie luat în primire de o escortă sovietică. Întregul material a rămas pe loc, respectiv armament, muniție, mijloace de transport, putându-se păstra anexele de la uniformă, sacul de merinde (care era gol) și bidonul pentru apă. Nu s-a admis nici o întrebare și nici un comentariu. Au fost avertizați că cine va îndrăzni

să scoată din funcțiune sau să distrugă orice fel de armament, harnașament sau material în general, va fi împușcat imediat. Referitor la acest dramatic moment, fostul ofițer notează în memoriile sale: „Și tu, cititorule, află că trebuie să fii un artist perfect pentru a pune pe hârtie tragedia pe care o trăiam. Toți plângeau și de rușine nu se mai uitau unul la altul. Au fost scene în care soldații își îmbrățișau caii, plângându-l cu mâinile pe gâtul lor și sărutând armamentul părăsit.

Divizia s-a încolonat pe companii, batalioane și regimente, cu ofițerii la comanda subunităților, permițându-se ca în cadrul regimentului să se păstreze o căruță a popotei, în care se mai aflau ceva alimente, vesela și alte mărunțișuri.

Ziua de 12 septembrie 1944, dată la care s-a semnat la Moscova armistițiul între România și Națiunile Unite, i-a găsit pe prizonieri aflați sub pază, la Iași.

Momentul fericit al vieții: căsătoria

Când au trecut Prutul, la Ungheni, toți se gândeau dacă îl vor mai vedea cândva. Mărșăluind către răsărit pe șoselele Basarabiei, coloana de prizonieri români s-a încrucișat cu multe trupe de infanterie sovietică, mergând însă în sens contrar. Echipamentul acestora era cu mult inferior celui al unităților noastre, motiv pentru care, atunci când se încrucișau cu o unitate sovietică, soldații ruși se repezeau la ai noștri, smulgându-le foile de cort, mantalele, ceasurile, sacii pentru merinde și bidoanele pentru apă. Au avut loc scene violente între militarii români și cei care încercau să-i dezbrace. Din această cauză, pe viitor aceste încrucișări nu au mai avut loc, șoseaua fiind lăsată liberă pentru prizonieri. Într-o dimineață, când convoiul de prizonieri se afla în repaus la marginea unui drum, într-un praf de nedescris, timpul fiind secetos, din partea opusă venea în viteză un jeep american. Probabil că au fost observați, relatează în memoriile sale lt.-colonelul Căpșuneanu, căci mașina oprește lângă grupul de ofițeri români și din ea coboară un maior sovietic. Acesta și-a pus mâinile în șolduri, i-a privit și apoi i-a întrebat într-o românească fluentă: „Voi sunteți ofițerii lui Antonescu?”. Imediat a urmat revărsarea unor grosolane înjurături, unele mai ordinare decât altele. Când și-a terminat oful, rusul le-a întors spatele și a plecat.

După un drum lung, în octombrie 1944 a fost repartizat în lagărul de prizonieri de la Mânăstârca, depinzând de cel principal de la Oranki, situat la o distanță de 5 - 6 km. Lagărul de la Mânăstârca se afla la marginea unei păduri de mestecăn și se compunea din mai multe

bordeie, circa 20 - 25, pe care le executaseră prizonierii italieni. În interior paturi comune suprapuse, pereții fiind căptușiți cu scânduri, ca și podeaua. Atât în paturi, pereți, cât și pardoseală își găsiseră culcuș ploșnițele, care îi torturau în permanență pe prizonieri. Lupta împotriva acestui „inamic” agresiv și extrem de incomod, ploșnițele, consta în demontarea scândurilor, dar fără apă fiartă nu se putea face mare lucru. Mai mult efect, menționează autorul memoriilor, îl avea „vânătoarea” de zi și noapte cu „aparatul” popular pentru deparazitare, degetul arătător de la mâna dreaptă... O sobă de zid, fixată la mijlocul barăcii, era alimentată cu lemne, iar nivelul solului era la marginea de jos a ferestrelor. Existau și câteva barăci la suprafață, pentru anumite servicii anexă, dar dormitoare, numite corpuri, erau sistem bordei, după cum am menționat mai sus. În lagăr se aflau numai ofițeri, deci aceștia erau separați de trupă.

Apa era foarte scumpă! Există un singur puț cu roată în mijlocul lagărului, pentru toate necesitățile. În iarna anului 1944 - 1945, problema se mai rezolva și prin strângerea și topirea zăpezii în niște cutii. Apă caldă numai la baie, o dată pe săptămână.

Cum era organizat lagărul? Un ofițer sovietic, cu gradul de căpitan, îl reprezenta la Mânăstârca pe comandantul lagărului de la Oranki, care era un colonel. În plus, se mai afla un grup politic, cu mai mulți interpreți care citeau din gazetele „Pravda” și „Izvestia” comunicatele oficiale, ori articole din ziarul „Scânteia”. Prizonierii aveau și o fițuică, „Drum nou”,

care nu interesa pe nimeni, datorită conținutului ei politic și propagandistic, dar era apreciată pentru hârtia din care era făcută. În lipsa foiței de țigară, hârtia de ziar era căutată și prețuită de prizonieri. O dată pe săptămână se distribuia la opt prizonieri fițuica „Drum nou”, care după citirea ei, conform ordinului, era împărțită în părți perfect egale și folosită ca foiță pentru țigări.

În lagăr existau mai multe brigăzi de muncă încadrate numai cu ofițeri tineri. Prima era brigada „Robilor”, echipa care scotea apa din puț și o transporta cu o saca la bucătăria lagărului, unde serveau masa circa 2.000 de prizonieri. Apa era cărată începând cu ora 4 dimineața, fără întreruperi, până la ora 24, în mai multe schimburi, pe viscol sau pe temperaturi de minus 20-25° C. Cei care încadrau această brigadă aveau pâine la discreție, fapt pentru care unii îi invidiau, dar nu aveau dreptate, aici prestându-se munca cea mai grea. Ca importanță, urma brigada care deservea bucătăria lagărului, unde numai șeful era rus, restul personalului fiind din rândul prizonierilor. Fiecare ofițer prizonier primea zilnic o rație de 500 grame de pâine.

La baie se mergea o dată pe săptămână, în loturi de câte cincizeci, pentru o jumătate de oră. Hainele și rufăria erau predate pentru deparazitare și apoi se intra la dușuri, unde se primea câte o bucățică de săpun, de mărimea unei jumătăți de cutii de chibrituri. Aici, la baie, cel care mânua robinetele era un ofițer german, inginer, prizonier și el, ca și românii. Era șeful tehnic și ținuta lui, de sus până jos, era o zdreanță; cămașa, în special, era numai petice și, totuși, la gât, sfidând pe toți, avea prinsă o

sfoară cu ordinul „Crucea de Fier”. Autorul acestor memorii face o paranteză și își amintește ce palmă au primit, la figurat, ofițerii români, când la o lecție politică susținută de un ofițer superior sovietic, au fost întrebați: „Voi, ofițerii români, nu ați primit pe front decorații, căci nu am văzut niciuna, iar nemții le poartă?”. La această întrebare, Căpșuneanu menționează că toți ofițerii din sală au pus capul în pământ de rușine și mai bine ar fi fost palmuiți, decât să fie puși într-o situație atât de umiltoare. De subliniat că, în ziua în care au fost făcuți prizonieri de către sovietici, ofițerii români, la ordin, și-au aruncat decorațiile sperând că vor fi „priviți” de ruși altfel. Speranțe false - notează în memoriile sale lt.-colonelul Constantin Căpșuneanu.

Omuncă dificilă se desfășura și în cadrul brigăzii „Lemne”, unde prizonierii trebuiau să taie lemne pentru bucătărie, baie și dormitoare. Era o muncă istovitoare, câte 100-130 de ofițeri se deplasau în pădure fiind păziți de soldați sovietici și câini lupi, fiecare întorcându-se în lagăr, cărând în spate lemnele respective cale de 8 - 14 km.

Lagărul mai dispunea de o baracă unde se amenajase o bibliotecă, prevăzută cu o sală de lectură, cu cărți în limbile română și rusă. Cuprinsul acestora urmărea învățarea limbii ruse și cunoașterea „marilor realizări” ale statului socialist vecin. Biblioteca era deservită de ofițeri români, mulți băgători în seamă, foarte aferați, unii plini de ei și care îți prezentau câte o broșură drept operă genială, o capodoperă! Cunoșteau tot ce se scrisese în Uniunea Sovietică cu mulți ani

în urmă, mărturisește autorul acestor memorii. Dar ca să obții o carte trebuia în primul rând s-o controlezi filă cu filă, control care se făcea și când o predai, căci unii prizonieri căutau să-și asigure „foița” de țigară, atât de prețuită, din filele de carte de la bibliotecă. Tot aici era sediul brigăzii artistice, în care se întrunea orchestra, cu 15 ofițeri, care îi delecta pe camarazii lor de suferință, duminica, în timpul mesei de prânz. Instrumentele erau improvizate cu măiestrie de cei care cântau cu ele și una din primele partituri muzicale pe care a auzit-o, prin luna decembrie a anului 1944, a fost a compozitorului Ion Vasilescu: „Astăzi e ziua ta”. Mulți prizonieri plângeau...

Programul zilnic în lagărul de la Mânăstârca era următorul. Sculatul de dimineață se efectua pe bordeie și avea loc la ora 6.30. Indiferent de timp și anotimp, spălatul se făcea afară cu apa pe care aveau grijă s-o procure mai ales din zăpada topită și strânsă decuseară. Urma servirea micului dejun, stând la masă câte șase perechi, față în față. Cei din capul mesei împărțeau feliile de pâine (200 grame) și cănila cu ceai. La prânz se servea o ciorbă străvezie și un fel de mâncare, mai ales varză și cartofi și 300 grame de pâine. Seara, se servea cașa, un fel de turte de mei și, de două ori pe săptămână, câte o cană de compot din fructe uscate.

După servirea mesei de seară începea un program care se organiza pe fiecare corp, respectiv bordei. Autorul memoriilor menționează că nu ar putea spune cine a avut această idee bună, care a prilejuit multe ore plăcute pentru ofițerii prizonieri.

În fiecare bordei se depistau elementele dotate, pricepute sau în cazul ofițerilor în rezervă, elemente pregătite, foști profesori, care pregăteau o disertație cu un subiect atractiv, ce se desfășura în întunericul din bordei, adică în dormitor. Se mai întâmpla ca aceste acțiuni să fie întrerupte de sforăiturile unora care adormeau, care însă erau aduși imediat la ... tăcere. Fostul prizonier Căpșuneanu își amintește câteva subiecte interesante, ca: istoria literaturii române (3-4 conferințe), pictura în epoca Renașterii, o vizită la Muzeul Militar Național din București și altele. Maiorul Ovidiu Muscelanu, dotat cu o memorie fantastică, fiind și un pasionat cinofil, a prezentat cu multe amănunte cele mai frumoase filme pe care le-a văzut, cu distribuțiile respective, ce includeau artiști și în special artiste frumoase. „Te făcea să trăiești, să vezi filmul ... în timp ce noi, spectatorii, ne aflam pe întuneric... ! Exact ca la cinematograful. Câte o sforăitură înlocuia muzica... Se mai găseau și asemenea „spectatori”...”

„În bordeiul nostru, povestește ofițerul, cam din două în două săptămâni, duminica și în cursul dimineții, avea loc o slujbă religioasă, fiind constituit ad-hoc și un cor format din ofițerii prizonieri. Preoții militari improvizau câte un patrafir, aveau cărți religioase și crucifixe, toate salvate, cu prețul unor mari riscuri, de la nenumăratele percheziții.”

În perioada cât a stat prizonier în lagărul de la Mânăstârca, lt.-colonelul Căpșuneanu, ca de altfel toți ofițerii români care împărțeau aceeași soartă cu a sa, a fost anunțat de ofițerul sovietic - comandant al lagărului, că lunar pot scrie în țară câte o

carte poștală. Mai târziu, peste câteva luni, când s-a întors din prizonierat a aflat de la familie că nu se primise nicio corespondență, respectiv cărțile poștale expediate din lagăr. Deci, conducerea sovietică a lagărului i-a păcălit pe prizonieri că pot corespunda cu cei dragi din țară, în realitate ei le-au cenzurat și nu le-au expedit, gest care poate fi calificat ca o propagandă ieftină sau cinism... Probabil câte ceva din fiecare, notează fostul ofițer.

În lagărul central de la Oranki, Căpșuneanu a fost de două ori. Prima dată, către sfârșitul lunii februarie 1945, când a participat la o adunare a ofițerilor, care solicitaseră înscrierea ca voluntari într-o divizie ce urma să participe alături de alte unități ale armatei române la operațiunile militare desfășurate pe frontul de Vest. Cu acest prilej, generalul Mihail Lascăr le-a adus la cunoștință că „marele geniu militar și

Locotenent-colonelul Constantin Căpșuneanu împreună cu soția.

comandant de oști, generalisimul Iosif Vissarionovici Stalin” a aprobat „în mărinimia lui față de poporul român”, înființarea diviziei a 2-a de voluntari „Horia, Cloșca și Crișan”. A doua oară s-a deplasat la Oranki la 20 aprilie 1945 pentru a pleca de aici spre zona unde se forma Divizia „Horia, Cloșca și Crișan”. După constituirea acestei mari unități, aflată sub comanda generalului Mihail Lascăr, ea s-a deplasat spre Țară, unde a ajuns după încheierea celui de-al doilea război mondial, respectiv în iunie 1945.

Autorul acestor memorii, fost ofițer activ al armatei române, un bărbat chipeș, cinstit și demn, în anul 1946 a fost scos de către autoritățile comuniste din cadrul oștirii în acțiunea de epurare a acestora de oameni „vechi”, cu precădere de cei care nu-și încovoiau coloana vertebrală. Va fi pensionat cu gradul de colonel și va deceda în anul 1984, la vârsta de 82 de ani.

În încheierea acestui capitol din memoriile sale, colonelul Constantin Căpșuneanu notează: „Aceste mărturii din prizonierat nu sunt nici schițe, nici nuvele, ci o înșiruire de fapte reale, fără zorzoane de fond sau formă. Am o singură pretenție, de altfel ceea ce urmăresc: să medităm asupra lor”.

Șerban CONSTANTINESCU

Muzeul Național de Istorie a României

Note

1. Alecsandru Duțu, *România în război*, în „Dosarele istoriei”, an IV, nr. 9 (37)/1999, p. 51.
2. Gh. Buzatu, *România și războiul mondial 1939 - 1945*, Iași, 1995, p. 38.
3. Andreas Hillgruber, *Hitler, Regele Carol și Mareșalul Antonescu. Relații germano-române (1938- 1944)*. București, 1994, p. 264. ■

Ultimii veterani din Bălțătești

Bălțătești, localitate binecuvântată de Dumnezeu, este așezată în Depresiunea Neamț, la 33 km de Piatra Neamț și la 12 km de Tg. Neamț. O salbă de biserici și mănăstiri care mai de care mai frumoase o înconjoară, amintindu-ne că, pe aici, omul s-a unit cu istoria și cu Dumnezeu deopotrivă. Dacă ai apucat să treci pe la Văratec, Agapia, Neamț, Secu, Sihăstria, Sihla, Bisericieni, Bistrița, Horaita, atunci poți spune că ai trecut prin Rai.

Oamenii locurilor sunt gospodari, primitivi și mai tot timpul veseli, puși pe șotii și povești. În vara anului trecut, cât am stat la Stațiunea de Balneofizioterapie și Recuperare Medicală a Armatei și m-am bucurat de ospitalitatea și profesionalismul cadrelor medicale de aici, am avut norocul să cunosc doi veterani de război, supraviețuitori ai ultimului război mondial, ajunși la vârste venerabile. Sunt ultimii veterani de război din Bălțătești. Curcă Ion Gavril și Curcă Vasile Mihail. Deși poartă același nume, nu sunt rude. Sunt soldați cu destine diferite și, după cum spune o vorba românească, „fiecăre cu norocul lui în viață”!

Bătrânul Curcă Ion Gavril are 97 de ani (26 mai 1916). Toată viața a fost agricultor. Nevasta i-a murit demult. A fost încorporat în 16.03.1938 și repartizat la R.82 Infanterie Târgu Neamț. A depus jurământul militar la 15 aprilie 1938 și a fost lăsat la vatră la 10 martie 1940, cu ordin „verde” de chemare la mobilizare în caz de nevoie. Fapt ce s-a și petrecut după doar o lună. A fost mobilizat și repartizat la un centru de instrucție al rezerviștilor din Alba Iulia. Priceperea cu care îi instruia pe recruți a atras atenția comandanților săi, care l-au numit comandant de grupă, cu misiunea de a-i instrui pe rezerviști. Așa a scăpat de linia întâi a Frontului de Est. În primăvara anului 1944 a fost

recompensat cu o permisie. S-a dus acasă și s-a însurat cu fata vieții lui, Elena Tolomei, mai tânără cu opt ani decât el. Ce idee și ce curaj să te însori în plin război! Au avut împreună doi băieți, Constantin și Mihai, care, acum, sunt cu familiile lor, oameni muncitori și gospodari, care i-au bucurat bătrânețile cu cinci nepoți și șapte strănepoți.

Când l-am cunoscut pe verabilul veteran, arăta destul de bine, fiind îngrijit de feciorul cel mare. În baza Legii veteranilor de război, conform Ordinului M68/2004, a fost avansat la gradul de plutonier adjutant șef.

Curcă Vasile Mihail este ceva mai tânăr decât camaradul lui. Are doar 93 de ani (14/04/1920). Agricultor. Are doi copii. Locuiește în aceeași casă cu fiul cel mare, Ion.

În iarna anului 1942 a fost încorporat la Batalionul 13 Vânători de Munte, cu care a plecat pe frontul de est în vara aceluiași an. A fost pușcaș, a fost rănit la piciorul stâng, a fost dus într-un spital de campanie din Odesa. Din cauza rănilor, a fost lăsat la vatră la 20 februarie 1944. A fost mobilizat din nou, la 1 aprilie 1944, ca ochitor obuze-brand 82 mm în același batalion. La 24 august 1944 a fost luat prizonier de trupele sovietice „eliberatoare”. A fost dus într-un lagăr de prizonieri, undeva, pe lângă Volga, într-o localitate numită Kazan, unde a suferit mult de foame și de frig. A fost eliberat din lagărul de prizonieri la 15 iulie 1946. S-a reîntors acasă, la Bălțătești, la soața lui, Floarea, și la copiii lor. În baza Legii veteranilor de război, a fost înaintat în gradul de plutonier adjutant șef, conform Ord. M.38/18/04/2008.

M-am despărțit de cei doi venerabili veterani cu speranța și îndemnul „să ne vedem și la anul!” Doamne-ajută!

Colonel (rtg.) Alexandru POPOVICI

Plugarii dispăruți la Turtucaia

În Arhivele Naționale Constanța există câteva sute de dosare ale unor militari care în foile matricole au consemnată dureroasa expresie: "Dispărut la Turtucaia". Datele de mai sus au fost extrase din foile matricole ale unor militari mobilizați din localitățile Constanța, Albești, Mihail Kogălniceanu, Deleni și Independența.¹ Militarii au fost ținuți în evidențele unităților până în anul 1920, când au fost șterși și trecuți în registrul special înființat pentru dispăruți.

Toți acești plugari au răspuns cu entuziasm Proclamației lui Ferdinand I din 15/28 august 1916:

"V-am chemat ca să purtați steagurile voastre peste hotare unde frații noștri vă așteaptă cu nerăbdare și cu inima plină de nădejde.

Umbrele marilor voievozi Mihai Viteazul și Ștefan cel Mare, ale căror rămășițe zac în pământurile ce veți dezrobi, vă îndeamnă la biruințe ca vrednici urmași ai ostașilor care au învins la Războieni, la Călugăreni și la Plevna.

Veți lupta alături de marile națiuni cu care ne-am unit.

*O luptă aprigă vă așteaptă. Cu bărbăție să îi îndurăm însă greutățile și cu ajutorul lui Dumnezeu izbânda va fi a noastră. Arătați-vă deci demni de Gloria strămoșescă. De-a lungul veacurilor un neam întreg vă va binecuvânta și vă va slăvi."*²

Ei s-au prezentat la unități, au primit echipamentul militar, au primit arme, s-au integrat în subunitățile organice, fiind gata să acționeze pentru îndeplinirea misiunilor stabilite de eșaloanele superioare. În unități entuziasmul era maxim. Sublocotenentul Ioan N. Dinu, din Regimentul 39 Infanterie,

își amintește: *"La ora 11 noaptea este veselie mare în bivouac. Ne servim de lanterne pentru luminarea lui. Uralele sunt nesfârșite. Se desfășoară drapelul, iar în jurul lui s-a încins o horă mare, în care s-a prins toată lumea"*³

Plugarii, deveniți ostași, nu știau câteva lucruri, care le-ar mai fi temperat, probabil, entuziasmul. Nu știau că aliații noștri nu-și vor respecta angajamentele: nu vor declanșa o puternică ofensivă la Salonic, nu vor furniza materialele de război promise (trei sute de tone zilnic), iar trupele ruse trimise să lupte în Dobrogea erau de mâna a doua, fiind predispușe mai mult la jafuri decât la înfruntarea inamicului. Nu știau că importanți oameni politici și militari din vârful ierarhiei militare s-au pus în slujba Germaniei și Austro-Ungariei. Printre aceștia se afla și generalul Vasile Zottu, șeful Marelui Stat Major, care se va sinucide, atunci când va afla că lista trădătorilor a fost sustrasă de ofițerii de contrainformații români de la ambasadorul german Von de Bussche.⁴ Nu știau că secretarul general al Ministerului de Război, generalul Dumitru Iliescu, eminența cenușie a acestui organism de conducere al armatei, ocupa această

funcție datorită prieteniei cu I.I.C. Brătianu. Acesta în loc să se ocupe de organizarea, înzestrarea și pregătirea armatei pentru război, se remarcă prin faptul că a transformat *"noaptea în zi, în zăiafeturi pe la grădinile de plăceri din jurul Bucureștiului, mâncând mititei și bând șampanie șapte nopți pe săptămână"*.⁵

Nu știau de "ghişefurile de la Ministerul de Război" pentru care același general și clica din jurul său sunt acuzați de lipsă de prevedere în asigurarea materială a armatei, dar în mod deosebit că în schimbul comisioanelor se acceptau materiale *"de orice calitate, oricât de degradate ar fi, pe un preț ce corespunde cu întreita valoare a obiectelor"*.⁶

Nu cunoșteau că guvernanții români, atunci când numeau comandanții marilor unități, în timp de pace, *"se inspirau uneori din cel mai sălbatic politicianism"*.⁷ Mai grav era faptul că, la data începerii acțiunilor militare, era în plină desfășurare "o sarabandă a numirilor în funcții"⁸

Plugarii români, între care și cei constănțeni, vor suporta însă consecințele acestor grave defecțiuni existente la nivelul conducerii politice și militare a țării pe timpul desfășurării luptelor de la Turtucaia.

Sistemul de apărare conceput de specialiștii militari români, așa-numitul "cap de pod" de la Turtucaia, era operativ, fiind realizat în perioada 1915-1916 și ar fi trebuit să asigure o îndelungată rezistență. Plugarii constănțeni, destinați să apere Turtucaia, cu o pregătire militară

Sold. Istrate Tudor – 30 ani, plugar, căsătorit, 2 copii, dispărut la Turtucaia;
Sold. Ion Andronache – 41 ani, plugar, căsătorit, 3 copii, dispărut la Turtucaia;
Sold. Savu Badea – 40 ani, plugar, căsătorit, 6 copii, dispărut la Turtucaia;
Sold. Neacșu Tudor – 32 ani, plugar, căsătorit, 3 copii, dispărut la Turtucaia;
Sold. Lich Iulius – 27 ani, plugar, căsătorit, 1 copil, dispărut la Turtucaia;
Sold. Tucserer Wendel – 27 ani, plugar, căsătorit, 2 copii, dispărut la Turtucaia;
Sold. Ramazan Eip – 26 ani, plugar, căsătorit, 3 copii, dispărut la Turtucaia;
Sold. Saledin Amefi – 37 ani, plugar, căsătorit, 5 copii, dispărut la Turtucaia;
Sold. Ali Amet – 32 ani, plugar, căsătorit, 5 copii, dispărut la Turtucaia;
Sold. Abdul Cair Avamil – 36 ani, plugar, căsătorit, 3 copii, dispărut la Turtucaia.

sumară, fără mitraliere, unii cu puști model 1879, fără suficiente proiectile și cartușe, fără sprijinul artileriei grele, au avut "frumoasa menire să înfrunte cu piepturile goale"⁹ trupele bulgare și germane înzestrate cu cele mai moderne mijloace de luptă. Aceasta nu era însă o noutate pentru ostașii români.

Dezastrul de la Turtucaia a fost, înainte de toate, consecința diferenței enorme între capacitatea de a conduce trupele în luptă a celor două comandamente care s-au confruntat.

Mareșalul August von Mackensen, comandantul trupelor germano-bulgare, generalul Ștefan Toșev, comandantul Armatei a 3-a bulgare, și generalul Pantelei Kiselov, comandantul Diviziei 4 Preslav, erau comandanți cu o bogată experiență la comanda marilor unități și unităților, inclusiv pe timp de război. Pe timpul luptelor s-au aflat permanent în mijlocul trupelor, luând măsurile cerute de evoluția luptelor.

Comandanții români, din păcate, nu au corespuns misiunii încredințate. Generalul Mihail Aslan, fost șef al structurii de personal a armatei în perioada 1910-1912, la declararea mobilizării îndeplinea funcția de comandant al Armatei a 3-a. Află despre atacarea capului de pod, pe când se afla la o partidă de bridge la Jokey Club și intră în istorie cu declarația: "C'est notre Verdun!"¹⁰ Generalul Constantin Teodorescu, comandantul Diviziei 17 Infanterie, care apăra capul de pod Turtucaia, era un foarte bun teoretician militar, fost profesor de geografie militară la Școala Superioară de Război din București. El "era cu totul sub nivelul cerințelor, cum arată chiar fizicul său. El avea să pomenească de predare încă din ziua de 20 august/2 septembrie, deși abia începuse atacul"¹¹ Va rămâne în istorie prin rușinoasa fugă de pe câmpul de luptă, fără a lăsa măcar pe cineva înlocuitor la comandă, în momentul cel mai greu al zilei de 24 august/6 septembrie 1916.

Una din gropile comune în care își dorm somnul de veci cei căzuți la Turtucaia

Cu asemenea comandanți, plugarii noștri au încercat să reziste până la utimul om, cum suna ordinul Marelui Cartier General,¹² dar urmare a panicii care cuprinsese întreaga garnizoană militară s-au predat.

În cifre, dezastrul de la Turtucaia se prezintă astfel: 3.500 de militari au reușit să se salveze, refugiindu-se la Oltenița sau Silistra; 7.000 de morți au fost îngropați în cele două imense gropi comune din Cimitirul de Onoare Șumetsi (Daidâr), Bulgaria; 28.500 de militari au fost luați prizonieri.

Toți cei care au scăpat cu viață de la Turtucaia, ca și ceilalți supraviețuitori ai campaniei 1916, erau convinși că "Nu ne-a învins puterea dușmanului, ci păcatele conducătorilor noștri. Ne-au ucis, ne-au dus la moarte sigură cei mari și nepricepuți"¹³ Toți erau convinși că cei vinovați de dezastru de la Turtucaia vor fi trași la răspundere și sancționați exemplar. Din păcate, nu s-a întâmplat așa ceva.

Binecuvântarea de către întreg neamul românesc a celor care au luptat în primul război mondial se va dovedi în timp doar o promisiune deșartă. Promisiunea Regelui Ferdinand I că toți cei care se luptă pentru țară vor fi împroprietăriți cu pământul pe care l-au apărat cu prețul vieții și al sângelui lor, nu va fi respectată. Vă prezint un memoriu adresat Regelui Carol al II-lea, la 4 aprilie 1933, de către doi frați, Stoian Stoian și Ion Stoian, din Techirghiol, ambii invalizi în urma luptelor de la Turtucaia. Primul a rămas fără brațul stâng, iar al doilea a rămas cu infirmitatea brațului stâng. "Vă rugăm a da ordin organelor în drept a ne împroprietări cu câte 5

ha pământ, deoarece de la războiul pentru reîntregirea neamului nu am câpătat câte un lot de 5 ha. Plugăria fiind singura ocupație pe care o cunoaștem, vă rugăm prin mila dumneavoastră să ne dați posibilitatea să o practicăm spre agonisirea mijloacelor de trai." Plugarii supraviețuitori luptelor de la Turtucaia nu sunt slăviți, nu au primit recunoștința binemeritată, fiind puși în situația de a solicita mila majestății sale, pentru a supraviețui! ■

Colonel (rtg.) Remus MACOVEI

NOTE

¹ Arhivele Naționale Constanța, fond IOVR, inventar 458.

² *** *Enciclopedia Armatei Române*, Editura CTEA, București, 2009, pag.27.

³ Costin Scurtu, *Armata terestră română din Dobrogea (1829-1919)*, vol I, Editura Muzeului Marinei Române, Constanța, 2008, pag.89.

⁴ Ion Bulei, *Arcul așteptării – 1914, 1915, 1916*, Editura Eminescu, București, 1981, pag.216.

⁵ Vasile Cancicov, *Impresiuni și păreri personale din timpul războiului României – jurnal zilnic – 13 august 1916 – 31 decembrie 1918*, vol. I, Atelierele Societății Universul, București, 1921 pag. 86.

⁶ *** *Epoca*, nr. 252, din 13 septembrie 1915, pag. 3.

⁷ Gheorghe Tătărescu, *Mărturii pentru istorie*, Editura Enciclopedică, București, 1996, pag. 41.

⁸ *** *Enciclopedia Armatei Române*, pag. 51.

⁹ Ștefan Zeletin, *Retragerea*, Editura Revistei Pagini Agrare și Sociale, București, 1926, pag.76.

¹⁰ Constantin Kirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României*, vol. I, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989, pag.323.

¹¹ General Radu Rosetti, *Mărturisiri, 1914 -1919*, Editura Modelism, București, 1997, pag.110.

¹² *** *Enciclopedia Armatei Române*, pag. 795

¹³ V. Cancicov, *op. cit.*, pag. 65.

Această fotografie a apărut în revista *Je sais tout de Bucarest*, în decembrie 1941. Ea a fost făcută la dineul oferit de Regele Mihai în onoarea cavalerilor Ordinului "Mihai Viteazul". Potrivit tradiției, la sfârșitul fiecărui an, în preajma sărbătorilor de iarnă, cavalerii Ordinului "Mihai Viteazul" erau invitați la Palatul Regal. Erau recunoștința și respectul pe care regele le arăta militarilor care, pentru faptele lor de arme pe câmpul de luptă, s-au dovedit a fi demni să fie distinși cu cea mai înaltă decorație militară: Ordinul "Mihai Viteazul".

La dineul din decembrie 1941, când țara se afla în plin război, au fost prezenți, între alții: generalul Iosif Iacobici, generalul Radu Rosetti, generalul Constantin Pantazi, generalul Alexandru Gorski, generalul Samsonovici, generalul Nicolae Rujinski, generalul Traian Grigorescu, generalul Nicolae Macici, generalul Gheorghe Rozin, generalul Vasile Atanasiu, generalul Nicolae Dăscălescu, generalul Ionescu-Sinaia, generalul Emil Pălăngeanu, generalul Nicolae Pălăngeanu, generalul Virgil Bădulescu, generalul Constantin Ionescu, generalul Tătăranu, generalul Gheorghe Stavrescu, generalul Ilie Șteflea, generalul Gheorghe Potopeanu, generalul Nicolae Șova, generalul O. Stavrat, colonelul Nicolae Tonitza, colonelul Constantin Stoenescu, colonelul Ion Aramă, comandorul Preda Fundățeanu, colonelul Grigore Grecescu, colonelul Constantin Obogeanu, colonelul Nicolae Cornea, colonelul Theodor Stoenescu, colonelul Constantin Țenescu, colonelul Vasile Ionescu, colonelul

INSCRIȚIE LA O FOTOGRAFIE

Cavalerii Ordinului "Mihai Viteazul" la Palatul Regal

Grigore Crăiniceanu, colonelul Ilie Marinescu, colonelul Nicolae Strat, colonelul Ilie Dumitrescu, colonelul Malamuceanu, colonelul Ștefan Bardan, colonelul Dumitru Oncică, colonelul Constantin Talpeș, colonelul Ion Constantinescu, locotenent-colonelul Bălănescu, locotenent-colonel Grigore Mihăilescu, locotenent-colonel Nicolae Miclescu, locotenent-colonel Părvu Boerescu, locotenent-colonel Margaritopol, locotenent-colonel Giurcănescu, locotenent-colonel Marcel Olteanu, maiorul Traian Ionescu, maiorul Ion Boerescu, maiorul Joița, maiorul Constantin Ghinea, maiorul Stănescu, maiorul Rusu, maiorul Slăvescu, căpitanul Pescaru, căpitanul Niculescu, căpitanul Mazilu, căpitanul Mișu Arion,

căpitanul Rădulescu, căpitanul Manoilescu, căpitanul Raiculescu, căpitanul Ion Georgescu, căpitanul Dimitriu, căpitanul Pamfil Șecaru, căpitanul Giuculescu, căpitanul Iliescu, căpitanul Voiculescu, căpitanul Mihai Tacu, căpitanul Vasile Popov, căpitanul Moga, căpitanul Mihăescu, căpitanul Iftimie, locotenentul Catolan, locotenentul Dondoe, locotenentul Ababei, locotenentul Nicolae Polizu, sublocotenentul Dan Cepeleanu, sublocotenentul Filimonescu, sublocotenentul Pușcașu, Grigore Gafencu, Ion Mihalache.

Floarea Armatei Române Regale. Peste doar patru ani, mulți dintre ei vor înfunda pușcăriile. Sic transit gloria mundi!... **(D. ROMAN) ■**

Nu mai știm nici noi de câte ori am semnalat, în paginile revistei, cazurile de profanări de morminte ale eroilor, furturile din cimitirele eroilor sau, pur și simplu, demolările unor opere comemorative de război pentru a se face loc vilelor îmbogățitorilor postdecembriști sau a se ridica alte construcții, nu-i așa, "strict necesare" pentru administrațiile locale.

De la Iași, ne este semnalat un caz incredibil, care ne trimite cu vreo 95 de ani în urmă, imediat după încheierea Primului Război Mondial, când țărani intrau cu plugurile peste cimitirele militare improvizate, amenajate, în fugă, de multe ori, chiar pe locurile unde s-au dat luptele. Cum războiul se încheiase, oamenii au ieșit la arat și la semănat. Nu contează că au dat de mormintele altor oameni! E proprietatea lor și nu-i interesează! Statul să vină să-și ia morții! O asemenea barbarie s-a repetat la sfârșitul lunii martie 2014 în comuna Butea, din județul Iași.

Colonelul (rez.) ing. Ioan Timofte, președintele filialei județene a Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", relatează că, în ziua de 31 martie a.c., un reporter ieșean a primit un telefon de la un cetățean din comuna amintită prin care reclama profanarea unui cimitir al eroilor căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial (1941-1945) din localitate. Terenul cu suprafața de 2000 mp, pe care se află cimitirul eroilor (unde sunt înmormântați circa 10 000 de militari, conform monografiei comunei), a fost retrocedat în 1994, doamnei Margareta Sandu (născută în comuna Butea), care deține și certificat de proprietate în urma unei decizii judecătorești

definitive. Femeia a plecat la muncă, în Italia, și l-a delegat pe fratele său, Marcel Petrișor, din satul Izvoarele, comuna Răchițeni, să se ocupe cu muncile de primăvară. Marcel Petrișor a început să scoată circa 10-12 cruci, să are terenul, urmând să continue această activitate în perioada următoare. Se consideră nevinovat, chiar dacă a scos și va mai scoate cruci din mormintele eroilor, cunoscuți și necunoscuți, care și-au jertfit viața pentru apărarea țării. În fond, e proprietatea lui și face ce vrea cu ea!

Mormintele eroilor

Din nou ne întâlnim cu judecata oarbă a justiției. Ca și în cazul Monumentului Eroilor Galata din Iași, și aici, datorită justiției, s-a ajuns la situația aberantă ca o persoană să fie împroprietărită cu ...Cimitirul Eroilor. Ca de obicei, despre profanarea mormintelor eroilor au fost sesizate organele în drept. Să vedem ce urmează!...

Domnul profesor *Constantin Cerchez* din București ne semnalează situația precară în care se află mormântul generalilor Mihail Cristodulo-Cerchez (3 iunie

1839-12 iulie 1885) și Radu Korne (1895-1949), la cimitirul *Eternitatea* din Iași.

Nu e singurul mormânt în această situație. O documentare sumară asupra locurilor de veșnică odihnă ale generalilor și ofițerilor care au însemnat ceva pentru această țară și pentru armata ei ne pune în fața unei situații triste. Este, desigur, celebru - o celebritate tristă, emblematică pentru anii postrevoluție - cazul primarului Vanghelie, din sectorul 5 al Capitalei, care și-a făcut locul de veci taman în cavoul generalului Iacob Lahovari. E adevărat, după scandalul din presă, Vanghelie a ieșit din mormântul generalului, dar gestul a rămas!

Tot în Cimitirul Bellu, care este sau ar trebui să fie, după cum clamează, cu mândrie, administrația acestuia, un muzeu în aer liber, mormântul generalului Emanoil Ionescu a rămas fără cruce și fără gardul de protecție (din fier, bineînțeles). De pe mormântul colonelului Gheorghe Groholschi, aflat în Cimitirul Eternitatea, din Iași, a fost furată o superbă statueta din bronz. Sunt morminte, din ce în ce mai multe, a căror grijă nu mai are cine să o poarte. Ce-i de făcut?

Nemulțumit de starea mormintelor unor militari din Cimitirul Bellu, sculptorul Petre Georgescu-Dedy este de părere că Armata ar trebui să-și asume datoria de a le îngriji și proteja în fața barbariei hoților de fiare vechi - în special plăcile, statuetele și ornamentele din bronz - dar și a samsarilor de morminte.

Dacă o vom ține tot așa, o să ajungem să ne păzim, cu ziua, unii pe alții!...

Dumitru ROMAN

L-am auzit pe consilierul prim-ministrului Victor Ponta, distinsul domn György Frunda, susținând pretențiile maghiarilor români, proaspăt reprezentați în guvernare, prin politicienii UDMR. Nu mi s-a părut deloc exagerat când a spus că minoritatea maghiară și altele decât ea s-ar simți bine la modul european, dacă am ajunge ca președintele României, în mesajul de Anul Nou să spună "la mulți ani!" și în ungurește, nemțește, țigănește etc.

Chiar nu mi se pare ieșit din comun, având în vedere că el este președintele tuturor celor care se simt cetățeni români. Chiar și papii de la Vatican fac urări și binecuvântări în majoritatea limbilor europene, ceea ce nu înseamnă că latina și italiana au încetat să fie limbile oficiale ale Sfântului Scaun.

Cu alte cuvinte, la nivelul declarativ, s-a părea că stăm foarte bine, din perspectiva democrației și a statului de drept. Dar ia să vedem cum stăm ceva mai jos de nivelul tribunei, mai pe acasă pe la noi, prin locurile unde frământările autonomiei etnice nu-i lasă pe edilii locali să doarmă noaptea.

Președintele și prim-vicepreședintele Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", filiala Covasna, ne semnalează printr-o scrisoare că în Cimitirul central din orașul Sfântu Gheorghe, parcela eroilor căzuți în Primul Război Mondial este lăsată în paragină, iar obeliscul este profanat

de vreo șase ani. Astfel, acest însemn omagial de cinstire a militarilor căzuți pentru patria lor, indiferent unde și cum s-ar numi ea, a devenit un simbol al extremismului xenofob, ignorant și barbar.

Poate din acest motiv al exprimării unor drepturi închipuite, autoritățile locale (primărie și consiliu județean) ignoră cu desăvârșire locul și nu fac niciun fel de ceremonie

cu prilejul Zilei Eroilor. Aici nu mă refer la Ziua de înălțare ce cade după Paștele ortodox, neapărat, ci chiar la Ziua Eroilor maghiari și imperiali totodată, care s-ar potrivi, prin forțare, politicii de sfâșiere a drapelului național românesc, ori de câte ori un eveniment major le aduce aminte și nostalgicilor că sunt totuși cetățeni ai statului român.

Despre starea acestei opere comemorative de război, Asociația județeană a scris Președinției, Guvernului, Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Culturii, instituții de bază ale statului de drept. Sensibilizate până la lacrimă, acestea au trimis constatatori, care chiar au constatat și atât, neputând influența cu nimic atitudinea politicienilor locali.

"Cel mai mult s-a implicat Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, care a venit de vreo cinci ori. Au luat la rost autoritățile locale (sic!), i-au somat (sic!), dar acestea până acum n-au mișcat nimic", aflăm din scrisoarea filialei județene amintite.

Explicația acestei situații ridicole în care au căzut instituțiile statului de drept ar fi pe de o parte că nu a fost sesizat și Ministerul Afacerilor Interne,

Un cimitir al eroilor care strigă peste timp

căruia din câte am auzit i s-ar subordona, evident democratic, unitățile administrative teritoriale, respectiv locale, iar pe de altă parte faptul inadmisibil al Parlamentului de a nu fi votat în limba maghiară legile administrației și cele ce reglează îngrijirea mormintelor și operelor comemorative de război.

În această situație dată se știe că președinții, primarii și consilierii maghiari nu au acces la reglementări, în ținutul respectiv, limba română fiind doar o banală limbă străină, după curiculă, nu-i așa!

Dar aici nu-i vorba numai de atitudine antimajoritară, ca să mă exprim elegant, ci de o crasă ignoranță și prostie, ca să fu foarte exact. Să ne explicăm,

pentru a evita propagandismul insultător.

O documentare oficială din 1984 menționa că cimitirul și monumentul sunt bine conservate și îngrijite. Atunci, se semnală că în cimitir sunt 86 de morminte de ostași, cu cruci de piatră, căzuți în perioada 1914-1918, proveniți din armatele austro-ungare și germane. Pe laturile monumentului erau inscripționate 328 de nume de ostași localnici, majoritatea maghiari și germani. Printre ele și opt nume românești. Evident, nu știm dacă cei scriși pe monument își au și osemintele acolo sau urmașii au făcut un gest de pioșenie, consemnându-i.

Domnul dr. Ioan Lăcătușu a scris un studiu documentat în arhive, din care aflăm foarte multe și detaliate adevăruri.

Rezultă pe bază de documente că în cimitir, în morminte individuale și în groapa comună de sub obelisc, sunt osemintele a 146 de militari (1917-1918), originari din România, Ungaria, Austria, Germania, Italia, Slovacia, Macedonia, Cehia, Croația, Rusia și Ucraina.

Numărul atât de mare de eroi se explică prin faptul că în zonă a funcționat, în Primul Război Mondial, un spital de campanie.

Acest cimitir a fost amenajat și definitivat până în 1935 de Societatea Cultul Eroilor, în conlucrare cu Primăria orașului Sf. Gheorghe, cu unitățile militare din această garnizoană.

După al Doilea Război

Mondial, edilii orașului nu s-au mai ocupat în mod special de el, fiind considerat, nu-i așa, o mărturie a imperialismului. Totuși, fiindcă și propaganda hortystă își lăsase urma peste el, și pentru că avea mulți eroi din armatele austro-ungare, n-a fost distrus, în perioada lui Ceaușescu, pentru că putea fi folosit în alimentarea extremismului, prin valoarea sa simbolică.

Oare ce au pățit edilii de acum ai locului? Să fi uitat ei că acolo zac oasele reprezentanților eroilor militari din trei sferturi de Europă? Să nu dea bine acest lucru pentru drepturile egale și democratice, mult invocate? Oare moartea nu i-a egalizat pe acest bieți ostași, trimiși fiecare, fără să fie întrebați dacă vor, să lupte pentru națiunile lor, de mai marii vremii?

Sau doar faptul că în pământul acela zac și foarte mulți români să fie cauza ce duce la efectul pe care-l vedem astăzi? Până la urmă, nici atâta lucru n-ar trebui să fie suficient pentru atâta ostilitate etnică, fie ea și postumă, dacă amintesc faptul că toate numele de oameni și localități sunt maghiarizate, în evidențele timpului, existente în arhiva Primăriei din Sf. Gheorghe.

Noi,ăștia pe care unii ne consideră naționaliști extremiști, nici nu ne supărăm că în hârtiile alea scrie: Ilie Naczi, Falkuje, Rumánien; Juon Dinka, Dubruno, Rumán, Konstant. Zugar, Rakatou sau Johann Tok,

Décse, Arad, Ungarn.

Știm că acesta e obiceiul în limba respectivă și nu acuzăm pe nimeni că românii au fost ascunși scriptic sub altă haină de botez. Rămânem, însă, cu gustul amar că de osemintele acestor nevinovați par a-și bate joc fudulii noștri contemporani.

Osemintele acelor eroi au fost puse la un loc spre cinstire de statul român, pe baza unei legi a regimului mormintelor și cimitirelor de război, din 1927, unde se preciza ce înseamnă mormânt de război, adică locuri unde sunt îngropate oseminte de "ostași români, fără nicio deosebire de religie sau origine etnică..., ostașii, supuși ai fostelor state beligerante, amice și inamice, și internați civili, căzuți în timpul și din cauza războiului".

Mai multă democrație și cinstire postumă decât aceasta, oare ce-ar mai putea fi? Oare Uniunea Europeană, în care suntem mândri că existăm, să nu însemne nici ea nimic în fața pretențiilor "legitime și cu nimic exagerate" ale unor confrăți de-ai noștri de-a scuipa cu ardoare în capul celorlalți?

Dă-ne, Doamne, un președinte care să le spună "La mulți ani!" și în limba maghiară, dar și acest lucru politic și profund european va fi gratuit, dacă nu conștientizăm că viitorul nostru este împreună, așa cum și trecutul, bun sau rău, ne-a fost tot împreună. ■

Gl. bg. (rtg.) Grigore BUCIU

Dedicăm această rubrică poetului Ioan Benche, din Ardeal, unul dintre poeții contemporani care mai cred în Patrie și-n jertfă pentru Neamul Românesc. Ioan Benche ne-a trimis la redacție noua sa carte cu „poezii de suflet românesc”, tipărită la Editura NAPOCA STAR, din Cluj-Napoca, și intitulată *Patria din cuvânt*.*

După atâta amar de nihilism și

de vid identitar, în care ne-au adus cei care s-au perindat, de un sfert de veac încoace, la cârma acestei țări, făcându-ne să ne fie rușine de noi înșine și de strămoșii noștri, iată că mai sunt români, mai sunt poeți care îndrăznesc să scrie cu gândul la Patrie și la iubirea de țară. Când

școlare - nu știe ce înseamnă istoria și sentimentele ce i-au încercat pe înaintașii noștri, stropite cu durere și sânge, pentru acest pământ numit România.

Având în vedere structura cărții, în două părți - „Alfabet pe prispa

Patria din cuvânt

ungurii își flutură cu nerușinare steagurile în Ardeal și vor să rupă trupul României, gestul poetului Ioan Benche este nu numai un strigăt de revoltă, ci și o chemare „La arme!”. Să luăm aminte!

Despre *Patria din cuvânt*, publicistul Grigore Buciu notează: *Gestul poetului se vrea unul didactic, căci volumul este dedicat în primul rând celor doi nepoți, cu intenția declarată de a-i învăța ce înseamnă Patria. În realitate, este o scriere adresată tinerei generații, care - nu din vina ei, ci din cauza programelor*

țării” și „Alfabet în haină ostășească” -, ne aflăm în fața unei încercări de alfabetizare patriotică, autorul scriind câte o poezie pentru fiecare literă din alfabetul românesc.

Patria este în cuvintele limbii române și fiindcă haina militară este un simbol național, un semn al puterii unei națiuni, ea se prezintă și sub această înfățișare. Desigur, este o nostalgie după vremea când cuvântul pleca la oaste, chemat de țară să se instruiască și să s-ntoarcă în permisii pentru a se odihni pe prispa casei, legând astfel

Elogiu

*Câteodată îi ghicesc sub pleoape -
Înalți, frumoși, ca-n limpezimi de ape,
Iar altădată îi fugăresc prin vene -
Voinici și iuți, cu fulgere-n sprâncene...*

*Câteodată îi numesc vioară
Și ei vibrează, încovoiați de stele;
Un ordin scurt și trupul se-nfioară
De arma altoită în strămoșești drapele.*

*...Cu pieptul scut, se confundau cu țara,
Dar astăzi n-au nici pușcă la picior,
Căci nu mai stau în post cu primăvara,
De-aceea de cătane îmi este dor...*

Munți

*Trec munții mei, albiți întru iernare -
Cu șir întreg de străluciți bărbați,
Pentru a Țării tainică-nălțare,
Pe piscuri dragi, irupte din Carapți.*

*Mi-s pașii grei, ca plumbul, de-nceputuri,
Când sparg adânc granitul din priviri,
Când sfânt e gândul, resculptat în scuturi,
Peste pământul ros de amintiri.*

*Pâlc de eroi îmi izvorăsc cub pleoape,
Dând tâlc de foc, spre vrednice istorii -
Din vremuri vechi, simboluri să dezgroape,
Întinerind un timp de lungi memorii...*

indestructibil cele două noțiuni
patrie-casă într-unul singur - vatră
strămoșească.

Acum, pentru mulți români - dacă
or fi români cu adevărat! -, aceste
construcții verbale par artificiale și
cu totul neinteresante, dar până la
ei, noi, ceilalți, am crezut în ele și ne-
am trecut viața prin spiritul lor. Noi,
care mai putem gândi iubind țara
în care suntem, suntem ca țărani:
„osteniți, în pridvor / și își adună //
îngâdurările / înlăuntrul lor...”

Ioan Benche a scris aceste
versuri - așa cum declară pe
pagina de gardă a volumului -
pentru nepoții săi, Andrei Ionuț
și Diana Maria, pentru a-i învăța
„ce înseamnă Patria”. Fie ca alte
milioane de români să le citească
nepoților lor. ■

Dumitru ROMAN

*Ioan Benche, *Patria din cuvânt,*
poezii de suflet românesc, Editura
Napoca Star, 2013.

Dacică

Mă alint cu tremurarea vindecărilor de lună,
Când pe boltă stea ne este, Mamă - Dacia străbună -
Singur îmi aprind poemul, ca o dragoste rămasă,
Peste munții mei, înalții, coborâți la mine-n casă...

Și mă scurg șuvoi febrile, de iubire, printre văi,
De mă doare, ziua toată, trupul sfârtecat de zei -
Despletesc în cuget timpul, iar de spațiu sunt flămând
Și-n pridvorul veșniciei, vremuiesc Țara din gând...

Văd istoria prelinsă în ulcelele de lut,
Când mă-mbăt cu prea mult soare, știu strămoșii să-mi ascult
Și simțind Dacii-bărboșii, cum mi se adună-n piept,
Scriu o cronică străveche, scrijelată-n ochiul drept...

Lirica eroică românească

La începutul anului 1942, când salvele tunurile
românilor răsuna dincolo de Prut, pentru
eliberarea fraților noștri, în țară apărea o carte
de poezie intitulată Lirica eroică românească.

Volumul - în fapt o antologie -
cuprindea cele mai frumoase
poezii despre patrie, dragoste
de țară, jertfa pentru glia
strămoșească, semnate de cei mai
cunoscuți poeți. Citez din *Cuvântul
înainte*, semnat de profesoara
Victoria Gavrilescu, autoarea
antologiei:

“Prin înalte simțăminte
ce cuprind, poeziile patriotice,
menite să înflăcăreze minți și să
îmbărbăteze inimi, vor trebui
studiate cu toată seriozitatea ce
incumbă acest gen de producțiune
artistică națională.”

Iată câteva dintre poeziile

adunate în această carte: Imnul regal (Vasile
Alecsandri); Răsunetul (Andrei Mureșanu); Pui de
lei (Ion Nenițescu); La arme! (Mihai Eminescu);
Sus inima (Nichifor Crainic); Tricolorul (Ciprian
Porumbescu); Patria (Nichifor Crainic);
Țării mele (Vasile Voiculescu); Limba
noastră (Alex. Mateevici); Hora Unirii
(Vasile Alecsandri); Rănitul (Aron
Cotruș); Îndemn la luptă (Nicolae
Vulovici); Doină (Mihai Eminescu); Eroii
(George Murnu). Sunt doar câteva din
poeziile care ne-au însoțit istoria, i-au
îmbărbătat pe români în clipele grele.

Poate că ar merita ca această
antologie (care în vremea
comunismului a fost ținută la index,
din cauză că în paginile sale se afla
Imnul Regal, dar și din cauza unor
autori intrați în dizgrație sau băgați
în închisori (Nichifor Crainic, Vasile
Voiculescu). ■

A plecat dintre noi, după o grea suferință, comandorul de marină Neculai Pădurariu, membru în Consiliul Director Central al Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria".

Născut la 5 decembrie 1934, a rămas orfan la o vârstă fragedă, fiind luat în grija unui unchi și

autodidact. A urmat cursurile Liceului de limbi clasice (greacă și latină), unde și-a cultivat înclinația pentru lingvistică și istorie. S-a înscris la Facultatea de Științe Naturale, pe care a părăsit-o, în scurtă vreme, în favoarea Școlii Militare de Ofițeri de Marină din Constanța. Absolvent al unor

(Secția Legături Externe).

Cunoscător al limbilor engleză, germană, rusă, turcă, franceză, italiană, spaniolă și portugheză. Între anii 1966-1989 a fost ofițer de legătură pe nave militare și a însoțit delegații militare străine, inclusiv la nivel de ministru al apărării, aflate în vizită în România sau delegații

Comandor Neculai Pădurariu (5 decembrie 1934 - 13 noiembrie 2013)

a soției acestuia, care, neavând copii, l-au crescut ca și cum ar fi fost fiul lor. De la unchiul său, militar de carieră, veteran al Primului Război Mondial, decorat cu Ordinul "Virtutea Militară" pentru vitejia pe câmpul de luptă de la Mărășești, a deprins pasiunea lecturii și spiritul de

cursuri de aviație sportivă (1952), parașutism sportiv (1959), limbi străine, atașați militari (1975).

Funcții îndeplinite: ofițer pe Distrugătorul "D-22" (fost "Regina Maria"), nava-școală "Mircea" și alte nave; ofițer în Direcția Hidrografică Maritimă, în Statul Major al Marinei Militare și în Marele Stat Major

A murit un enciclopedist militar

A murit, la București, în ziua de 13 noiembrie 2013, comandorul de marină Neculai Pădurariu. A fost înmormântat la Cimitirul Ghencea Militar 3, condus fiind pe ultimul drum de membrii familiei sale și de o mână de colegi și prieteni. O înmormântare modestă, simplă, fără gardă de onoare, așa cum el însuși a fost: simplu, modest și discret. Adică, un ofițer de onoare.

Am lucrat câțiva ani împreună la revistele *România eroică* și *România Maritimă și Fluvială-Magazin*. A fost o onoare pentru mine să-i fiu alături și să ne

însoțim gândurile în gazetărie. Era de o punctualitate și de o conștiinciozitate exemplare. Și totuși, într-o zi a lipsit de la redacție... A fost prima și ultima lui absență. Am aflat că a fost internat la spitalul militar. A refuzat să-l văd în spital. "E prea multă suferință acolo - mi-a spus. N-are rost să vă încărcăți cu ea." Și totuși, recunosc acum, nu i-am respectat dorința. În patul acela de spital l-am văzut pe Neculai Pădurariu, sau mai degrabă umbra lui. Trupul, subțiat de boală, părea lipsit de viață, doar chipul său, cu ochii închiși, radia lumină, inteligență, suferință. Am plecat în vârful picioarelor, de teamă să nu-i

tulbur lumea în care se adâncise. A fost cea mai dureroasă imagine pe care am întâlnit-o în viață. După mai puțin de două luni am aflat că Neculai Pădurariu a murit...

Comandorul de marină Neculai Pădurariu a fost un publicist și un cercetător model prin modestia și aplecarea sa asupra trecutului nostru militar - îndeosebi asupra istoriei marinei militare și a navelor sale - și a etimologiei cuvintelor militare. În studiile și articolele sale, remarcabile prin concizie, a știut să îmbine ca nimeni altul marea-i generozitate umană cu acribia științifică a căutătorului în arhive. A colaborat la elaborarea

românești în deplasare în state din Europa, Orientul Apropiat, Africa și America de Nord.

A ieșit la pensie în anul 1990 din funcția de șef al Biroului Documentare din Direcția Informații Militare.

În întreaga sa activitate s-a remarcat ca un apărător tenace al tradițiilor marinărești și al autenticității terminologiei de marină. Ani de-a rândul a semnat, în *Observatorul militar*, rubrica intitulată *Lexicon militar*.

A participat la sesiuni de comunicări științifice și a fost consultant și coautor al mai multor cărți și studii de specialitate, publicate în țară sau în străinătate. A fost redactor și colaborator la revistele "Marea Noastră", "România Maritimă și Fluvială-Magazin", "Yacht Magazin", "România eroică". A colaborat la redactarea și editarea *Dicționarului Enciclopedic*

de Marină (edițiile din 2006, 2008, 2010) și a publicat numeroase articole în nume personal sau sub pseudonim.

A fost decorat cu Ordinul "Virtutea Maritimă" în rang de Cavaler și a primit un mare număr de diplome de merit, între care una din partea Oficiului Istoric al Marinei Militare Italiene.

A fost membru al Ligii Navale Române, al Asociației Diplomaților Militari în Rezervă și în Retragere, al Asociației Naționale a Parașutiștilor din România și al Ligii Maiștrilor Militari de Marină.

Ca membru al Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", a contribuit la cunoașterea activității acesteia în afara țării și la menținerea unor legături de colaborare și schimb de experiență cu organizații similare din mai multe țări europene (Italia, Germania, Cehia ș.a.).

Marea lui erudiție în domeniul istoriei marinei militare, în înțelegerea fenomenului lingvistic militar în context istoric, talentul și delicatețea sa ceremonioasă, modestia defineau o personalitate aparte. Nefericirile care i-au marcat, uneori, viața au fost doar în parte compensate de frumoasele realizări ale ultimilor săi ani.

Cu Neculai Pădurariu, Armata Română și în special Marina Militară pierd un istoric de excepție, un specialist desăvârșit, dar și un ofițer de o mare probitate morală. ■

**Consiliul Director
al Asociației Naționale Cultul
Eroilor "Regina Maria"
Liga Navală Română,
Filiala București**

Dicționarului enciclopedic de marină, operă de referință în literatura de specialitate, a scris sute și sute de articole. Și totuși, lucrarea sa de căpătâi rămâne, deocamdată, risipită în zeci de publicații militare.

Ar fi dorit să-și adune scrierile într-o carte. Dar, pentru el, timpul n-a mai avut răbdare. Să sperăm că se va găsi cineva să-i împlinească gândul cel din urmă al vieții. ■

Colonel (r) Dumitru ROMAN

Cărturarul

Comandorul Neculai Pădurariu a fost mereu în corespondență cu comandanții de flotilă și de nave occidentale (îndeosebi veterani și

istorici militari), cu muzee și reviste prestigioase de marină, a fost colaborator constant al acestora decenii la rând. În presa militară românească a fost un meseriaș în semantica limbajului marinăresc.

Cărturar prin vocație, școlit până la pedanterie, a fost în toată viața lui robul sensului esențial și al detaliului semnificativ. Pentru el, dreptatea și nedreptatea nu se aflau în societate, ci în cărți. Tot ceea ce a scris - și a scris enorm, în zeci de publicații românești și străine - a fost pentru a îndrepta greșelile altora. El nu este autorul unor ample istorii sau enciclopedii, ci cutia de rezonanță a acestora. N-a scris niciodată pagini întregi, ci doar colțuri de pagină. Dar câtă elocință și elocvență! Câtă concizie. Miniaturi, bijuterii. Citea și

corecta operele altora. Scria erate. Prin asta s-a făcut de temut.

Suferea fizic la erorile apărute în cărți, la abaterile de la norme sau de la adevăr. Și-atunci îndrepta. Dar nu polemic sau acuzator, ci firesc, calm, din datorie. Cu bunătate chiar.

Pentru că așa era el: un om delicat, elegant, modest.

O mână de om cu o servietă mare, grea, care îl încovoia parcă.

Mergea, cu capul plecat, pe alei, pe holuri sau culoare pustii, dar niciodată pe mijlocul lor, ci pe margine. Lăsa loc altora... Dar cine-i poate lua locul comandorului Neculai Pădurariu? ■

Colonel (r) Viorel DOMENICO

La 6 ianuarie 2014 a fost condus pe ultimul drum Geratimusz Morar, veteran al celui de-al doilea război mondial. A murit la vârsta de 97 de ani. A făcut parte din conducerea Asociației Naționale a Veteranilor de Război, filiala Sibiu, unde a muncit până în ultimii ani ai vieții.

A fost un om care a știut să-și păstreze optimismul și umorul, deși viața l-a pus față în față cu moartea și cu războiul. A făcut parte din Batalionul 17 Vânători de Munte, din Brigada a IV-a Vânători de Munte, iar din 22 iunie 1941 până în 1944 a luptat în Ojeva, în Basarabia, a trecut în Ucraina, a fost rănit la Mariopol, a ajuns în Crimeea, a luptat la Kerci, apoi în Sudac, la Sevastopol, în Caucaz, dar și la Ceaplinka, Simferopol, Eupatoria.

Aproape trei ani a trăit cu arma în mână, sub ploaia de gloanțe și schije, în frig și în foame, și pe paturi de spital. A fost rănit de cinci ori. De fiecare dată, a avut norocul să scape cu viață. Când a fost rănit la cap, glonțul a pătruns prin cască și cum traiectoria a fost razantă, rana nu a fost fatală. Altădată a fost rănit la un picior. L-a rămas osul gol, fără carne. Dar s-a vindecat și de data asta.

Cel mai mult a avut de suferit, însă, din cauza frigului. Într-o noapte a adormit pe proiectile. Dimineața, când s-a trezit, era înghețat; era

în Caucaz, într-un sfârșit de noiembrie. Vreo câteva zile a mers într-un picior, sprijinit cu un băț, apoi într-un sat a gasit o doctoriță, care a luat un pumn de mălai, sare și glie, le-a amestecat și i le-a pus pe genunchi. A repetat leacul și după trei zile s-a ridicat în picioare.

plecat din portul Sevastopol, îmbarcați pe 14 nave. Militarii n-au avut voie să ia cu ei decât arma și sacul de merinde. El a înlocuit pâinea din sac cu o anvelopă de mașină. Asta i-a salvat viața. În duminica de 14 mai 1944, pe la ora 12, avioane inamice au atacat și au scufundat câteva nave. Doar

General de brigadă Geratimusz Morar

Cu moartea s-a întâlnit mereu, dar a învățat s-o privească cu un soi de umor, atunci când era vorba de el. A avut puterea de a anticipa nenorocirile. În mai 1944, au

două au rămas neatînse, iar una, pe care se afla și el, a fost grav avariata și a început să se scufunde. Au sărit în mare. Peste 30 de militari au rămas, o noapte, în apa rece. A doua zi, dimineața mai erau în viață doar cinci! Pe la ora 11-12 au venit două hidroavioane care au lăsat scări de frânghie și i-au salvat. Între ei, Geratimusz Morar, cu mâinile încleștate pe anvelopa de mașină.

Din 1941 până în 1944 n-a corespondat deloc cu familia. Când s-a întors acasă, a aflat că tot satul îl credea mort. În cimitir era o groapă și o cruce cu numele lui. Îi murise moartea!

La 6 ianuarie 2014, Geratimusz Morar a fost condus pe ultimul drum, să-și doarmă somnul de veci sub o cruce, în Cimitirul Eroilor din orașul Sibiu.

Dumnezeu să-l odihnească în pace! ■

**Colonel (rtg.)
Dumitru ANGHELOIU**

Ne-au sosit la redacție ultimele numere din anul trecut și primele din acest an, editate de filialele noastre din județe. Ne face plăcere să le prezentăm în cele ce urmează. Publicațiile care vor sosi între timp, vor fi prezentate în numărul viitor.

• **Brăila eroică** nr. 17! Ultimul număr din anul trecut (2013) al revistei editate de Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", Filiala Județeană Brăila, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean și Asociația Națională a Veteranilor de Război, Filiala Brăila, este dedicat Artileriei române moderne. După cum se știe, în 2013 s-au împlinit 170 de ani de la înființarea, la 10 noiembrie 1843, a primei baterii de artilerie în Țara Românească. Orașul Brăila are tradiții artileristice încă din 1877, când prin Decretul nr. 550, din 5 februarie, a fost înființat Regimentul 3 Artilerie, avându-l la comandă pe colonelul Henrich Herkt. de atunci, au urmat alte și alte unități de artilerie. Din cei peste 170 de ani trecuți de la înființarea artileriei moderne în România, unitățile de artilerie din Brăila au peste 135 de ani de existență. Perioadele în care au ființat în orașul Brăila unitățile de artilerie au fost:

- Regimentul 3 Artilerie "Franța" - 71 de ani (1878-1949);
- Regimentul 25 Artilerie - 53 de ani (1952-2005);
- Regimentul 65 Artilerie Antitanc - 41 de ani (1964-2005);
- Regimentul 285 Artilerie -

27 de ani (1968-1995);
– Divizionul 170 Rachete Tactice - 13 ani (1982-1995);
– Divizionul 305 Artilerie - 7 ani (1995-2002);

În prezent mai ființează doar

o singură unitate de artilerie (!?) - Batalionul 285 Artilerie "Vlaicu Vodă", înființat cu 18 ani în urmă.

Colonelul (ret.) Petru Gurău, coordonatorul documentarului "Artileria la Brăila", supune atenției o propunere care, credem noi, merită luată în seamă: "Având

în vedere că Regimentul 3 Artilerie "Franța" și-a continuat activitatea din Regimentul 3 Artilerie de la Bacău, că acesta din urmă a avut o contribuție substanțială la înființarea Regimentului 285 Artilerie din care ulterior s-a desprins actualul Batalion 285 Artilerie "Vlaicu Vodă", socotim că nu ar fi de neglijat ca actuala conducere a singurei unități de artilerie din Brăila să facă demersurile necesare pentru preluarea tradițiilor unităților respective și, de ce nu, să se realizeze un spațiu muzeistic adecvat. Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", Filiala Brăila, precum și ofițeri de rezervă care au activat în unitățile de artilerie din orașul nostru vor fi interesați în

realizarea în practică a acestor idei."

Subscriem acestei propuneri. Măcar cu tradițiile să rămânem!!!

Numărul de revistă pe care îl semnalăm aici cuprinde, desigur, și alte articole interesante, pe care - suntem convinși - le veți citi cu plăcere.

Felicitări realizatorilor revistei!

• **Argeș-Cultul Eroilor**, nr. 7/2013, revista editată de Filiala județului Argeș a Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria". Iată doar câteva titluri menite să ne cheme la lectură: *Centrul de studii și păstrare a Arhivelor militare istorice din Pitești, depozitarul memoriei documentare a armatei române; Mihai I; Comemorarea eroilor; Cercurile școlare "Cultul Eroilor"; Să ne amintim de ei!; Drama profesorului Marin Z. Ghencea; Elogiu Serviciului Sanitar. Laudă medicilor argeșeni.*

Dincolo de aceste titluri, vă supunem atenției un articol de atitudine, semnat de jurnalistul Traian Ulmeanu, la care, în ce ne privește, subscriem întrutotul:

"Piteștenii mai în vârstă își amintesc de ea. În peisajul lăcașelor de cult creștin-ortodoxe, Biserica "Sf. Nicolae" era bine individualizată: era "biserica cu ceas". Donația farmacistului Ștefan Babic o făcuse celebră; ceasul poate fi văzut și astăzi - păstrat la Muzeul Județean Argeș.

Biserica "Sf. Nicolae" își datora celebritatea unui eveniment singular în istoria țării. Aici, la Pitești, în acest lăcaș de cult, se săvârșise, în prezența domnitorului Carol I, primul

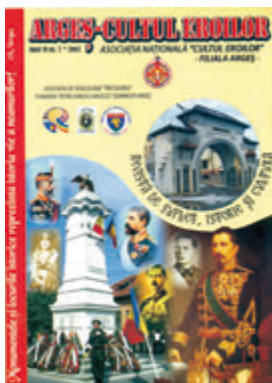
Te Deum în cinstea eroilor români căzuți în Războiul pentru Independență. Era ziua, rămasă în hronicul României independente, de 30 aprilie 1878.

Între atâtea evenimente care dau identitate Piteștilor, acest Te Deum, primul - repet - ținut în România independentă, este un punct de reper în istoria noastră.

Ridicată în a doua jumătate a secolului XVIII, pe Ulița Mare, biserica avea să fie distrusă de cutremurul din 1802. Pe 30 octombrie 1812, ea era reconstruită. Un incendiu care a cuprins centrul târgului, în seara zilei de 18 august 1848, avea s-o distrugă din nou. Sf. Nicolae, socotit ocrotitorul bisericilor, avea să facă (iarăși) o minune: în 1864 era ridicată și mai falnic - cu două turle. Din 1873, un ceas cu patru cadrane o făcea și mai privită și utilă în comunitate.

După 98 de ani de la reconstrucție, existența ei se sfârșea tragic: la 29 iunie 1962 era demolată, după un referat "de specialitate" mincinos, cum că era afectată de ... șubrezenie.

Ne întoarcem în zilele noastre. Cred că mulți concitadini au observat dispariția, din spațiul care marca locul unde fusese Biserica "Sf. Nicolae", a machetei acesteia. Salutată ca un gest de fixare a memoriei locului, macheta (222 cm lungime, 120 cm lățime și 180 cm înălțime) fusese ridicată pe un soclu și sfințită la 26 decembrie 2008.

Macheta a dispărut fără explicații publice.

Întrebarea «Argeșului» este simplă: de ce a fost luată de acolo? Și, imediat, completăm întrebarea cu o sugestie. Întrucât acest loc a fost dăruit cu o istorie sacră (prima cinstire - din partea regelui și a Bisericii ortodoxe Române - a eroilor Războiului pentru Independență), este

de datorie autorităților locale (Primăria Pitești, în primul rând), apoi a celor culturale, să marcheze acest punct sfânt în conștiința neamului cu un monument pe măsură. Panoul existent astăzi este insuficient. *Ar fi un gest de recunoștință al generației de azi pentru cea care, cu prețul sângelui, a apărut ființa națională...*

• COLUMNA

2000 - revista de cultură istorică editată de Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", Filiala Timiș - a ajuns, în 2013, la nr. 55-56! Este o reușită publicistică remarcabilă atât prin conținutul fiecărui număr cât și prin efortul financiar pe care îl fac confracții noștri din Timiș pentru tipărirea revistei în condiții grafice deosebite. Numărul 55-56 (iulie-decembrie) 2013 este dedicat, așa cum se arată pe

prima copertă, "aniversării a 95 de ani de la înfăptuirea Marii Uniri, împlinirii a 10 ani de la înființarea Liceului Teoretic "Vlad Țepeș" Timișoara, Zilei Sfântului Apostol Andrei, Ocrotitorul românilor, și Zilei Naționale a României". Așadar, o ediție specială, care îmbină cum nu se poate mai bine trecutul cu prezentul. Iată doar câteva titluri care, credem noi, vă vor îndemna să căutați revista (chiar dacă ea a apărut anul trecut!): *Aspecte privind contribuția ASTREI la realizarea Marii Uniri* (prof. dr. Cornel Petroman); *Uzdinenții la Alba Iulia, la Marea Unire a românilor* (Vasile Barbu, Uzdin, Voivodina-Serbia); *Marea Unire și Banatul* (Tiberiu Ciobanu); *1812-2012. 200 de ani de la răstignirea Basarabiei* (prof. univ. dr. habilitat Valeriu Dulgheru, Chișinău); *Elisabeta, prima regină a României* (prof. Gilda Stoica); *Dimitrie Cantemir, principele-cărturar al neamului românesc* (Tiberiu Ciobanu); *Victorii celebre ale oștilor române. Brașov, 17 iulie 1603* (Tiberiu Ciobanu).

• **Arma Pontica**, nr. 1 (15), februarie 2014, este racordată aproape în totalitate la viața culturală și la tradițiile locuitorilor județului Constanța. Iată doar câteva din titlurile care ne trimit la evenimentele care au avut loc în județ: Al treilea an de comemorare pe aerodromul Tuzla (Oștea Pavel); Turtucaia 2013 (Remus Macovei); 25 Octombrie cu prietenii bulgari

(Dan Nicolau); Ziua eroilor sârbi sărbătorită la Medgidia (Traian Nechita); Întâlnire interetnică de Ziua Unității Germane la Forumul Democrat German Constanța (Vasilica Mitrea); 13 decembrie - Ziua tătarilor din România (Nihat S. Osman); El a luptat pentru România (Mihail Gavril Andreescu);

14 Noiembrie - Ziua Dobrogei (Sorin Marcel Colesniuc). Și exemplele ar putea continua, demonstrându-ne, dacă mai era nevoie, că Filiala județului Constanța a

Asociației Naționale Cultul Eroilor «Regina Maria» este o prezență remarcabilă în actualitatea județului. Așa se explică, poate, și faptul că apariția revistei «Arma Pontica» este întotdeauna în grafic! Felicitări!

• **Bacăul Eroic.** Editată de

Asociația Națională Cultul Eroilor «Regina Maria», Filiala județeană «Colonel Corneliu Chiries» Bacău, revista *Bacăul Eroic* nr. 7, anul IV, 2013, apare în condiții grafice excelente. Consacrat împlinirii a 95 de ani de la Marea Unire, acest număr cuprinde, însă, și alte articole

interesante, între care semnalăm medalioanele consacrate mareșalului Alexandru Averescu (75 de ani de la moarte), generalului Eremia Grigorescu (150 de ani de la naștere), generalului Traian

Moșoiu (Apărătorul Marii Uniri) - trei dintre personalitățile care ne-au marcat istoria și despre care, din păcate, se vorbește atât de puțin în presa noastră. De aceea, cred că inițiativa confrăților băcăuani merită preluată și de alte publicații. „Nu trebuie să uităm eroismul și jertfa oștirii române pe

câmpurile de luptă ale Primului Război Mondial” - ne îndeamnă colonelul (r) Paul Valerian Timofte în editorialul intitulat: *Speranța mea*. „Consider, adaugă ceva mai încolo editorialistul, că a evoca momente memorabile ale istoriei noastre naționale nu înseamnă a face notă

discordantă cu societatea noastră, care, astăzi, este tot mai divizată și măcinată de o criză financiară, morală și economică perpetuă, în care globalizarea este contrapusă statului național...” În 2018, toți românii vor

sărbători Centenarul Marii Uniri. *Speranța mea* - ne spune editorialistul *Bacăului Eroic* - este ca acest eveniment să găsească România în granițele sale firești, așa cum ni le-au lăsat înaintașii acum o sută de ani! ■

Rubrică realizată de Dumitru ROMAN

Eroul din familia mea

Subfiliala Mangalia a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” ne propune o antologie de creații ale elevilor și cadrelor didactice din oraș, intitulată „Eroul din familia mea”.

Este o inițiativă lăudabilă, dezvoltată sub îndrumarea dascălilor, în care au fost implicați membrii asociației, instituții de cultură și administrație locală. A fost o modalitate ingenioasă de a-i stimula pe elevi, uneori și pe dascăli, să-și scrie amintirile pe care le mai au și așa cum

le au despre bunicii și străbunicii lor care au participat într-un fel sau altul la ultimul război prin care a trecut România.

Este o revigorare a memoriei, dar și o stimulare a talentului literar, ambele reunindu-se într-o reușită benefică: alimentarea mândriei naționale din interiorul familiilor. Este cu totul deosebit să te simți responsabil și legat moral și spiritual de trecutul patriei tale, prin jertfa părinților și bunicii tăi.

N-ar fi rău ca această experiență să se generalizeze la toate cercurile „cultul eroilor” din școli și să fie ceva din modalitățile de comemorare anuală cu prilejul Zilei Eroilor. ■

Romanul celor trei oglinzi

Vasile S. Popa, *Ultima noapte la Tanais, Societatea Scriitorilor Militari, București, 2012*

Fostul redactor șef al *Observatorului militar* și șef al *Grupului de Presă al Armatei* ne-a dăruit o carte foarte complexă ca stil și abordare, despre condiția omului militar. Mi-am intitulat aserțiunea "romanul celor trei oglinzi", deoarece autorul, oscilând între tentația romanului și puterea înrobitoare a istoricului copleșit de date exacte și documente, își pune personajul să-și împartă viața în trei. Pe de o parte, este generalul responsabil de viața unor publicații militare, și aceasta este imaginea lui oficială, reprezentată de autor, poate cam prea idealizată; pe de altă parte, e vorba de pasiunea lui pentru istorie, cu focalizare pe Stalingrad, pe mareșal și pe ceilalți generali din încercuire, ceea ce reprezintă imaginea aproape conspirativă a personajului, căci faptele, argumentele și comentariile nu concordă cu linia oficială, iar interlocutorii săi sunt cei dezavuați de regim. În sfârșit, există și o imagine a vieții private, care împlinește ca scriere, cel mai bine, condiția de roman.

Interesant este că autorul le tratează separat, ca stil, și personajul principal, Andrei Naparu, le trăiește și el separat, pe fiecare ca și cum n-ar fi nicio linie de unire între ele. Trei lumi aproape paralele.

Cartea debutează destul de greoi, dar pe parcurs începe să te captiveze și să te țină într-o curiozitate bine

conturată. Mai cu seamă iubitorul de istorie va găsi o multitudine de date și citate din documente, despre marea înclăștare, atât de dramatică pentru armata română, de la Cotul Donului.

Într-un fel, în ansamblul ei, cartea este o mare retrospectivă, din toate punctele de vedere. Generalul este în rezervă, bolnav și epuizat, și așezat într-un fotoliu pe terasa casei sale din Cotroceni își rememorează viața, cu întâmplări, judecăți și comentarii; conducându-ne treptat pe cele trei direcții, ca să ajungem în cele din urmă să-l cunoaștem. Aproape simbolic, această reconstituire de memorie se întâmplă pe fundalul zgomotos al buldozerelor care rad cartierul din Dealul Spirii - Uranus - și pământul de sub mănăstirea

lui Mihai Viteazul, înăbușind în praful destrucției orașul și personajul care-și visează viața în amurg.

În personalitatea lui s-au contopit imaginea colonelului Radu Olaru, fost, până la evenimentele din decembrie 1989, redactorul șef al ziarului central al

armatei, cu farmecul lui aproape taciturn, cu pasiunea pentru pictură și modul lui specific de a lucra cu subordonații. Peste aceasta se suprapune experiența de redacție și de viață a autorului, și el, fost redactor șef, mai cu seamă în ceea ce înseamnă istorie, legătura cu Vasluiul începuturilor și cu experiența dramatică a refacerii post-operatorii. Cine a lucrat în Grupul de Presă al Armatei îi recunoaște în numele anagramate din carte pe redactorii reali care au scris ani de zile publicațiile armatei: Bejancu,

Tarco, Drăgoi, Strujan, Roman, Luca, Radoslavescu, Ionescu, Moldovan ș.a.

Aș îndrăzni să spun că acest tronson din carte este cam idealizat, autorul dorind probabil să curețe chirurgical presa militară și ziaristii de balastul ideologic comunist al epocii, și să arate doar latura bună a scrisului. Acesta este, însă, un neajuns care anihilează specificul epocii. Dincolo de aceasta, atmosfera de redacție, relațiile dintre oameni, exigența, corectura textelor, personajele, unele pitorești chiar, sunt autentice. În afara redacției cu steaguri și microfoane ascunse sunt escapadele redactorului-șef Naparu, în casa unui veteran al războiului din est, unde mai vin încă doi generali, foști comandanți remarcabili pe front. Acolo, ca într-o lojă secretă, se oficiază de fiecare dată reluarea obsesiei Stalingradului. Naparu este interesat să afle adevărul de la martori oculari, de la eroii momentului, iar ceilalți trei se străduiesc să analizeze, iar și iar, situația și să găsească greșelile care au dus la dezastru. În toate aceste reluări apar obsesiv două idei fundamentale: aprovizionarea dezastruoasă a armatei din vina germanilor care aveau această misiune și obtuzitatea lui Hitler de a nu permite retragerea și evitarea încercuirii.

Utopia Berlinului a făcut ca 150 000 de suflete să cadă sacrificate gratuit, pentru o cauză pe care toți comandanții o știau pierdută. Ar fi putut românii să se retragă? Nu, fără discuție! Nu era vorba doar de onoare și loialitate, de cramponarea în onoare și valorile fundamentale militare, ci de o idee mai dramatică: aruncarea țării sub șenilele tancurilor germane, când nici occidentalii nu erau decizi ce și cum să facă cu războiul lui Hitler.

Andrei Naparu se convinge că mareșalul prefera să ajungă ziua

păcii, fie și învins, dar cu o țară întregă, decât să fie alături de învingători și cu o Românie în ruină și cu elitele distruse. Șeful ziariștilor militari pare a fi memorat citate și documente, pagini întregi, cam neverosimil dacă nu este lorga, dar scuzabil în condițiile în care avea laură a cărții poate fi acceptată prin convenție ca roman.

Întâlnirile din jurul ceștii cu ceai scot la iveală și alte adevăruri. Fără știrea mareșalului, cei din Marele Stat Major, dându-și seama de dezechilibrul situației și marile necazuri ale aprovizionării, plus perspectiva nemiloasei ierni rusești, au retras militari, reducând la minim numărul de unități. Era o soluție de supraviețuire, în contextul utopiei hitleriste. Pentru mareșal ar fi fost trădare, o lașitate. El era «logodit cu gloria și cu moartea», copleșit până la durere fizică de himera «recompunerii României», aflăm din gura unui general ce trăise soarta cumplită a dezastrului de la Stalingrad.

Autorul nu-l vede pe Antonescu prin greșelile lui, pentru care a plătit cu umilința și viața, ca un prinț din Troia antică. Mareșalul este, în carte, pentru îndrăzneala lui, realismul în relațiile cu regele și guvernul - "Armata este complet dezarmată, pseudoinstruită și demoralizată", incapabilă deci de a face față războiului, pentru milităria pe care o avea în sânge și pentru țara pe care o purta în inimă, pentru complexitatea lui și valoarea lui de model pentru ostași. Azi acceptăm tăcerea din cauza greșelilor lui forțate de timp și împrejurări și specifice dictatorilor.

E la fel de absurd să-l acuzi că nu s-a oprit pe Nistru cum ar fi dacă l-am acuză pe rege că nu s-a oprit pe Carei, la 25 octombrie 1944.

Marile frustrări ale frontului provocate de viața dură și mizeră, dezumanizantă a tranșeelelor, de

deciziile șefilor superiori, bune sau rele, nu contează, care i-au pus pe oameni mereu în fața morții, au crestat adânc conștiința veteranilor de război. Discuțiile lor cu Naparu despre front, mareșal, generali, ofițeri și soldați, morți sau rămași în viață, pedepsiți în țară fiindcă au luptat, nu sunt terapii psihanalitice de grup. Sunt inversul lor. Ei nu vor să se vindece, ci să-și caute greșelile, să refacă jocul războiului corect, în gând sau pe hârtie, ei fiind în rolurile lor de atunci, repetate mereu, încercând să înainteze sau să iasă din încercuire cu trupele lor.

E un fel de iertare cerută dispăruților și celor chinuți în prizonierat, chiar dacă și ei au trăit același calvar. Dar comandantul are rolul divinității pe eșalonul lui și pe situația din câmpul de luptă.

De aceea, ne apare odios premierul contemporan care vorbea de pensiile nesimțite ale militarilor. Ce știu novicii aceștia, pricepuți în toate, cât prețuiește viața unui om ce se pregătește să moară pentru o cauză a neamului său și răspunde cu capul pentru moartea celor pe care-i comandă?

Cândva, Andrei Naparu, ca reporter de teren, a cunoscut și cealaltă față a veteranului de război, scufundat în mânia tăcerii. L-a găsit pe generalul erou din est, pe-o margine de Moldovă, bătrân, bolnav și mânios, păscând o vacă slăbănoagă. Mantaua jerpelită cu care făcuse frontul îi acoperea umerii gârboviți și acum la pace, când dușmânia ideologică și de clasă se mai relaxase. O manta simbolică cu care traversa muștenia mării mâinii, după ce trecuse prin abisul nerecunoștinței, al mării umiliri ce încercase să-i vândă trecutul și credința. El nu putea ierta, nu se putea adapta acestei lumi și n-a avut nimic de spus tânărului ofițer.

Undeva, autorul cărții sugerează

că acestei umiliri aduse celor ce și-au făcut datoria pentru țară, în Estul înfrigorat ce ne-a înghețat sufletele după înfrângere, i se potrivește o zicere a lui Scipio Africanul: "Ție, popor ingrât, nu-ți va rămâne nici țărâna mea!"

Andrei Naparu este în fața ultimei oglinzi, în care i se derulează viața privată. Sub uniformă lui ursuză s-a ascuns din tinerețe sensibilul capabil de gesturi romantice și de exprimare artistică prin pictură. Dragostea cu liceanca naivă și nevinovată, dar capabilă de o neînvățată știință a iubirii, ca o misterioasă Maytrei româncă, este aproape simbolică. Eo iubire devastatoare, după care amândoi dispar de la locul faptei, unul în misiunile lui, celălaltă într-o căsnicie de neînțeles. În viața lor se deschide o paranteză de douzeci de ani, când se reîntâlnesc din întâmplare, iar simbolic și romantic, după ce fiecare își îngropase partenerul de viață.

E momentul revelației. Dincolo de ei, dar aparținându-le amândurora, se dezvoltă rodul iubirii, un băiat, care intră în viața lui Naparu târziu, ca un alt mântuitor ce iese din deșert pentru a redeștepta vechea iubire.

Scena adevărului este extraordinară, căci iubita de altădată i-l arată pe fiul ei Dan, ce făcea armata sub comanda tatălui necunoscut printr-o propoziție de sorginte biblică: "Andrei, acesta este fiul tău!" ca și cum ar fi o revărsare misterioasă peste apa Iordanului.

Această iubită din tinerețe îi devine soție și o nouă iubire calmă, grijulie, îl înconjoară pe ofițerul ce-și numără eșecurile ce l-au ținut în încercuire. Astfel, Stalingradul devine valabil pentru fiecare dintre personaje și depinde de ele și de soartă să-și găsească ieșirea din încercuire sau să se lase în pământ copleșiți de năvala înghețată a ultimei năvăliri. ■

N. Adăniloiaie, *Pagini de istorie și învățământ*, Lumina Tipo, București, 2012.

Format la școala marilor dascăli ai facultății de istorie din București, Emil Condurache, Al. Elian, I. Nestor, Andrei Oțelea, Dionisie Pippidi etc., în perioada imediat postbelică, N. Adăniloiaie s-a dovedit a fi un prolific cercetător al Societății de științe istorice și filologice din România, calitate în care a publicat numeroase materiale științifice de specialitate.

Lucrarea de față este o culegere de astfel de texte, care se remarcă prin aplecarea spre epoca lui Cuza, caz în care surprinde marea personalitate și dedicația patriotică a domnitorului, spre războiul de independență, unde aduce o serie de lămuriri necesare, spre parlamentarismul antebelic și desigur spre istoria dascălimii românești, Spiru Haret și o pleiadă de figuri luminoase de dascăli, de care se simte foarte atașat.

Dăruit cu har narativ, pe care îl îmbină meșteșugit cu rigoarea cercetătorului pentru care fiecare afirmație trebuie probată cu argumente din arhive, N. Adăniloiaie ne aduce adevărul istoric în multe probleme controversate. Aflăm astfel că Peneș Curcanul, eroul vasluian din poezia lui Alecsandri, nu-l are nicidecum ca model pe realul Constantin Țurcanu. E un erou fictiv, o licență poetică, în care se întrunesc calitățile mai multor soldați care au luptat cu vitejie pe câmpurile Războiului de Independență. Ca urmare, numele eroului alecsandrinian, devenit prototip, a generat o mișcare culturală în Moldova, ce însuma asociații, cluburi, cenacluri literare, destul de active în epocă.

Din abordarea în mai multe materiale a Războiului de Independență, m-am oprit asupra capitulării comandantului de la

Plevna al armatei otomane. Autorul merge la documente, printre care și la memoriile lui Carol I, lămurindu-ne că epitetul de „juna și brava” armată română n-au fost spuse niciodată, ele fiind creația patriotardă a altora, ce neavând simțul ridiculului prea dezvoltat au inventat astfel de siropuri.

Osman Pașa și conducerea de la Istanbul nici nu considerau armata română beligerantă, ci una aflată în rebeliune. Ca urmare, toți răniții și prizonierii români de la Plevna n-au fost tratați după regulile războiului, ci executați ca rebeli. Așa se explică de ce la Plevna n-au fost găsiți prizonieri români.

Doar întâmplarea a făcut ca, în momentul capitulării, colonelul Mihail Cerchez și trupa sa să fie în punctul cel mai apropiat de locul în care Osman, rănit, a decis să capituleze, pentru a cere astfel unele condiții.

Cerchez, copleșit probabil de importanța gestului și a clipei istorice, nu s-a simțit competent să primească sabia generalisimului otoman, ca semn al capitulării, considerând că doar principele Carol sau marele duce Nicolae al Rusiei o pot primi. Pe Carol nu l-a găsit, așa că s-a adresat rușilor. Generalul rus Ganețki a venit și i-a cerut lui Osman sabia și ordin scris de capitulare, dar acesta i-a replicat că s-a făcut deja capitularea. Sabia - simbolul capitulării - a ajuns totuși la ruși și nu la Carol, Osman confirmând că s-a predat deja cuiva din armata inamică, neinteresându-l, probabil, ce naționalitate avea cel căruia i s-a predat.

Un alt document istoric speculat intens politic și propagandistic, pe care istoricul Adăniloiaie îl lămurește,

este ziua în care s-a proclamat independența Principatelor Unite. Data este cu certitudine, luni, 9 mai 1877, când M. Kogălniceanu, răspunzând unei interpelări în Parlament și având în vedere beligeranța cu Imperiul Otoman, declară țara independentă. Aceasta a devenit moțiune și s-a votat la sfârșitul ședinței în unanimitate. Ea a rămas valabilă din acel moment, deoarece nefiind lege, nu trebuia promulgată de principe.

Fiindcă a doua zi era ziua lui Carol I, împlinindu-se 11 ani de la urcarea sa pe tron, politicienii s-au dus la palat să-i prezinte omagiile și decizia Parlamentului. Desigur că a doua zi, lumea bună și bucureștenii prezenți la manifestări și-au exprimat bucuria ruperii relative de

suzeranitate față de Înalta Poartă, intuind că e una dintre marile realizări ale domniei - independența țării.

Tot pe 10 mai, dar în 1881, are loc încoronarea, ca rege și regină, a lui Carol I și a Elisabetei, data devenind astfel zi națională, după moda monarhiilor europene.

Ministrul

instrucțiunii publice, Spiru Haret, dă ordin școlilor să organizeze manifestări patriotice în această zi, împreună cu autoritățile locale, și să se omagieze totodată și proclamarea independenței. Astfel, 10 mai devine o zi cu triplă semnificație, ceea ce nu modifică în niciun fel data de 9 mai ca zi a proclamării independenței de către Parlament, singurul for îndrituit să o facă.

Multe dintre studiile profesorului N. Adăniloiaie sunt dedicate dascălimii din Bucovina, Muscel și Gorj îndeosebi, din mijlocul căreia s-a ridicat în preajma Primului Război Mondial o mare generație

de ofițeri în rezervă, instruiți prin concentrări. În 1915 erau vreo 2500 de învățători în această situație. Ei, care i-au învățat cartea pe copiii satelor și târgurilor, îi conduc în luptă în războiul de reîntregire a neamului, ca o aplicație concretă a învățaturii de a muri pentru țară. Printre ei sunt figuri luminoase de eroi exemplari, precum N. Stoleru, apreciat ca fiind figura exemplară și emblematică de luminator al satelor din perioada hortystă.

Istoricul se ocupă și de un alt învățător - Ion Mihalache -, decorat cu o mulțime de ordine și medalii în Primul Război Mondial pentru actele lui de bravură, inclusiv cu Ordinul „Mihai Viteazul”. Este cel care a înființat în 1918 Partidul Țărănesc și care a ajuns și ministru, la un moment dat. Până în 1918, se apreciază că a fost un dascăl excelent, apoi a devenit politicianul pe care-l cunoaștem.

Am punctat câteva momente istorice interesante din perspectiva amatorului de istorie, pentru a demonstra că ne aflăm în fața unei lucrări scrise cu har, cu pasiune și cu dorința de-a ne face să nu ne uităm trecutul și eroii.

Colonel (r) Paul-Valerian Timofte, *Bacău-Consemnări istorice*, Editura Magic Print, 2013

În ciuda titlului comun și cam sec, cartea colonelului (r) Paul-Valerian Timofte este plină de sevă și culoare, scrisă cu har și destinată păstrării memoriei vii despre patriotismul multor eroi, pe jertfa cărora mai stă țara aceasta pe care mulți dintre noi ne străduim să o apărăm de înstrăinare.

Ne aflăm în fața unor materiale publicate în presa băcăuană, pe parcursul câtorva ani, a căror apariție a fost prilejuită de date

și evenimente ce țin de specificul Asociației Naționale Cultul Eroilor, filiala Bacău, al cărei președinte este de multă vreme.

În această calitate s-a simțit dator să țină trează conștiința concetățenilor, ceea ce îl califică printre cei harnici și realmente motivați de chemarea lăuntrică de a se așeza curmeziș în calea uitării și ignoranței. L-a sprijinit talentul și l-a susținut seriozitatea documentării.

Fiecare material publicat și apoi integrat în carte este o poveste despre eroismul neamului românesc, fragmentat în oameni și fapte.

Despre fiecare subiect abordat s-ar fi putut scrie o carte. Autorul a ales formula sintetică și forma scurtă pentru a ajunge în inima cititorului pe calea cea mai avantajoasă.

Pentru a ilustra toate aceste afirmații am ales din carte câteva momente semnificative, care luate ca puncte de reper creionează însuși destinul acestui popor, mereu învins și întotdeauna învingător de-a lungul istoriei.

Ioan Tarnovschi își începe cariera militară ca soldat și și-o încheie în grad de general, decorat cu ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a 3-a. A participat la războiul de independență, a fost rechemat din rezervă, în 1916, și luptă în Dobrogea, împotriva trupelor germane, opunând o dârză rezistență. Un obuz asfixiant îl doboară și când se trezește din starea de inconștiență, era prizonier. Răspunde interogatoriilor cu demnitate, ceea ce îl face pe Mackensen să-i înapoieze sabia de ofițer. Un gest de cavalerism deosebit între doi adversari ce-

și recunosc calitățile morale și profesionale.

Acest comportament amintește de un altul petrecut în războiul de independență, când comandantul trupelor turcești își recunoaște înfrângerea și-și trimite sabia unui ofițer român. Era tot un gest de recunoaștere a calităților adversarului.

Neculai Arbănaș, un învățător din comuna Mănăstirea-Cașin. Bunicul său a căzut la Plevna, el a luptat în Primul Război Mondial, la Arad și Mărășești. În 1941 se înrolează voluntar, luptă pentru Basarabia și cade în luptă la Odessa. Monumentul lui e în orașul Tg. Ocna.

Ionel Miron, ofițer de artilerie, mort la vârsta de 25 de ani, în ziua de 5 octombrie 1944. Asigura un transport de muniție spre unitate, undeva pe lângă Târgoviște.

Le barează drumul un grup de soldați sovietici care-i somează să predea încărcătura. Ofițerul încearcă să le explice că sunt aliați și unitatea lui are nevoie de muniție deoarece pleacă pe frontul de vest. A fost împușcat în frunte de un soldat sovietic, gest ce ilustrează în general soarta armatei române pusă de majestatea sa, regele, la dispoziția rușilor, fără condiții clare.

Generalul Hugo Schwab, mort la 24 august 1944, ca efect al indicativului „Stejar, extremă urgență”. Era sas din Reghin, fost ofițer austro-ungar, căzut prizonier la ruși în 1914, reintegrat în armata română, în 1919, comandant de companie în campania din Ungaria. Al doilea război mondial îl găsește cu grad de general. În 1944 era comandantul Corpului de Munte. Ziua de 23 august îl prinde lângă Tg. Neamț. Încearcă să pună în aplicare

ordinul de încetare a ostilităților și să-și schimbe poziția, conform noii alianțe.

Conducerea mării unități e întâmpinată cu foc, jefuită de soldații ruși și luată în prizonierat. Generalul, care își amintea umilința celui alt prizonierat rusesc, se sinucide. Așa a evitat, probabil, lagărul rusesc, alegând să plece demn din mijlocul militarilor, într-o lume fără viclenie și trădare. Maicile îi pun flori pe mormântul de la Agapia.

Sergentul Furdui Gheorghe, jandarm, atacă împreună cu alții o coloană germană ce se retrăgea din Moldova și cade în luptă pe 23 august 1944.

Plutonierul adjutant Ferentz Gheorghe, fost soldat în primul război mondial, cade pe 24 august, la Băneasa, într-o luptă cu militarii germani.

Locotenentul post-mortem Anton Chiriță, învățător, cade în ziua de 26 august 1944, apărând cu soldații săi un tunel de cale ferată pe care nemții doreau să-l arunce în aer.

Acestea sunt numele a trei eroi militari băcăuani, care au căzut la datorie, mai mult din cauza proastei gestionări de către politicieni a actului de întoarcere a armelor.

Generalul Nicolae Șova, comandantul Corpului 7 Armată, luptă cu vitejie penteru eliberarea Budapestei, remarcându-se prin grija față de monumente și obiective de artă, instituții culturale și de interes public. Cere trupei să protejeze populația civilă și bunurile acesteia, cu demnitate și cu omenie. Pierde în luptele de stradă 10.708 militari (morți și dispăruți). Marea unitate e scoasă din Budapesta pe 15 ianuarie 1945 de sovietici și trimisă în Cehoslovacia, ca victoria acestei bătălii să rămână în întregime Armatei Roșii. Generalul e rechemat în țară, trecut în rezervă, "judecat pentru dezastrul țării" și condamnat la 10 ani de închisoare. Aceasta e

răspлата fiindcă și-a slujit țara. Moare singur și părăsit de toți, în 14 martie 1966, ca general al armatei române umilit în propria lui țară de politic și de justiție. Nu l-au doborât inamicii pe front, ci ai lui, cei de acasă. Când te ucid ai tăi nu poți fi considerat erou, ești doar un martir. Noi, cei de astăzi, nici n-avem destule cuvinte să-i cerem iertare pentru nedreptățile îndurate, numai fiindcă și-a făcut datoria față de țară.

Am spicuit doar câte ceva din cartea de consemnări a lui Paul-Valerian Timofte, pentru a atrage atenția asupra dramei prin care neamul nostru a trecut. Dincolo de aceasta, aș dori să-l evidențiez pe autor ca model de urmat. Dacă toți președinții de filiale ar fi la fel, în câțiva ani am avea o altfel de istorie a eroilor români.

Decebal Lungu, Aurel Pentelescu, *Cartea promoției de ofițeri tehnici de radiolocație, București, 1957-1960, Buzău, 2013.*

Unele promoții de ofițeri, care au norocul să fie în interiorul lor și oameni talentați în ale scrisului, editează câte o carte a promoției, cum este lucrarea de față.

Promoțiile se întâlnesc rar și de regulă încep a o face după douăzeci de ani de activitate, apoi, întrezărindu-se bariera de final, întâlnirile devin mai dese și promoția mai rarefiată.

Cărțile acestea sunt un fel de cataloage fără note, în care este dezvoltată biografia fiecăruia, cu bune și rele, dar mai ales bune. E un fel de a te opune timpului și de a rămâne o urmă scrisă despre tine, indiferent de succesul și popularitatea pe care ai avut-o. Aceste încercări sunt chiar benefice,

pentru o eventuală și preatârzie istorie a armatei române, scrisă de generațiile viitoare, dacă vor mai avea timp de aduceri aminte.

Printre ofițerii din această promoție sunt mulți care au elaborat lucrări de cercetare în domeniul specialității lor, lucru firesc și obișnuit pentru intelectualitatea militară,

precum și unii care trec granițele vieții cazone, scriind literatură, eseistică istorică, cărți de cercetare istorică etc., cum este cazul colonelului Corneliu Blându, comandorului Aurel

Pentelescu, generalului Emil Pintilie, locotenentului Paul Șoucaliuc, colonelului Dumitru Taflan (pictor) ș.a.

Acest lucru demonstrează că ofițerimea română, indiferent de perioada istoriei în care a activat, s-a înscris mereu într-o tradiție specific națională, depășind prin pregătire și pasiuni domeniul strict al milităriei.

Gheorghe Pășescu, Dumitru Stratanov, Ioan Virgil Leancu, *Jertfă și recunoștință, Editura „Pastel”, Brașov.*

Este o carte despre eroi și monumente de tip enciclopedic, întocmită de Comitetul Județean Brașov al Asociației Naționale Cultul Eroilor, „Regina Maria”, al cărui președinte este domnul Dumitru Stratanov, cu sprijinul Comisiei de cultură, învățământ, sănătate, cercetare, culte, sport.

Lucrarea este precedată de o

introducere bine argumentată, semnată de col. conf. univ. dr. Ioan Vlad, care apreciază că „ea (cartea) însăși este un monument ridicat cu pioșenie și recunoștință eroilor și eroismului, de truda tot eroică și jertfelnică a celor trei autori.”

Autorii își grupează informațiile de specialitate, despre monumente și eroii cărora le sunt dedicate pe întinsul județului Brașov, pe trei compartimente ce acoperă Țara Bârsei, Țara Cohalmului (zona Rupea) și Țara Făgărașului, din rațiuni care trimit la o istorie străveche a românilor transilvăneni.

Sunt descrise monumentele, redată listele de eroi acolo unde sunt pe monumente, ori din arhive și lucrări, dar de multe ori și date istorico-etnice despre localitate, lucru care îl conduce pe cititor la concluzia că cinstirea memoriei celor căzuți pentru patrie e o datorie obștească, morală și de cinste a urmașilor. Ba, mai mult, toți cei căzuți, indiferent din ce armată au făcut parte și indiferent ce patrie au slujit, merită cinstirea noastră și o floare a recunoștinței. Toți au luptat și au murit chemați cu ordin de conducerea statului lor, iar după moarte granițele fiind șterse, fac parte laolaltă din patria aducerii noastre aminte. Pentru întregirea informației, lucrarea conține și o bogată ilustrație.

Când autorii au găsit o localitate în care s-a născut o personalitate militară a armatei române, au consemnat acest fapt, dându-i pe scurt biografia. Așa este cazul generalului Traian Moșoiu, din Tohanul Nou, ai căror străbunici se trag din grănicerii Mariei Tereza. După ce a luptat cu vitejie pe Valea

Oltului, la Răchitaru și Oituz, și a intrat în Budapesta lui Bela Kun, a fost în două rânduri ministru în România Mare. Oștenii lui au arborat drapelul tricolor românesc în piața Andrassy din Budapesta.

Județul Brașov este foarte bogat în istorie și monumente, iar cartea de față

este un excelent îndreptar pentru a le cunoaște. Iubitorii de istorie vor descoperi lucruri interesante, cu avantajul evident că toate sunt strânse între copertile acestei cărți.

Protos Claudiu-Constantin Panțâru, *Amintiri trotușene*, Editura Magic Print, 2010.

O cărticică eterogenă, nici de istorie pe de-antregul, nici teologică de-a binelea, dar foarte românească și dedicată, ca mesaj și conținut. O semnalăm deoarece poartă o informație importantă pentru cei care respectă sacrificiul oștirii române în luptele de apărare a țării.

La 1 ianuarie 2000, deci în ziua celui mai important părinte al bisericii orientale, Sfântul Vasile cel Mare, episcopul Cezareei Capadociei, Episcopia Romanului a aprobat înființarea unei mănăstiri pe dealul Cireșoia.

Acest nume a intrat în legendă, deoarece, în Primul Război Mondial, pentru cucerirea acestei cote, importante pentru controlul pe care-l avea asupra întregii Văi a Troțușului, și-au

dat viața mai bine de paisprezece mii de soldați.

Mănăstirea de aici, cu hramul „Sfântul Cuvios Eftimie cel Mare”, este închinată memoriei acestor căzuți pentru Patrie, fiind amplasată între cimitirele de război șterse, poate, de vreme, dar însemnate cu trei mari cruci comemorative. Ultima dintre ele a fost ridicată în 1978, de o unitate militară de transmisioniști.

Mănăstirea pare a continua tradiția din vremea lui Ștefan cel Mare, de a se înălța pe locul marilor bătălii lăcașuri creștine, în care să se adune la liturghii sufletele morților ce-și dorm eternitatea pe dealurile și văile din jur. De altfel, chiar autorul scrie că menirea acestei mănăstiri „este de a omagia și a întreține cultul eroilor în zona Cireșoia, ca una ce a fost martora unora dintre cele mai dramatice și sângeroase lupte din Primul Război Mondial. Distinsul autor evocă luptele din acea vară fierbinte și figurile unor eroi căzuți la Cireșoia, precum și acțiunile de comemorare săvârșite de mănăstire, împreună cu autoritățile locale. Lungile sale pelerinaje la locurile sfinte din Peninsula Balcanică, Italia, Israel și Turcia, adevărate călătorii de regăsire spirituală, ni-l dezvăluie ca pe un iluminat, teologic vorbind, care vede jertfa pentru țară integrată în marea jertfă cristică, ceea ce exprimă o realitate profundă a istoriei românilor, ce explică

rezistența lor în timp, ca neam, cultură și credință.

Starețul Claudiu Constantin Panțâru este cel care trage clopotul de chemare spre lumină a sufletelor militarilor pierduți sub iarbă, punând astfel semnul crucii în calea uitării. ■

O rubrică realizată de general de brigadă (rtg.) Grigore BUCIU

14 ianuarie. (foto) 120 de ani de la nașterea celei care avea să fie numită Eroina de la Jiu, sublocotenent

Ecaterina Teodoroiu (17 ianuarie 1894-22 august 1917). A căzut în luptele de la Mărășești. A fost înmormântată pe câmpul de luptă, după care a fost mutată în Mausoleul de la Mărășești.

În 1926, rămășițele ei au fost depuse în mausoleul din orașul Tg. Jiu.

26 ianuarie. (foto) 130 de ani de la nașterea generalului Gheorghe Avramescu (26 ianuarie 1884, Botoșani - 3 martie 1945, Jászberény, Ungaria). Asupra morții sale a planat, multă vreme, misterul. Abia după 1990 s-a putut scrie despre împrejurările în care, în martie 1945, în plin război, generalul a fost ridicat de la comanda Armatei a

4-a române, din ordinul Comandamentului Sovietic, și dus într-o direcție necunoscută. A fost ucis, în Ungaria, în timpul unui bombardament german. Format, ca și mareșalul

Ion Antonescu, la școlile militare românești, a fost unul dintre cei mai străluciți generali, calitățile sale fiindu-rcunoscute atât de germani, cât și de sovietici. Participant la ambele războaie mondiale. În al Doilea Război Mondial, perioada sa cea mai fertilă a fost la comanda Corpului Vânătorilor de Munte (1941-1943), din care a făcut un corp de elită de temut pe câmpul de luptă. "Cavaler al Ordinului „Mihai Viteazul” clasa a III-a (...) și clasa a II-a (01.09.1942), precum și cu Ordinul „Mihai Viteazul” cu spade clasa a III-a (15.11.1944).

1 martie. (foto) 160 de ani de la nașterea sergentului Constantin Țurcanu (1 martie 1854, Vaslui - 15 noiembrie 1932, Vaslui), din Regimentul 13 Dorobanți, Vaslui, erou al Războiului de Independență (1877-1878), voluntar în războiul balcanic (1913) și în

războiul întregirii neamului (1916-1919). A rămas între eroii legendari ai românilor datorită poetului Vasile Alecsandri, care l-a immortalizat, împreună cu „cei nouă din Vaslui...”, în poezia „Sergentul”.

9 martie. (foto) 155 de ani de la nașterea mareșalului Alexandru Averescu (9 martie 1859, Ismail - 3 octombrie 1938, București). „A fost un ostaș de mare știință militară, de

Calendar "România Eroică" 2014

îndrăzneță concepție, unind o lucidă viziune a desfășurărilor logice cu cea mai migăloasă grijă pentru amănunt... A fost un șef în unicul înțeles al cuvântului, adică o superioritate prezentă în conștiința fiecărui subaltern... A fost cel mai strălucit capitol de prestigiu ce a străbătut cele mai vitrege împrejurări, fără să se clatine fie și unei fugare îndoieli măcar, în conștiința subordonaților... A fost cea mai splendidă inteligență militară; o aspră, rece, concentrată voință ostășească. A fost un ostaș!” (Pamfil Șeicaru).

18 martie. 125 de ani de la nașterea generalului Nicolae Pălăngeanu, (18.03.1889-1952). Împreună cu maiorul Virgil Bădulescu, cu fratele său, Emil, a înființat nucleul viitorului corp al vânătorilor de munte și Oficiul Național de Educație Fizică. A participat la primul război mondial în cadrul corpului înființat de ei. A murit în urma unui atac de cord, când, în

vara anului 1952, Securitatea a venit să-l aresteze.

29 martie. 10 ani de când România a devenit membru NATO (2004).

30 martie. (foto) 140 de ani de la nașterea generalului Nicolae Rădescu (30 martie 1874, Călimănești - 16 mai 1953, New York). Cavaler al Ordinului "Mihai Viteazul", în războiul pentru întregirea neamului, "pentru vitejia și priceperea cu care a contribuit la succesul operațiunilor diviziei; cu un minimum de forțe

la Sălătruc, pe Valea Topologului, a îndeplinit un strălucit fapt de armă." A fost ultimul prim-ministru al guvernului român înaintea instaurării regimului comunist. A murit în exil.

4 aprilie. 70 de ani de la bombardamentele americane asupra Bucureștilor. 220 de bombardiere B-17 „Fortărețe zburătoare” și 93 de bombardiere B-24 „Liberator” au aruncat peste 860 t de bombe. Au fost uciși 2942 de oameni, iar 2126 au fost răniți. Tragedia provocată de americani nu trebuie uitată! Buni la suflet cum sunt, politicienii noștri au avut grijă să ridice un monument „în onoarea americanilor care ne-au omorât”, dar nu și în memoria victimelor.

16 aprilie. 95 de ani de la declanșarea ofensivei Armatei Române în Transilvania, în 1919, împotriva trupelor ungare ale lui Bela Kuhn, încheiată cu alungarea acestora peste Tisa.

14 aprilie. (foto) 150 de ani de la nașterea generalului Arthur Văitoianu (14 aprilie 1864, Ismail - 17 iunie 1956). În Primul Război Mondial a comandat Divizia 10 I, în 1916, și Corpurile 1 și 4 armată. A participat la Manevra

de la Flămânda, sub comanda mareșalului Averescu. A fost mutat la comanda Grupului Prahova în timpul Bătăliei Trecătorilor, unde a rezistat cu succes tentativelor germanilor și austro-ungarilor de a pătrunde spre București. A comandat, în Bătălia de la Mărăști,

Diviziile 3 și 6 infanterie și a rezistat la Oituz asaltului trupelor inamice. Decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III-a. În 1947 a fost întemnițat la Sighet. S-a stins din viață la vârsta de 92 de ani, la un an după eliberarea din închisoare. Trupul său neînsuflit odihnește în cripta din mausoleul de la Mărăști, alături de cel al mareșalului Alexandru Averescu.

28 aprilie. (foto) 65 de ani de la moartea generalului Radu Korne (23 decembrie 1895, București - 28 aprilie 1949, închisoarea Văcărești). Ofițer de cavalerie (promoția 1915), absolvent al Școlii de Cavalerie de la Saumur, Franța (1926). A comandat Divizia 1 Blindate „România Mare” în ultima și cea mai mare bătălie de

blindate de pe teritoriul României (Scobâlteni, 20 august, 1944). A fost tipul de ofițer care s-a apropiat cel mai mult de

modelul comandantului modern, adaptat la caracteristicile ultimului război mondial: mișcare, viteză, inițiativă. Un comandant care ieșea din tranșee și declanșa acțiuni rapide; un comandant care stătea în fața gloanțelor. Așa era generalul Korne. Asta se explică și prin formația sa de ofițer de cavalerie. A murit în închisoarea Văcărești.

2 mai. (foto) 110 ani de la dezvelirea Monumentului Independenței din Tulcea (1904), operă a sculptorului Giorgio Vasilescu (1864-1898), continuată de C. Bălăcescu (1865-1913).

2 iunie. 65 de ani de la moartea generalului Radu Rosetti (20 martie 1877, Căiuți - 2 iunie 1949, închisoarea

Văcărești). Arestat în 1946, a fost eliberat la scurt timp din lipsă de probe. În 1948 a fost exclus din Academia Română și arestat din nou. A murit în închisoare, la Văcărești,

în 1949.

6 iunie. 50 de ani de la moartea generalului Vasile Atanasiu (25 aprilie 1886, Târgoviște - 6 iunie 1964,

București).

8 iunie. 175 de ani de la nașterea generalului Mihail Cristodulo Cerchez (8 iunie 1839, Bârlad - 12 iulie 1885, Iași).

29 iunie.

(foto) 85 de ani de la inaugurarea, în 1929, a Monumentului Geniului (Leul) din București, operă a sculptorului Spiridon Georgescu.

16 iunie. (foto) 130 de ani de la nașterea generalului de corp de armată Nicolae Dăscălescu (16 iunie

1884, Căciulești - 28 septembrie 1969, Piatra Neamț). A fost un comandant ieșit din comun, cel puțin prin calitatea, foarte rar întâlnită în armata

română, de a se identifica cu ostașul cu care luptă. N-a fost căsătorit, a trăit ca un spartan. Nu s-a scris încă totul despre acest mare general.

21 iulie. (foto) 95 de ani de la moartea generalului Eremia Grigorescu (28 noiembrie 1863, Tg. Bujor - 21 iulie 1919, București). Punctul său forte era acela că știa să entuziasmeze trupele, să le însuflească încrederea în victorie, lucru extrem de important pentru o armată aflată într-o

situație dezastruoasă din punct de vedere al dotării și echipării. A fost și partea lui slabă, deoarece punea în primejdie trupele. O manieră de comandă care a fost speculată de adversarii generalului.

21 iulie. (foto)

125 de ani de la nașterea poetului Mircea Dem Rădulescu (21 iulie 1889 - 6 iunie 1946), colaborator apropiat al revistei România Eroica, unde a publicat, în perioada

interbelică, versuri închinare ostașilor căzuți în Războiul de Reîntregire a Neamului.

7 august. 195 de ani de la moartea generalului Ioan Emanoil Florescu (7 august 1819, Râmnicu Vâlcea - 22 mai 1893, Franța. A fost înhumat la Bellu. A avut o statuie în fața Ateneului Român, care acum se află în incinta Muzeului Militar Național.

12 septembrie. 95 de ani de când, prin Înalt Decret Lege nr. 4106 al Regelui Ferdinand, a fost recunoscută calitatea de «persoană morală» a Societății Mormintele eroilor căzuți în război (1919).

13 septembrie. 70 de ani de la moartea generalului Grigore Bălan (1896-13 septembrie 1944). Primul general român căzut la datorie pentru eliberarea Ardealului de Nord, răpit din trupul țării prin Dictatul de la Viena.

18 septembrie. 40 de ani de la inaugurarea Monumentului Ostașului Român (1974) din orașul Sf. Gheorghe, județul Covasna.

27 septembrie.

(foto) 100 de ani de la moartea regelui Carol I (20 aprilie 1839-27 sept./10 octombrie 1914).

13 octombrie. 85 de ani de la dezvelirea

Monumentului Eroilor de la Turtucaia, ridicat în Cimitirul Bellu Militar (1929). Astăzi, cu cei patru sfincși din bronz furați, cu multe plăci desprinse din soclu, monumentul și-a pierdut mult din măreția de altădată. Alte vremuri, alți oameni, alte moravuri!

29 decembrie. (foto) 20 ani de la moartea comandorului Tudor Sc.

Greceanu (12 mai 1917 - 29 decembrie 1994), pilot de vânătoare, erou al campaniei din Est și Vest, în Al Doilea Război Mondial, deținut politic timp de 16 ani la Jilava, la minele Cavnic, la

Canal, la Aiud, la Gherla.

Întocmit de colonel (rtg.) Dumitru ROMAN

Cum a fost salvat Gorunul lui Horea de la Țebea

Anul acesta se împlinesc 230 de ani de când Horea i-a chemat la luptă pe moși, îndemnându-i la răscoală (1784). Tradiția spune că Horea ar fi stat la sfat cu moșii săi sub un gorun din curtea bisericii de la Țebea. De atunci, copacul acela avea să fie numit „Gorunul lui Horea”. În apropierea acestui arbore falnic, care amintește de martirul răsculaților de la 1784, avea să fie înmormântat un alt luptător pentru cauza românilor din Transilvania, Avram Iancu (mort la 13 septembrie 1872), supranumit „Crăișorul Munților”. Și astfel, istoria zbuciumată a românilor s-a contopit aici, la Țebea, în două simboluri nemuritoare: *Gorunul lui Horea și Mormântul lui Iancu*. De-a lungul anilor, Țebea a devenit locul de pelerinaj - de închinare, dar și de îmbărbătare - al românilor ardeleni, dar, din păcate, nu și al românilor din întreaga țară, fapt datorat, mai ales în zilele noastre, indiferenței guvernanților, manifestată vădit prin carențele din învățământ, cultură și media.

Secolele și natura au lucrat, însă, asupra trunchiului și coroanei uriașe ale gorunului, amenințându-l cu dispariția. Prima încercare de salvare a bătrânului gorun a avut loc în 1924, când a fost legat cu cercuri de oțel și cimentat în interior. Trunchiul copacului a fost retezat la înălțimea de 9 metri, de unde s-a dezvoltat o creangă laterală. Prin anii '60, coroana salvată a început să dea semne de îmbătrânire.

S-a încercat o nouă lucrare de

consolidare în anul 1960. Despre acest moment, doamna arhitect Eugenia Greceanu își amintește:

- Pe la sfârșitul anului 1960 am fost trecută de la Atelierul de Proiectare-Restaurare Monumente la Serviciul de Avizare, Îndrumare și Control al Direcției Monumentelor Istorice. Aici, una din primele sarcini pe care le-am primit de la directorul meu, Virgil Bilciurescu, a fost să fac recepția lucrărilor de la Gorunul lui Horea, de la Țebea. Când m-a chemat directorul să-mi spună așa ceva, am fost absolut indignată. „Ce are de făcut un arhitect la un copac? - am întrebat. Directorul Virgil Bilciurescu avea multe pe cap, așa că n-a lungit vorba cu mine: „Tovarășă Greceanu, mergi acolo și-o să vezi ce ai de făcut.”

Am plecat, supărată că trebuie să fac un drum lung - era spre sfârșitul lui noiembrie și se simțea iarna binișor - pentru ceva ce mi era absolut necunoscut. Când am ajuns la Brad, m-am dus direct la raion (încă nu se trecuse la organizarea administrativ-teritorială de județe) și-acolo mi-au zis: „Bine ați venit! Suntem tare îngrijorați. Dacă la primăvară nu înverzește ce-a rămas viu din gorun, suntem terminați.”

Ne-am urcat într-o mașină și-am plecat la Țebea. Pe drum, mi-au explicat cum stăteau lucrurile. Gorunul era impunător încă din vremea lui Horea. Acum, deci, avea cel puțin 300 de ani. Și fusese atacat. Putrezise. Cam 2/3 din copac erau moarte. Circulația sevei se făcea pe o treime din trunchi. Un proiect, pe care nu știu cine îl avizase înainte să fie trimis la Direcția Monumentelor, a prevăzut atunci o tijă centrală de metal, de înălțimea copacului, având la bază o platformă de metal, cu contur circular, deci o rezemare perfectă pe teren, lăsând fâșie liberă doar pentru rădăcina rămasă vie, care dacă ar fi fost acoperită cu metal ar fi murit. Așadar, era un fel de pălărie de metal cu un sector în care trăia o rădăcină din care se ridica fâșia vie, cuprinsă de rămășițele unui trunchi atacat zdravăn. Și la mijloc, tijă nouă, suport pentru ce mai rămăsese din copac. Exteriorul, racordat la fâșia de scoarță vie, a fost îmbrăcat într-un mortar cu dozaj de ciment care nu impermeabiliza trunchiul

Eugenia Greceanu, arhitecta care și-a început activitatea de avizare la Direcția Monumentelor Istorice cu lucrarea de consolidare a Gorunului lui Horea.

prea tare. Pe această cămașă de ciment a fost prelucrată o imitație a scoarței. Și trebuie spus că prelucrarea era foarte bine făcută. Adică, aproape că n-o observai. Trebuia să știi și să te uiți cu atenție ca să deosebești scoarța vie de scoarța imitație.

După ce m-am uitat cu atenție la toată lucrarea, am socotit că totul e bine. «Lucrările sunt corecte! Ați făcut tot ce-ați putut!» Nu mai țin minte ce se întâmpla cu partea de coroană din cele 2/3 moarte. Căci asta era o problemă. Aveai asigurat suportul vertical, era prins într-un corset de beton trunchiul, dar ce făcea sus cu crengile mari, uscate. Asta nu mi-aduc aminte cum a fost rezolvată.

„Doamnă, sunt cu inima cât un purice. Dacă la primăvară nu înverzește gorunul, atâta ne trebuie! Ne juipoaie conducerea și de la raion, și de la regiune...”

Gorunul lui Horea, așa cum arăta în 1975. Foto V. Stamate

Când am plecat, le-am spus să mă sune neapărat, să mă anunțe ce se întâmplă la primăvară.

Și, într-adevăr, în aprilie, am primit un telefon: „Doamnă, a înverzit!”...

Astfel, gorunul a continuat să înverzească, primăvară după primăvară, până în vara anului 2005, când o furtună puternică a rupt ultima ramură verde a acestui copac cu adevărat extraordinar. Astăzi n-a mai rămas decât forma vechiului trunchi al gorunului, făcut din beton. Din creanga care a supraviețuit până în 2005 s-a confecționat o troiță care a fost amplasată în complexul memorial de la Țebea.

Gorunul a murit, dar legenda lui va rămâne pentru totdeauna în memoria românilor. ■

Dan ROMAN

**95 de ani
Cultul Eroilor**

95 de ani
Cultura Eroilor